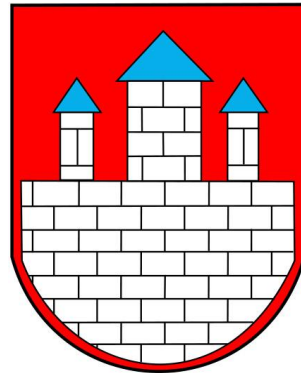

Wójt Gminy Inowłódz
Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ**

I. UWARUNKOWANIA

*Załącznik nr 1 do
Uchwały Nr XVI/87/2011 Rady Gminy Inowłódz
z dnia 29 grudnia 2011 r.*

Warszawa, 29 grudnia 2011 r.

PODSTAWA FORMALNO-PRAWNA

Podstawę formalno-prawną sporządzenia niniejszego opracowania stanowi uchwała Nr XLII/217/2010 Rady Gminy Inowłódz z dnia 25 marca 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami), przedmiotem niniejszego opracowania jest określenie polityki przestrzennej obszaru gminy Inowłódz, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Wspomnianą politykę należy rozumieć jako formułowanie celów w zakresie rozwoju przestrzennego oraz sposobów ich osiągnięcia w procesie kształtowania zagospodarowania terenu. W świetle art. 9 ust. 2 ww. ustawy Studium jest także narzędziem koordynowania planowania przestrzennego na szczeblu lokalnym i strategicznych zamierzeń gminy z planowaniem krajowym i regionalnym. Jest to druga koordynacyjna funkcja Studium. Rangę Studium określa art. 9 ust. 4 i 5 ww. ustawy, w myśl których Studium, pomimo, iż nie jest aktem prawa miejscowego, ma moc wiążącą dla opracowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

SPORZĄDZIŁ:

Wójt Gminy Inowłódz
ul. Spalska 2
97-215 Inowłódz

OPRACOWAŁ:

Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa
ul. Targowa 45
03-728 Warszawa

w składzie:

mgr inż. Kacper Kamiński – kierownik projektu
mgr Piotr Fogel – główny projektant, członek OIU z siedzibą w Warszawie nr 370
mgr inż. Wioletta Kamińska
mgr inż. Karolina Pawlak
mgr inż. Włodzimierz Rybarczyk
mgr Edyta Godula
Marcin Kwaczyński
Urszula Lulewicz
Katarzyna Zalewska

SPIS TREŚCI

I.1.	PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE	7
I.2.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY	9
I.2.1.	PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE INOWŁÓDZ – STAN PRAWNY	9
I.2.1.1.	Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego	9
I.2.1.2.	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz.....	11
I.2.1.3.	Przyczyna zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz	14
I.2.1.4.	Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	15
I.2.1.5.	Decyzje administracyjne	16
I.2.2.	DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW	22
I.2.2.1.	Użytkowanie terenu	22
I.2.2.2.	Struktura osadnicza	23
I.2.2.3.	Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa	24
I.2.2.4.	Tereny usługowo – produkcyjne	24
I.3.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	26
I.3.1.	STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY	26
I.3.1.1.	Rzeźba terenu	26
I.3.1.2.	Budowa geologiczna	26
I.3.1.3.	Warunki gruntowe	27
I.3.1.4.	Warunki glebowe	27
I.3.1.5.	Warunki klimatyczne	28
I.3.1.6.	Hydrologia	29
I.3.1.7.	Flora	31
I.3.1.8.	Fauna.....	33
I.3.2.	ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – ZAGROŻENIA.....	35
I.3.3.	LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	38
I.3.4.	ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA	39
I.3.5.	WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.....	43
I.4.	WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH	43
I.5.	WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH	44
I.6.	WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH.....	44
I.7.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ	46
I.7.1.	ZARYS HISTORII I PRZEMIAN STRUKTURY PRZESTRZENNEJ GMINY	46
I.7.2.	WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	47
I.7.2.1.	Inowłódz	47
I.7.2.2.	Spała	48
I.7.2.3.	Wartości kulturowe pozostałych miejscowości	49
I.7.2.4.	Wsie o układzie przestrzennym i zabudowie o wartościach historycznych	50
I.7.2.5.	Cmentarze zabytkowe	50
I.7.2.6.	Inne wartościowe obiekty zabytkowe	50
I.7.3.	ROZPOZNANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE GMINY ..	51
I.7.3.1.	Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków	51
I.7.3.2.	Stanowiska archeologiczne	51
I.7.3.3.	Obiekty i obszary znajdujące się w ewidencji zabytków	52
I.7.4.	STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO	54
I.8.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA	55
I.8.1.	POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY	55
I.8.1.1.	Liczba ludności i gęstość zaludnienia	55

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

I.8.1.2.	Dynamika zmian liczby ludności	57
I.8.2.	SYTUACJA NA RYNKU PRACY	60
I.8.2.1.	Podmioty gospodarcze.....	60
I.8.2.2.	Stan zatrudnienia i bezrobocie.....	62
I.8.3.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	63
I.8.3.1.	Oświata.....	63
I.8.3.2.	Ochrona zdrowia, pomoc społeczna.....	64
I.8.3.3.	Kultura.....	64
I.8.3.4.	Sport i rekreacja.....	65
I.8.3.5.	Turystyka.....	65
I.9.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA	68
I.10.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY	70
I.10.1.	DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO	70
I.10.1.1.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego	70
I.10.1.2.	Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020.....	71
I.10.2.	DOKUMENTY SZCZEBŁA POWIATOWEGO.....	72
I.10.2.1.	Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Tomaszowskiego	72
I.10.2.2.	Lokalny Plan Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego	72
I.10.2.3.	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego	72
I.10.2.4.	Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Tomaszowskiego	73
I.10.3.	DOKUMENTY SZCZEBŁA GMINNEGO	74
I.10.3.1.	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Inowłódz	74
I.10.3.2.	Program Ochrony Środowiska i Planem Gospodarki Odpadami Gminy Inowłódz	75
I.10.4.	Wnioski złożone do SUIKZP	78
I.11.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW	88
I.12.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	89
I.12.1.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY	89
I.12.1.1.	Rezerwaty przyrody.....	89
I.12.1.2.	Spalski Park Krajobrazowy	90
I.12.1.3.	Obszary Natura 2000.....	92
I.12.1.4.	Pomniki przyrody	92
I.12.1.5.	Użytki ekologiczne.....	95
I.12.1.6.	Zespół przyrodniczo-krajobrazowy	96
I.12.2.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTEKÓW	97
I.12.2.1.	Obiekty wpisane do rejestru zabytków.....	97
I.12.3.	OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE INNYCH NIŻ POWYŻSZE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	98
I.12.3.1.	Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach.....	98
I.12.3.2.	Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych	98
I.12.3.3.	Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód	99
I.12.3.4.	Obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych.....	99
I.13.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI	101
I.13.1.	UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO	101
I.13.1.1.	Układ drogowy	101
I.13.1.2.	Komunikacja kolejowa	104
I.13.1.3.	Komunikacja autobusowa	104
I.13.1.4.	Transport ładunków.....	104
I.13.1.5.	Ruch pieszy i rowerowy	104
I.13.1.6.	Parkowanie pojazdów.....	105
I.13.2.	UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCZĄCYCH USTALEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM.....	105

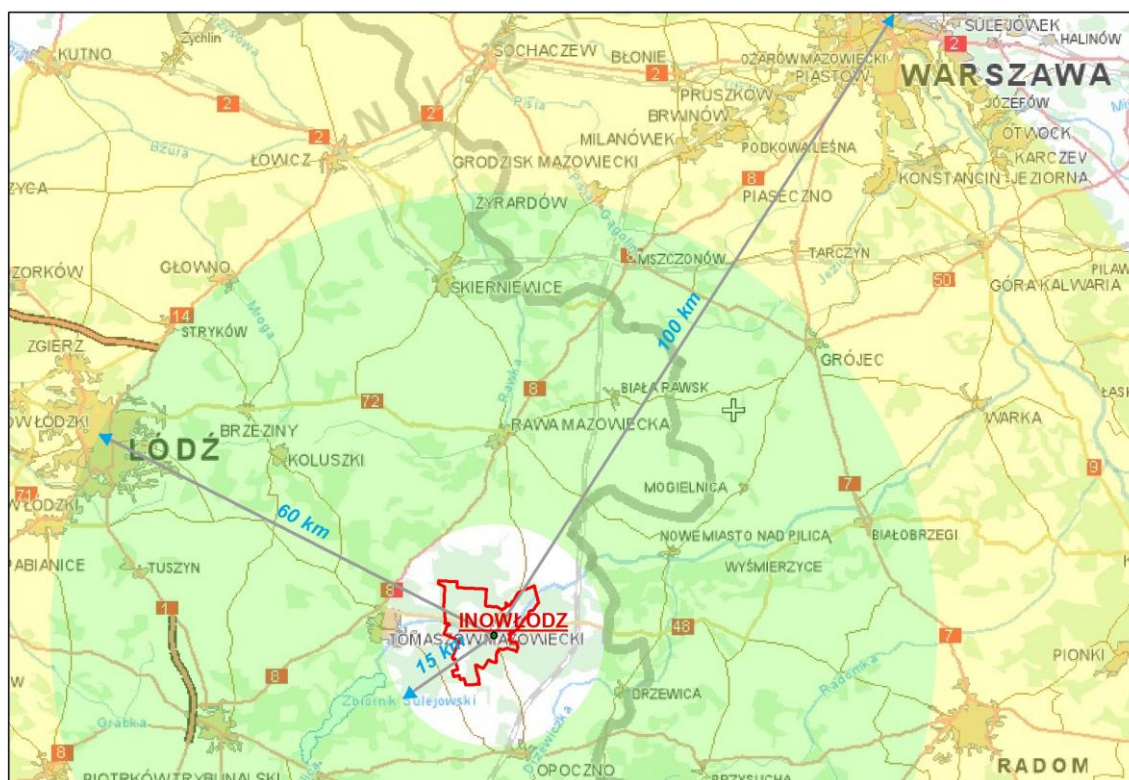
STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

I.13.2.1.	Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju komunikacji	105
I.13.2.2.	Ocena funkcjonowania i możliwości rozwoju systemu transportowego gminy	108
I.13.3.	GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA.....	110
I.13.3.1.	Zaopatrzenie w wodę	110
I.13.3.2.	Sieć wodociągowa	111
I.13.3.3.	Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków	112
I.13.4.	ELEKTROENERGETYKA	114
I.13.5.	ZAOPATRZENIE W GAZ	114
I.13.6.	ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ.....	115
I.13.7.	GOSPODARKA ODPADAMI	115
I.13.8.	TELEKOMUNIKACJA	116
I.14.	ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	117
I.15.	WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ	117
I.16.	SPIS RYSUNKÓW, TABEL, WYKRESÓW, SCHEMATÓW I ZAŁĄCZNIKÓW	119

I.1. PODSTAWOWE INFORMACJE O GMINIE

Gmina Inowłódz położona jest we wschodniej części województwa łódzkiego, w powiecie tomaszowskim. Jest gminą wiejską, składającą się z 10 sołectw. Obszar gminy Inowłódz sąsiaduje z gminami: Tomaszów Mazowiecki od zachodu, Lubochnia od północnego-zachodu, Czerniewice i Rzeczyca od północy, Poświętne od wschodu, Opoczno od południowego-wschodu oraz Sławno od południa.

Rysunek 1: Położenie gminy Inowłódz w regionie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z portalu www.geoportal.gov.pl

Obszar gminy zajmuje powierzchnię ok. 98 km² z czego 33% to użytki rolne, zaś 60,4% lasy. Tereny zurbanizowane stanowią niecałe 3% powierzchni gminy.

Sieć osadniczą gminy tworzy 11 wsi. Rolę ośrodka dominującego, w którym koncentrują się funkcje handlowo-usługowe, produkcyjne oraz administracyjne pełni Inowłódz. Wyraźnie wyodrębnionym ośrodkiem pełniącym funkcje turystyczno-wypoczynkowe w gminie jest Spała. Rangę tej miejscowości podnosi znajdujący się tu Centralny Ośrodek Sportu, w którym odbywają się liczne zawody sportowe o znaczeniu krajowym i międzynarodowym.

Inowłódz jest gminą o dominującej funkcji turystycznej. Jej rozwojowi sprzyjają przede wszystkim bogate zasoby leśne, zróżnicowana rzeźba terenu oraz licznie występujące formy ochrony przyrody. Ponad połowa obszaru gminy leży w zasięgu Spalskiego Parku Krajobrazowego. Na jej terenie ustanowiono 4 rezerваты przyrody, 153 pomniki przyrody, 3 użytki ekologiczne oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Skarpa Jurajska”.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 48, łącząca wschodnią część województwa łódzkiego z południową częścią województwa mazowieckiego i województwem lubelskim, zapewniająca dojazd m.in. do dróg krajowych nr 7 Warszawa – Kraków i nr 8 Warszawa – Wrocław. Przez teren gminy przebiega również droga wojewódzka nr 726, stanowiąca dla gminy dojazd do Rawy Mazowieckiej, Opoczna i drogi krajowej nr 8.

Położenie gminy Inowłódz przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 2: Gminy sąsiednie

Źródło: Opracowanie własne

Podstawowe informacje o gminie¹:

- Powierzchnia – 9 788 ha
- Liczba mieszkańców – 3957
- Gęstość zaludnienia – obszar gminy: 40 os./km²
- Liczba miejscowości – 11 wsi
- Liczba sołectw – 10 (Brzustów, Dąbrowa, Inowłódz, Konewka, Królowa Wola, Liciężna, Poświętne, Spała, Zakościele, Żądłowice)

Użytkowanie ziemi (ha):

- grunty orne – 2189
- sady – 75
- łąki trwałe – 422
- pastwiska trwałe – 434
- grunty rolne zabudowane – 145
- grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 5917
- grunty zabudowane i zurbanizowane – 322
- inne – 284

¹ Dane z UG Inowłódz, stan na 31.12.2009 r.

I.2. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA, ZAGOSPODAROWANIA I UZBROJENIA TERENU ORAZ ZE STANU ŁADU PRZESTRZENNEGO I WYMOGÓW JEGO OCHRONY

Dotychczasowe zagospodarowanie terenu jest rezultatem konsekwentnej, prowadzonej przez władze gminy polityki przestrzennej, odzwierciedlonej w następujących po sobie kolejnych opracowaniach planistycznych.

I.2.1. PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE W GMINIE INOWŁÓDZ – STAN PRAWNY

System planowania przestrzennego² przewiduje sporządzanie na poziomie lokalnym następujących opracowań planistycznych.

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego –
Gmina Inowłódz posiada „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” przyjęte uchwałą Nr XXVI/197/2001 Rady Gminy Inowłódz z dnia 22 marca 2001 r., sporządzone na mocy ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami).
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego –
Obecnie (październik 2010 r.) na terenie gminy obowiązuje 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (jako alternatywny tryb ustalenia przeznaczenia terenu w przypadku braku planu miejscowego) –
Wójt Gminy Inowłódz wydaje ok. 40 dwuzłot rocznie.

Polityka przestrzenna gminy Inowłódz jest kontynuacją koncepcji rozwoju przestrzennego zapisaną w miejscowym planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz (Uchwała Gminnej Rady Narodowej w Inowłodzu Nr X/45/90 z dnia 26.04.1990 r.).

I.2.1.1. Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego

W związku ze skutkami, jakie jego ustalenia wywarły w obecnym stanie zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz, autorzy Studium postanowili poddać jego kluczowe zapisy analizom przestrzennym.

Dla obszarów gminy Plan Ogólny wprowadził następujące typy terenów funkcjonalnych:

² Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami)

STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWLÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

P – przemysł,	UG – gastronomia,
S – składy, magazyny,	UL – łączność,
PE – powierzchniowa eksploatacja surowców,	US – sport,
RL – lasy i zadrzewienia,	UT – turystyka i wypoczynek,
RLU – urzędnia obsługi gospodarki leśnej,	UR – rzemiosło,
RP – uprawy polowe i ogrodnicze,	UI – usługi inne,
RZ – łąki i pastwiska / użytki zielone,	ZP – parki i skwery,
RPZ – urzędnia produkcji zwierzęcej,	PRO – urzędnia produkcji rybackiej,
RPU/RPO – urzędnia produkcyjno-usługowe rolnictwa,	ZC – cmentarze,
MN – mieszkalnictwo rodzinne o niskiej intensywności zabudowy	W – wody otwarte,
MR – zabudowa zagrodowa,	WZ – gospodarka zaopatrzenia w wodę,
UTL – budownictwo letniskowe indywidualne,	NO – gospodarka ściekowa,
AUL – koncentracja usług,	NU – usuwanie nieczystości,
UO – oświata i wychowanie,	EE – elektroenergetyka,
UK – kultura i sztuka,	EC – ciepłownictwo,
UZ – ochrona zdrowia i opieka społeczna,	KK – kolej,
UH – handel detaliczny,	KS – parkingi.

Tabela 1: Zestandaryzowane ustalenia Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego

Zestandaryzowane ustalenia miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego	Powierzchnia [ha]	% udział w powierzchni gminy
Tereny lasów	5643,5676	58,03
Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej	3183,2466	32,73
Tereny turystyki, rekreacji i sportu	235,2113	2,42
Tereny zabudowy zagrodowej	169,9855	1,75
Tereny wód	125,2523	1,29
Tereny zabudowy letniskowej	110,2404	1,13
Tereny powierzchniowej eksploatacji surowców	85,7214	0,88
Tereny zabudowy jednorodzinnej	59,8408	0,62
Tereny zabudowy usługowej	38,8463	0,40
Tereny przemysłu, składów i magazynów	30,506	0,31
Tereny urzędzeń obsługi rolnictwa	14,4772	0,15
Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej/rekreacyjnej	8,8101	0,09
Tereny infrastruktury technicznej	8,2762	0,09
Tereny urzędzeń obsługi gospodarki leśnej	7,1812	0,07
Tereny cmentarzy	2,4046	0,02
Tereny zieleni	0,9274	0,01

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowlódz

W Planie wśród terenów przewidzianych do zainwestowania największe powierzchnie wyznaczono dla terenów turystyki, rekreacji i sportu. Wyznaczono je przede wszystkim w miejscowościach Spała, Konewka oraz na pozostałym obszarze gminy w bliskim sąsiedztwie rzeki Pilicy. W ramach terenów bezpośrednio przewidzianych do zabudowy, najwięcej powierzchni zarezerwowano dla zabudowy zagrodowej. Głównie we wsiach Królowa Wola oraz Brzustów. Na ponad 90% obszaru gminy Plan wskazywał tereny lasów oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

Zestandaryzowane ustalenia nieobowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego zostały przedstawione na schemacie nr 1 pt. „Zestandaryzowane ustalenia Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego (uchwalonego w 1990 r.)”.

I.2.1.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz

Jak zaznaczono powyżej polityka przestrzenna gminy Inowłódz jest kontynuacją rozwiązań zapisanych w miejscowym planie ogólnym. Realizowana jest w oparciu o Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz. Opracowanie to składa się z części graficznej oraz tekstowej. Część tekstowa zawiera:

- I. Uwarunkowania gminy,
- II. Kierunki rozwoju gminy,
- III. Ustalenia zasad polityki zagospodarowania przestrzennego.

Pierwsza część Studium zawiera charakterystykę uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami) znajdują się tu rozdziały szeroko opisujące uwarunkowania w zakresie: uzbrojenia terenu, występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych, stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, demografii, jakości życia mieszkańców. Zgodnie z zapisami przytoczonej ustawy, brakuje w tej części rozdziałów o dotychczasowym przeznaczeniu terenu, prawie własności gruntów oraz zadaniach służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych (te ostatnie zagadnienia zostały poruszone w trzeciej części Studium).

W drugiej części niniejszego dokumentu określono:

- Kierunki rozwoju w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego gminy;
- Kierunki polityki przestrzennej w zakresie ochrony i kształtowania środowiska;
- Koncepcję kształtowania systemu ekologicznego;
- Kierunki polityki przestrzennej dotyczące dziedzictwa kulturowego – zaproponowano w nich m.in. wprowadzenie następujących stref ochrony konserwatorskiej:
 - Strefa A – ścisłej ochrony konserwatorskiej;
 - Strefa B – ochrony konserwatorskiej wybranych elementów środowiska kulturowego;
 - Strefa K – ochrony krajobrazu kulturowego;
 - Strefa E – ochrony ekspozycji;
 - Strefa W – ochrony relikwów archeologicznych;
 - Strefa OW – obserwacji archeologicznych;
- Kierunki rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz (w tym rozwoju systemów infrastruktury technicznej) – oparte na:
 - Rozwoju gospodarczym – promowanie rozwoju nowych form gospodarki rolnej, przetwórczej i stworzenie warunków dla rozwoju agroturystyki i rekreacji;
 - Rozwoju przestrzennym – wielofunkcyjny rozwój obszaru gminy z pełnym programem nowoczesnej infrastruktury technicznej.

Z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, który w gminie Inowłódz uzależniony jest przede wszystkim od rozwoju: rolnictwa biodynamicznego, agroturystyki oraz nowoczesnej infrastruktury technicznej. Wg Studium misją gminy jest: *„Zapewnienie mieszkańcom gminy właściwych warunków życia, turystom – atrakcyjnego wypoczynku, czystego powietrza, czystych rzek, lasów, zdrowego klimatu, pięknych krajobrazów, zdrowej żywności oraz licznych zabytków architektury. Atutem gminy jest życzliwe nastawienie społeczeństwa do turystów oraz inwestorów.”* W Studium określono obszary rozwoju funkcjonalno-przestrzennego:

- Obszary zabudowy mieszkaniowej;
- Obszary przestrzeni usługowej;
- Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- Obszary rekreacji, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe;
- Obszary wyłączone spod zabudowy:
 - tereny w obrębie dolin rzek, zbiorników i cieków wodnych (tereny łąk i pastwisk),
 - kompleksy lasów oraz tereny w odległości 50 m od granicy lasów państwowych,

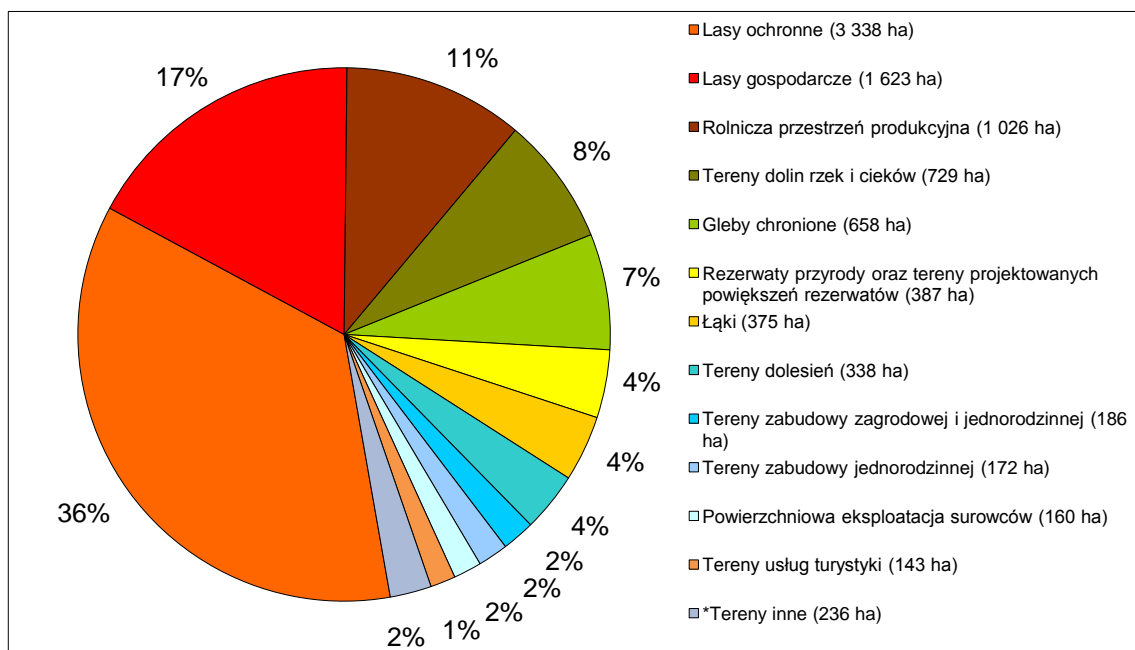
- strefy ochronne wzdłuż ciągów infrastruktury, tereny przyległe do istniejących bądź projektowanych ciągów sieci rozdzielczej, uzbrojenia wodkan., elektroenergetycznej i gazowej,
- tereny o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych z oznaczonymi strefami ochrony konserwatorskiej;
- Obszary o wysokich walorach przyrodniczych, prawnie chronione i wskazane do objęcia ochroną;
- Dolesienia.

Trzecia część Studium zawiera:

- Zasady polityki przestrzennej w oparciu o wówczas obowiązujące regulacje prawne;
- Cele ponadlokalne i politykę rozwoju gminy;
- Ustalenia Studium – wśród wielu ustaleń określono między innymi tereny, dla których należy opracować miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:
 - Tereny dla wybranych kierunków rozwoju budownictwa mieszkaniowego;
 - Tereny wybranych kierunków rozwoju aktywizacji gospodarczej (obsługa ruchu turystycznego, rekreacji i sportu);
 - Obszary miejscowości: Inowłódz, Spała i Teofilów z uwagi na konieczność ustalenia szczegółowych obszarów ochrony konserwatorskiej i ustaleń dotyczących możliwości i zasad lokalizowania nowej zabudowy;
 - Tereny lotniskowe na obszarze gminy.

Pomiędzy częścią tekstową a graficzną Studium występują liczne niekonsekwencje w nazewnictwie elementów struktury funkcjonalno-przestrzennej. Obszary przesądzające o przyszłym sposobie zainwestowania w tekście Studium określono jako obszary funkcjonalno-przestrzenne, natomiast na rysunku (skala 1:25000) zdefiniowano je jako „Użytkowanie terenu – kierunki rozwoju”. Niedoprecyzowanie zapisów części tekstowej z graficzną Studium, budzi pewne wątpliwości oraz utrudnia analizę opracowania. Dostyc ogólne zapisy w części tekstowej, dają szerokie możliwości lokalizacji różnych typów zabudowy na terenie gminy.

Wykres 1: Struktura funkcjonalno-przestrzenna w obowiązującym SUIKZP

*Tereny inne - tereny zabudowy mieszkaniowo - lotniskowej; tereny zabudowy mieszkaniowo - lotniskowej z usługami turystyki; tereny usług turystyki z zabudową mieszkaniową; przemysł; parki; urządzenia obsługi gospodarki leśnej; tereny zabudowy lotniskowej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowłódz

Na podstawie ustaleń Studium (rysunek Studium 1:25000) oraz treści ortofotomapy (aktualność na 2005 r.) wykonano analizę obecnego stanu zainwestowania w gminie. Wyniki prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2: Struktura funkcjonalno-przestrzenna obowiązującego SUIKZP na tle obecnego zagospodarowania

Użytkowanie terenu – kierunki rozwoju	Stan zainwestowania	Powierzchnia [ha]
MN – tereny zabudowy jednorodzinnej	Obecnie zabudowane w 50%. Wolne od zabudowy pozostają przede wszystkim tereny wyznaczone pośród terenów otwartych tj. lasów i pól z dala od istniejącej zwartej zabudowy.	172
MR/MN – tereny zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej	Tereny rozproszone na obszarze całej gminy. Obecnie zabudowane w 50%. Tereny wolne od zabudowy koncentrują się głównie we wsi Kolonia Brzustów, ok. 22 ha.	186
UTL – tereny zabudowy letniskowej	Tereny wyznaczone we wsiach Żądłowice i Liciążna. Obecnie w niewielkim stopniu zabudowane (10%).	12
ML – tereny zabudowy mieszkaniowo-letniskowej,	Tereny rozproszone na całym obszarze gminy, w 10% zabudowane. Tereny wolne od zabudowy stanowią obecnie grunty leśne bądź zadrzewione i zakrzewione.	86
ML/UT – tereny zabudowy mieszkaniowo-letniskowej z usługami turystyki	Tereny wyznaczone nad Pilicą, na południowy-zachód od Inowłodza (Legnica, Gasek). Obecnie w 15% zainwestowane. Tereny wolne od zabudowy stanowią obecnie grunty leśne bądź zadrzewione i zakrzewione.	52
UT – tereny usług turystyki	Tereny rozproszone na obszarze całej gminy. Zabudowane w 10%. Obecnie w znacznej mierze stanowią je grunty leśne. Wyjątek stanowi obszar Centralnego Ośrodka Sportu w Spale, który obecnie zajmuje 70% wyznaczonego tam terenu.	143
UT/MN – tereny usług turystyki z zabudową mieszkaniową	Tereny wyznaczone w Spale. Obecnie w 65% zainwestowane.	35
RP – rolnicza przestrzeń produkcyjna	Tereny zgodnie ze swym przeznaczeniem niemalże wolne od zabudowy. Istniejąca zabudowa zajmuje 2% ich powierzchni.	1026
R – gleby chronione	Tereny zgodnie ze swym przeznaczeniem niemalże wolne od zabudowy. Istniejąca zabudowa zajmuje 1% ich powierzchni.	658
P – przemysł	Teren wyznaczony we wsi Konewka, w 100% zagospodarowany, zajęty przez zabudowania zakładu drzewnego.	19
PE – powierzchniowa eksploatacja surowców	Wyznaczono dwa takie obszary. W Kolonii Brzustów (5,5 ha) oraz Inowłodzu (155 ha). Na obydwu prowadzone są prace wydobywcze.	160
RLU – urządzenia obsługi gospodarki leśnej	Tereny rozproszone na obszarze całej gminy. Zabudowane w 70%.	15
RL – lasy gospodarcze	Tereny zgodnie ze swym przeznaczeniem niemalże wolne od zabudowy. Istniejąca zabudowa zajmuje 2% ich powierzchni.	1623
RLO – lasy ochronne	Tereny zgodnie ze swym przeznaczeniem wolne od zabudowy.	3338
RLD – tereny dolesień	Tereny zgodnie ze swym przeznaczeniem wolne od zabudowy.	338
ZP – parki	Teren wyznaczony w Spale na obszarze istniejącego parku, wolny od zabudowy.	17
RZ – łąki	Tereny zgodnie ze swym przeznaczeniem niemalże wolne od zabudowy. Istniejąca zabudowa zajmuje 2% ich powierzchni.	375
DRZ – tereny dolin rzek i cieków	Tereny zgodnie ze swym przeznaczeniem niemalże wolne od zabudowy. Istniejąca zabudowa zajmuje 1% ich powierzchni.	729
Rezerваты przyrody oraz tereny projektowanych powiększeń rezerwatów	Tereny zupełnie wolne od jakiegokolwiek zainwestowania.	387

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowłódz

Z powyższego wynika, iż zabudowa rozwija się przede wszystkim na terenach w tym celu wyznaczonych. W dotychczas obowiązującym Studium powierzchnia terenów przewidzianych do zainwestowania zawiera rezerwy obszarowe przewidziane do rozwoju nowej zabudowy.

Ustalenia obowiązującego Studium zostały przedstawione na schemacie nr 2 pt. „Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwalonego w 2001 r.)”.

I.2.1.3. Przyczyna zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz

Obowiązujące Studium z 2001 r. było opracowane według nieobowiązującej obecnie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami).

Wstępne analizy wykazały konieczność wprowadzenia zasadniczych zmian merytorycznych. Opracowując zmianę Studium uznano, że zmiany nie mogą dotyczyć poszczególnych ustaleń. Mają one uwzględniać zmieniające się potrzeby i możliwości rozwojowe gminy, jak również obejmować pełny zakres i formę Studium określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami) oraz w rozporządzeniu w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w części tekstowej i graficznej (Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 28.04.2004 r. Dz. U. Nr 118, poz. 1233).

Wobec powyższego niniejsza zmiana Studium jest nowym opracowaniem, w którym wykorzystano część zapisów ze Studium z 2001 roku.

Podsumowując, do konieczności zmiany Studium przyczyniło się kilka okoliczności.

1) Do UG wpłynęły wnioski dotyczące zmiany przeznaczenia terenu, od właścicieli działek praktycznie z terenu całej gminy.

2) Dodatkowym elementem wpływającym na podjęcie decyzji o zmianie Studium była konieczność dostosowania treści tego dokumentu do wymagań narzuconych przez ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 r. (Dz. U. Nr.80, poz. 717 z późniejszymi zmianami). Wspomniana tu ustawa w miejsce spójności nakłada na gminy opracowujące plany miejscowe obowiązek nie naruszania ustaleń Studium.

3) Zmiany w zakresie lokalnych powiązań komunikacyjnych oraz plany budowy obwodnicy miejscowości Inowłódz w ciągu drogi krajowej nr 48.

4) Zgłoszono z obszaru gminy tereny planowane do objęcia Europejską Siecią Ekologiczną Natura2000.

3) Ponadto od 2001 r. sporządzono i uchwalono szereg dokumentów określających politykę gminy, powiatu i województwa, w zakresie związanym z gospodarowaniem przestrzenią. Należą do nich:

- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (Uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.)
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 (Uchwała Nr LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2006 r.)
- Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007 – 2015”
- Lokalny Plan Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007-2015 (Uchwała Nr XIII/104/2007 Rady Powiatu Tomaszowskiego z dnia 27 września 2007 r.)
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego (Uchwała Nr XXXIV/246/2009 r. Rady Powiatu Tomaszowskiego z dnia 19 lutego 2009 r.)
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Inowłódz na lata 2008-2013 (Uchwała Nr XVIII/92/2008 Rady Gminy Inowłódz z dnia 17 kwietnia 2008 r.)
- Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Inowłódz na lata 2009-2012 (Uchwała Nr XLIV/235/2010 z dnia 20 maja 2010 r.)
- Plan Odnowy Miejscowości Inowłódz na lata 2009-2016
- Plan Odnowy Miejscowości Liciężna na lata 2010-2017 (Uchwała Nr XLIV/237/2010 Rady Gminy Inowłódz z dnia 20 maja 2010 r.)

- Koncepcja Programowo – Przestrzenna Odprowadzania i Oczyszczania Ścieków dla Gminy Inowłódz (Uchwała Nr XVIII/93/2008 Rady Gminy Inowłódz z dnia 17 kwietnia 2008 r.)
- Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego (Inowłódz, 2009 r.)

4) Ważnym powodem było również wstąpienie Polski do Unii Europejskiej. Niezbędne jest zatem wprowadzenie do Studium uaktualnień, które nie zablokują gminie możliwości korzystania z zewnętrznych środków pomocowych wskutek rozbieżności dokumentów planistycznych.

I.2.1.4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obowiązujące

Obecnie (styczeń 2010 r.) na terenie gminy obowiązuje 8 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Pokrycie planami dla terenu gminy wynosi 3% jej powierzchni. Miejscowościami w których obowiązujące plany pokrywają największe powierzchnie są: Inowłódz (118 ha) oraz Spała (89 ha). Plany sporządzane były w oparciu o 2 ustawy:

- o z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415 z późniejszymi zmianami) – 6 planów,
- o z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami) – 2 plany.

Analizując liczbę opracowywanych planów w poszczególnych latach nie można mówić o jakiegokolwiek dynamice ich opracowywania (1997 r. – 1 plan; 2001 r. – 3 plany; 2003 r. – 3 plany; 2010 r. – 1 plan). Liczba uchwalanych planów nie wynika z przyjętej polityki przestrzennej gminy, a z realizacji działań inwestycyjnych, dla których niemożliwe było spełnienie warunków do wydania pozytywnej decyzji o warunkach zabudowy. Potwierdza to również powierzchnia opracowywanych planów. Obowiązujące plany często dotyczą jednej lub kilku rozproszonych działek, przy czym powierzchnia zwartych obszarów objętych planem rzadko kiedy przekracza 10 ha (są to głównie zmiany ustaleń dla poszczególnych wydzieleń nieobowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego). Najmniejszy obszar, dla którego sporządzano plan miał powierzchnię 0,4 ha, największy zaś 192 ha.

Tabela 3: Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Inowłódz

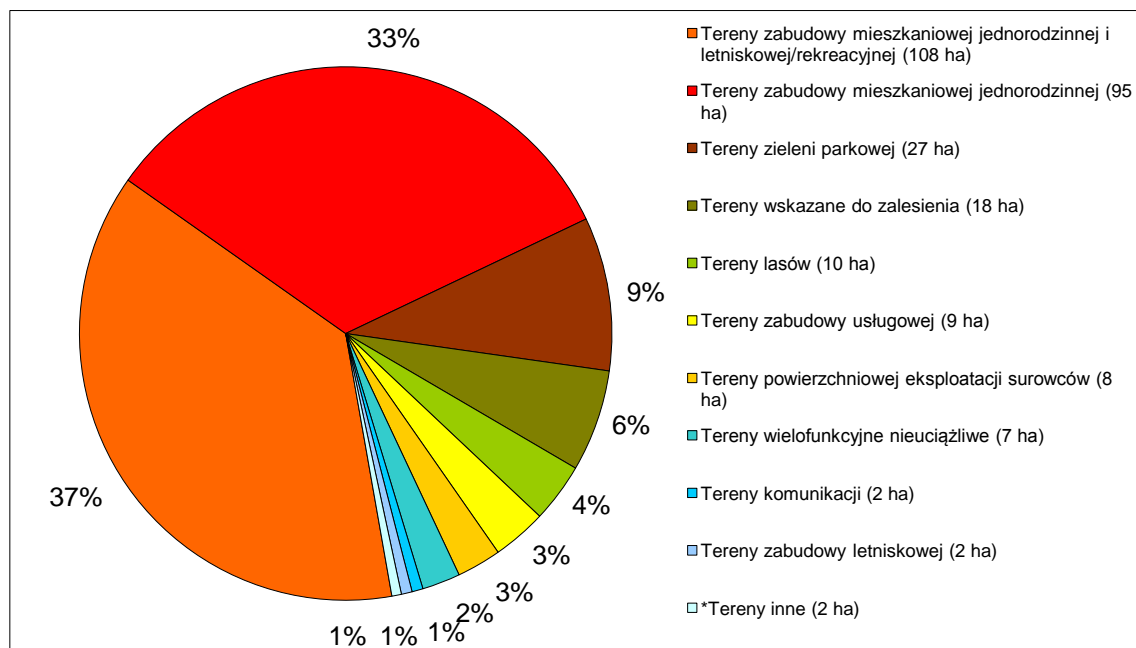
Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Powierzchnia
1	w sprawie zmian w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz	Nr XXIV/161/97 Rady Gminy w Inowłodzu z dnia 13 marca 1997 r.	68,2 ha
2	w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz na terenie sołectw: Inowłódz, Spała, Liciężna i Zakościele	Nr XXXII/260/2001 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 2001 r.	6,3 ha
3	w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz na terenie sołectwa Inowłódz, Spała, Brzustów, Konewka, Królowa Wola, Liciężna, Poświętne, Teofilów, Zakościele, Żądłowice	Nr XXXII/261/2001 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 2001 r.	191,6 ha
4	w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz na obszarze sołectwa Zakościele	Nr XXXII/262/01 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 2001 r.	5,8 ha
5	w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz na obszarze miejscowości Inowłódz	Nr VII/55/2003 Rady Gminy Inowłódz z dnia 26 czerwca 2003 r.	0,7 ha

Lp.	Tytuł opracowania	Uchwała	Powierzchnia
6	w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz na obszarze miejscowości Spała	Nr VII/56/2003 Rady Gminy Inowłódz z dnia 26 czerwca 2003 r.	0,4 ha
7	w sprawie zmiany fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz na obszarze miejscowości Spała	Nr IX/74/2003 Rady Gminy Inowłódz z dnia 14 października 2003 r.	1,5 ha
8	w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu wsi Teofilów w Gminie Inowłódz	Nr XLIV/233/2010 Rady Gminy Inowłódz z dnia 20 maja 2010 r.	12,3 ha
RAZEM			286,8 ha

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowłódz

Z analiz ustaleń poszczególnych planów wynika, że sporządzano je głównie na potrzeby rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej/rekreacyjnej oraz zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (70%). Strukturę ustaleń w zakresie przeznaczenia terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2: Udział % przeznaczenia terenu w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

*Tereny inne - tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, tereny cmentarzy, tereny infrastruktury technicznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowłódz

Obszary, dla których obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zostały przedstawione na schemacie nr 3 pt. „Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu”.

I.2.1.5. Decyzje administracyjne

Przeanalizowano następujące rodzaje decyzji administracyjnych:

1. decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, na które składają się:
 - a. decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego,
 - b. decyzje o warunkach zabudowy,
2. decyzje o pozwoleniu na budowę.

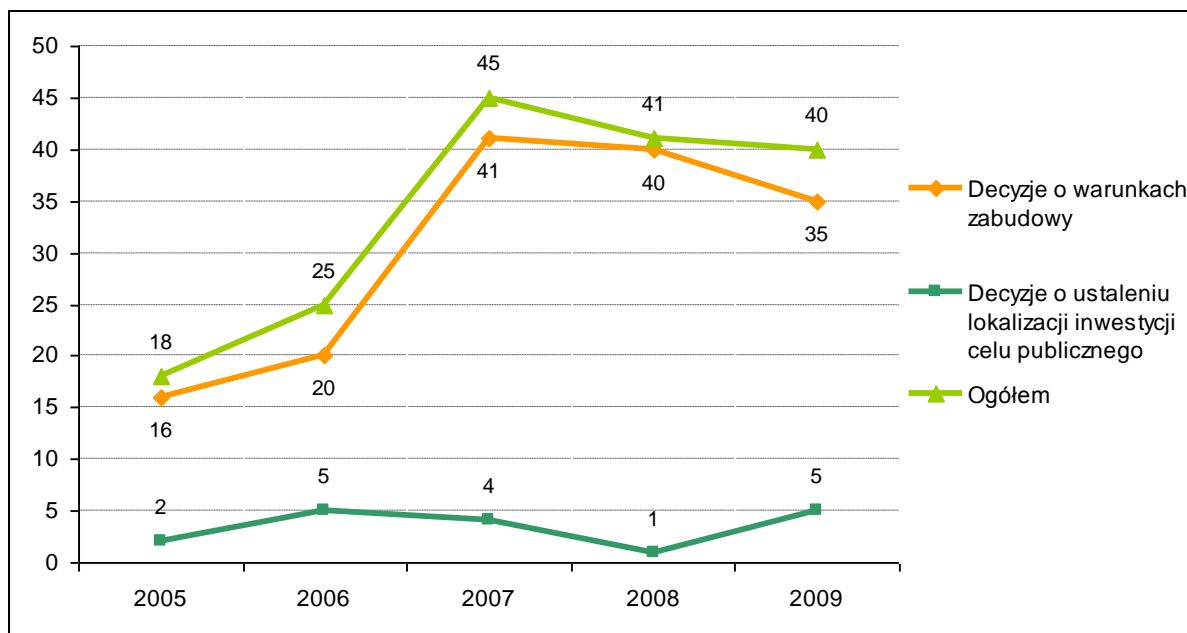
Analizowane decyzje administracyjne wydawane były w okresie 2005 – 2009 r.

Obszary dla których zostały wydane wspomniane decyzje administracyjne zostały przedstawione na schemacie nr 3 pt. „Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu”.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu

W okresie od roku 2005 do 2009 r. Wójt Gminy Inowlódz wydał 175 decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu. Jednakże w związku z charakterem inwestycji dla których wydawano decyzje oraz skalą niniejszego opracowania, dalszym analizom poddano 169 decyzji. Z analiz wyłączono między innymi decyzje dotyczące budowy instalacji gazu płynnego, przebudowy fragmentu wodociągu, zmiany sposobu użytkowania oraz budowy ścianki wspinaczkowej. Wśród przeanalizowanych decyzji: 152 zostały wydane w trybie decyzji o warunkach zabudowy (dotyczyły 219 działek), 17 w trybie decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (dotyczyły 59 działek). Rozbieżności wynikające z liczby decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego w stosunku do liczby objętych nimi działek wynikają z faktu, iż przedmiotem większości decyzji były obiekty infrastruktury technicznej o charakterze liniowym (jeden obiekt zazwyczaj położony jest na wielu działkach).

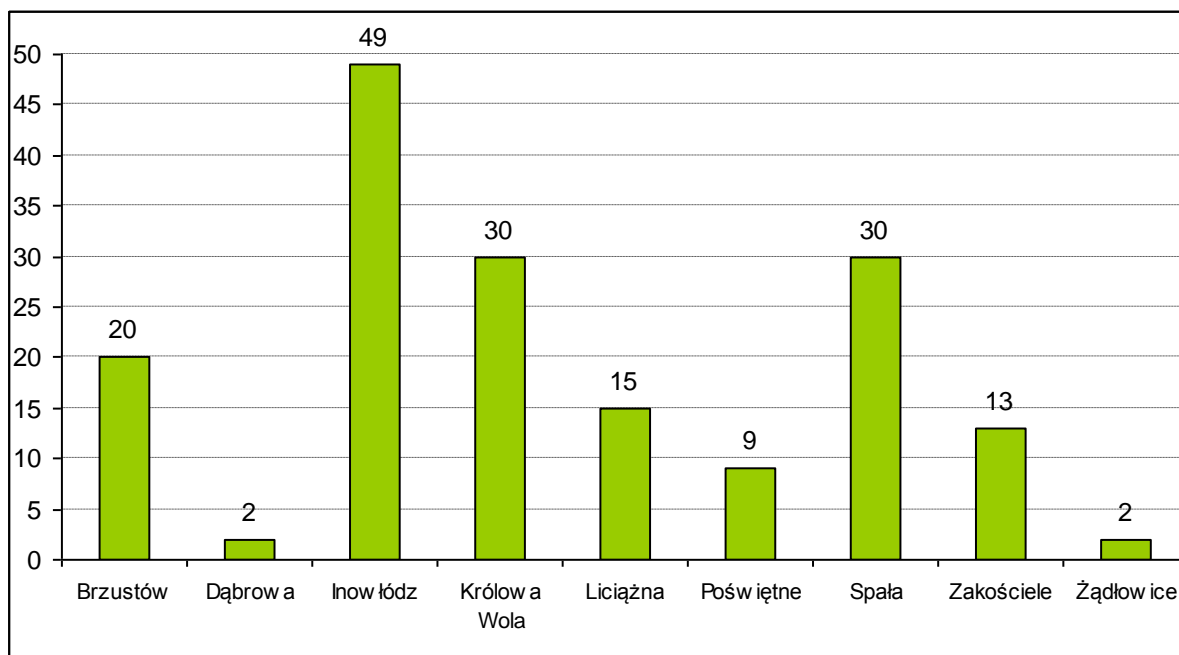
Wykres 3: Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane w latach 2005–2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Inowlódz

Od roku 2005 liczbę wydawanych decyzji charakteryzuje tendencja wzrostowa. W roku 2007 Wójt wydał ponad dwukrotnie więcej decyzji niż w roku 2005. Niższe wartości w roku 2008 i 2009 w stosunku do roku 2007 nie zapowiadają odwrócenia się tendencji. Liczba wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego utrzymuje się na stałym, stosunkowo niskim poziomie. Rozkład przestrzenny wszystkich decyzji w rozbiciu na rok wydania jest równomierny dla całego obszaru gminy. Z wyjątkiem Brzustowa, ilość wydanych decyzji w danym sołectwie wyraźnie koreluje z liczbą mieszkańców w nim zameldowanych.

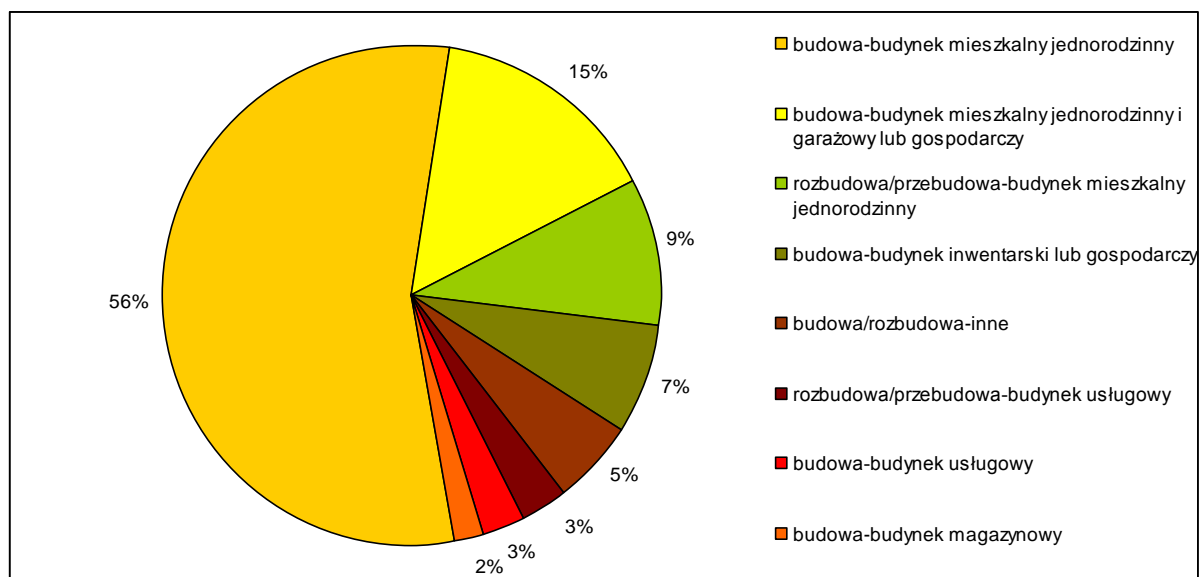
Wykres 4: Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozbiciu na obręby geodezyjne w gminie Inowlódz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Inowlódz

Najwięcej decyzji o warunkach zabudowy wydano w Inowlódu (49) oraz Spale i Królowej Woli (po 30), zaledwie 2 decyzje wydano w Dąbrowie i Żądłowicach. Przedmiotem rozstrzygnięć decyzji była głównie budowa budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Łącznie stanowiły one ok. 56% spośród wszystkich decyzji wydanych w tym trybie. Ponadto do kategorii „inne” zostały zakwalifikowane między innymi budowy budynku letniskowego, wielorodzinnego, wiaty magazynowej a także budowy stawów dla celów ujmowania nadmiaru wód opadowych i gruntowych.

Wykres 5: Struktura wydanych decyzji o warunkach zabudowy w rozbiciu na przedmiot decyzji

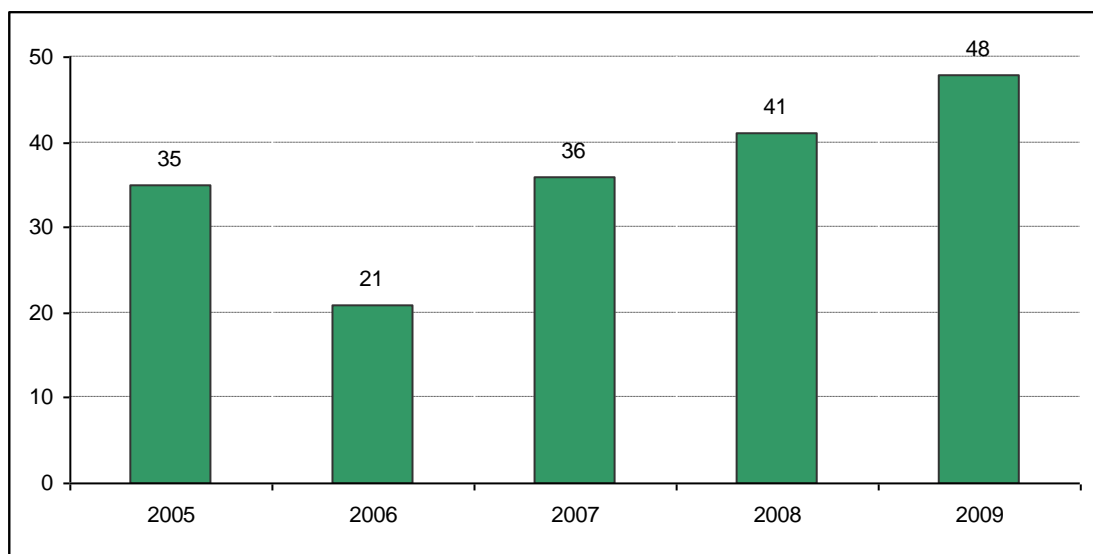
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Inowlódz

Analizując decyzje w ujęciu przestrzennym, nie zaobserwowano koncentracji poszczególnych przedmiotów decyzji na obszarze gminy. Decyzje niezależnie od ich przedmiotu, w niewielkim stopniu skupiają się w obrębie poszczególnych miejscowości.

Decyzje o pozwoleniu na budowę

Istniejący ruch budowlany najlepiej obrazują wydane decyzje o pozwoleniu na budowę. W analizowanym okresie (2005–2009) Starosta powiatu tomaszowskiego wydał 221 pozwoleń na budowę dla obszaru gminy Inowłódz. Jednakże w związku z charakterem inwestycji, dla których wydawano pozwolenia oraz skalą niniejszego opracowania, dalszym analizom poddano 181 decyzji Starosty. Z analiz wyłączono między innymi pozwolenia dotyczące zmiany bądź przeniesienia decyzji, których przedmiot nie został sprecyzowany, budowy instalacji gazowych w budynkach mieszkalnych, zjazdów z dróg publicznych oraz remontów. Spośród analizowanych decyzji Starosty aż 163 pozwolenia wydano na budowę obiektów kubaturowych, pozostałe dotyczyły obiektów o charakterze liniowym. Najwięcej decyzji wydano w roku 2009. Tendencja wzrostowa zaczyna się kształtować od roku 2006. Na podstawie powyższych danych prognozuje się, iż obecna tendencja wzrostowa w najbliższym okresie nadal się utrzyma.

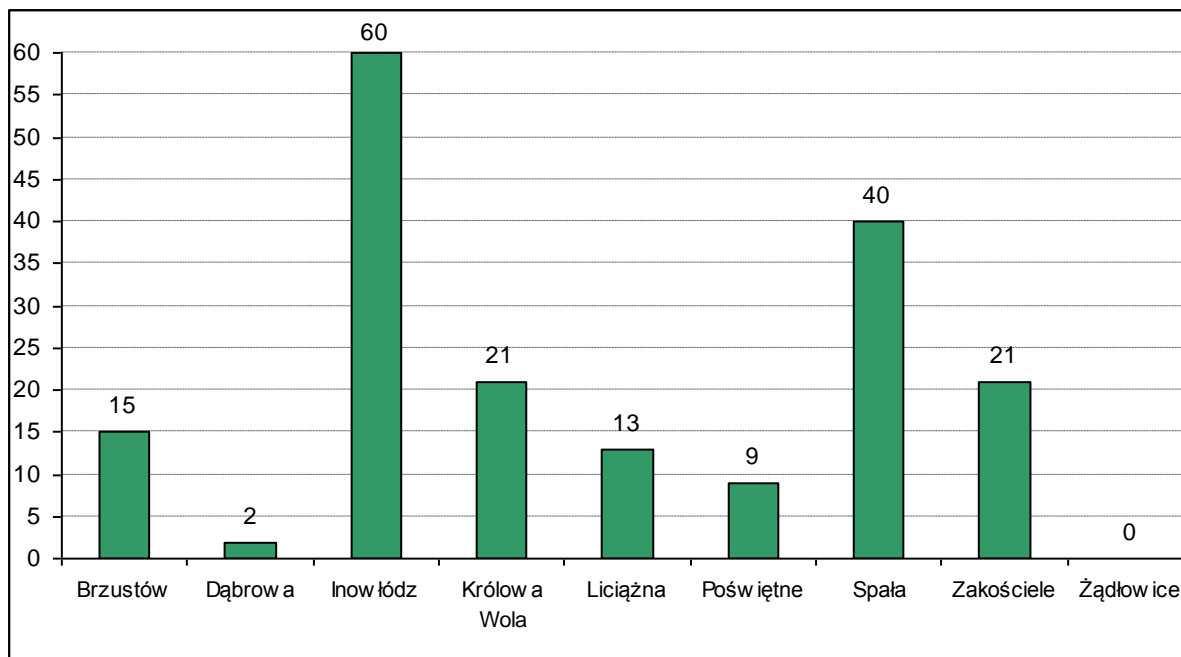
Wykres 6: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w okresie 2005 – 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim

Najwięcej pozwoleń na budowę wydano dla Inowłódza (60) oraz Spały (40).

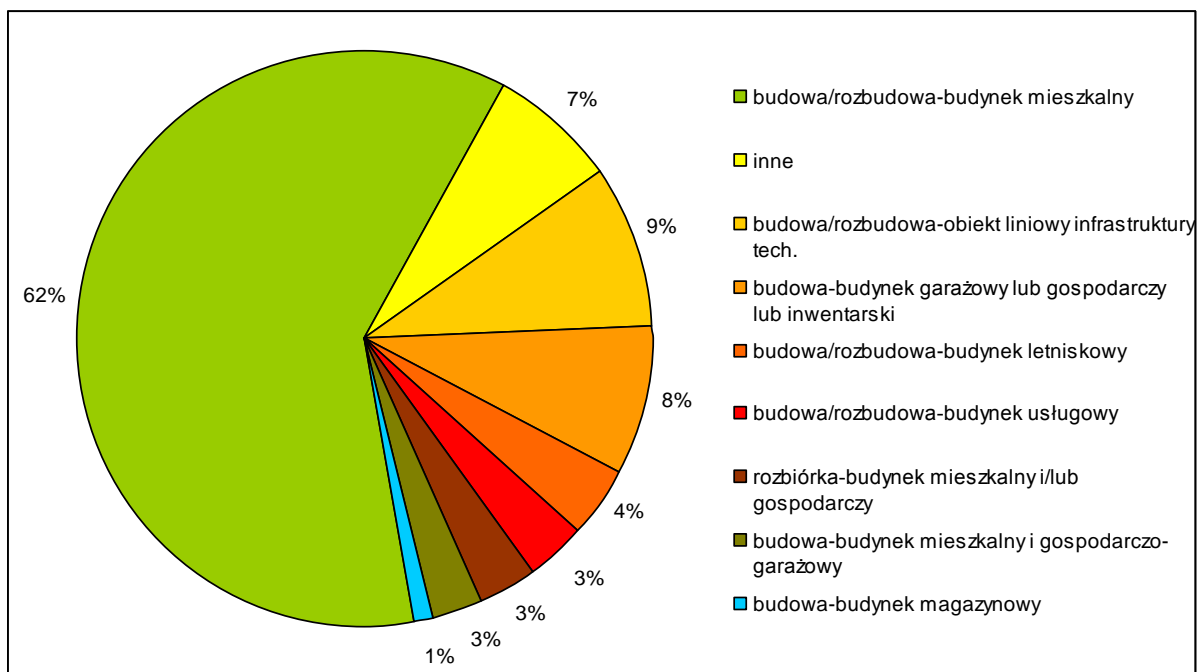
Wykres 7: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na obręby geodezyjne w gminie Inowłódz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim

Wśród przedmiotu pozwoleń na budowę zdecydowanie dominowały rozstrzygające o budowie lub rozbudowie budynku mieszkalnego (110 szt.). Do grupy „inne” (13 szt.) zakwalifikowane zostały pojedyncze pozwolenia dotyczące m.in.: budowy oczyszczalni ścieków, częściowej rekonstrukcji ruin zamku, rozbudowy budynku strażnicy OSP, budowy parkingu, przebudowy drogi powiatowej.

Wykres 8: Struktura wydanych pozwoleń na budowę w rozbiciu na przedmiot pozwolenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim

Pozwolenia na budowę wydane dla obiektów liniowych infrastruktury technicznej dotyczyły głównie budowy sieci wodociągowej, elektroenergetycznej, kanalizacyjnej oraz oświetlenia ulicznego. Wydano ich 17 szt.

Koncentracja poszczególnych grup pozwoleń wyodrębnionych na podstawie daty wydania, ich przedmiotu oraz lokalizacji, kształtuje się podobnie jak w przypadku decyzji o warunkach zabudowy. Wynika to ze specyfiki procedury wydawania pozwoleń, które są wydawane na podstawie decyzji o warunkach zabudowy bądź miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podsumowanie

Obecnie zarządzanie przestrzenią w gminie Inowłódz prowadzone jest głównie w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy oraz o lokalizacji inwestycji celu publicznego. Decyzje te nie muszą spełniać warunku zgodności z ustaleniami Studium, co w wielu przypadkach może prowadzić do zakłócania ładu przestrzennego. Zarówno sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, jak i decyzje o warunkach zabudowy w większości dotyczą rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, sporadycznie letniskowej.

Zapisy analizowanego Studium charakteryzują się dość dużą ogólnością, nie precyzują m.in. wskaźników oraz parametrów rozwoju zabudowy, często nie wprowadzają żadnych zakazów a jedynie postulaty i zalecenia. Mając powyższe na uwadze oraz skalę rysunku Studium (1:25000) trudno ustalić zbieżność ustaleń obowiązujących planów z zapisami dotychczas obowiązującego Studium. Pomimo tego w wielu przypadkach widać wyraźne konflikty pomiędzy ustaleniami planów (głównie plany uchwalone przed 2001 r.), a zapisami zawartymi w Studium (2001 r.). Występujące konflikty dotyczą przede wszystkim wprowadzania terenów otwartych w Studium na tereny wskazane do zainwestowania w dotychczas obowiązujących planach miejscowych.

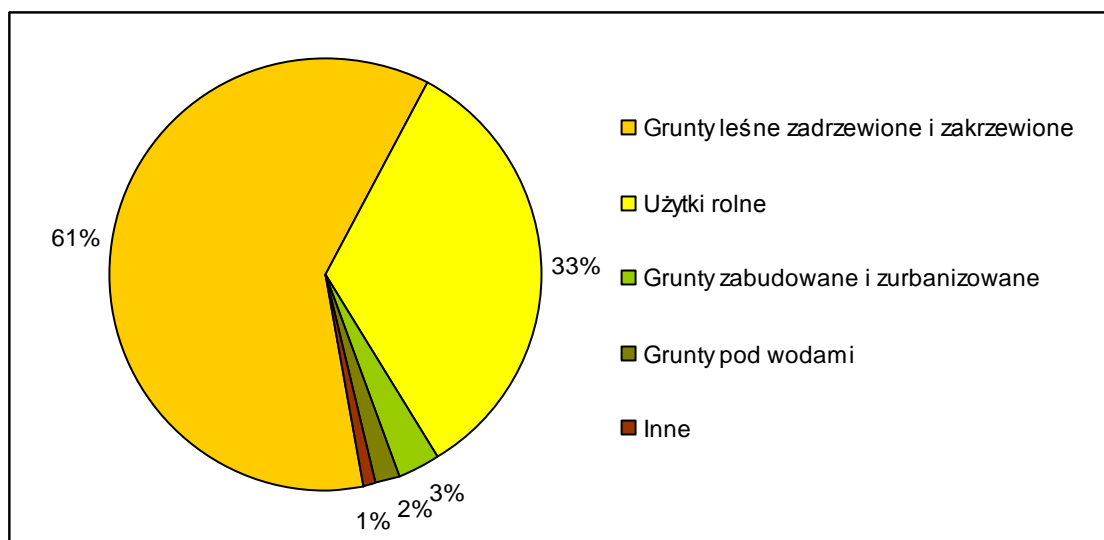
Największym zainteresowaniem inwestycyjnym cieszą się tereny położone w miejscowościach Inowłódz oraz Spała. Na kolejnych miejscach pod względem atrakcyjności inwestycyjnej plasują się Zakościele i Królowa Wola.

I.2.2. DOTYCHCZASOWE ZAGOSPODAROWANIE I UZBROJENIE TERENÓW

I.2.2.1. Użytkowanie terenu

Struktura użytkowania terenów gminy Inowłódz sprzyja rozwojowi funkcji turystycznej w gminie. Dominują w niej grunty leśne zadrzewione i zakrzewione, zajmując ok. 6000 ha co stanowi ponad 60% powierzchni gminy. Dla porównania średni stopień lesistości w powiecie tomaszowskim kształtuje się na poziomie 31%, natomiast w województwie łódzkim 21%. Użytki rolne zajmują ok. 3 270 ha, stanowiąc ok. 33% powierzchni gminy. Tereny zabudowane i zurbanizowane, czyli te najbardziej przekształcone w wyniku działalności człowieka zajmują ok. 3% powierzchni gminy.

Wykres 9: Struktura użytkowania terenu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ze Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim, 2010 r.

Wśród użytków rolnych dominują grunty orne, stanowiąc 67% ich powierzchni, drugą pozycję zajmują się użytki zielone (26% powierzchni użytków rolnych). Na gruntach zurbanizowanych i zabudowanych przeważają tereny dróg stanowiące 51% ich powierzchni, przy jednoczesnym stosunkowo niskim udziale terenów zabudowy mieszkaniowej kształtującym się na poziomie 8%. Na podobnym poziomie kształtuje się udział terenów rekreacyjno-wypoczynkowych (7,5%), co sprzyja rozwojowi funkcji turystycznej jako wiodącej w gminie.

Tabela 4: Struktura użytkowania terenu

Lp.	Rodzaj	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]
1	Użytki rolne	R - grunty orne	2189
2		S – sady	75
3		Ł - łąki trwałe	422
4		Ps - pastwiska trwałe	434
5		B-R, B-Ł, B-Ps - użytki rolne zabudowane	146
6		Wsr - grunty pod stawami	0
7		W - grunty pod rowami	5
8	Grunty leśne zadrzewione i zakrzewione	Ls – lasy	5863
9		Lz - grunty zadrzewione i zakrzewione	54
10	Grunty zabudowane i zurbanizowane	B - tereny mieszkaniowe	26
11		Ba - tereny przemysłowe	17
12		Bp - zurbanizowane tereny niezabudowane	59
13		Bz - tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	24
14		Bi - inne tereny zabudowane	6
			3270,3711
			5917,1816
			321,9687

Lp.	Rodzaj	Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	
15		dr – drogi	163	
16		Tk - tereny kolejowe	26	
17		K - użytki kopalne	0	
18	Grunty pod wodami	Wp - wody płynące	162	166,2126
19		Ws - wody stojące	4	
20	Inne	E - użytki ekologiczne	7	112,89
21		N – nieużytki	104	
22		Tr - tereny różne	2	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PODGiK, 2010 r.

I.2.2.2. Struktura osadnicza

Strukturę osadniczą gminy tworzy 11 wsi, w tym 10 sołeckich. Siedzibą władz gminnych jest Inowłódz, położony w centralnej części gminy. Inowłódz pomimo, iż pełni rolę ośrodka głównego na szczeblu gminnym, nie jest wcale najliczniej zamieszkiwany. Miejscowością o największej liczbie ludności jest Brzustów, wieś o typowo rolniczym o charakterze. Najbardziej znaną miejscowością położoną na obszarze gminy, jest Spała. Spała dzięki znakomitym walorom przyrodniczo-krajobrazowym oraz bogatej bazie usługowej w zakresie obsługi sportu i turystyki, pełni funkcje ośrodka wypoczynkowego o randze krajowej. Inowłódz oraz Spała zaspokajają potrzeby mieszkańców w zakresie usług administracji, nauki, kultury, sportu, turystyki i ekonomii na poziomie lokalnym. Usługi wyższego rzędu oferuje oddalony o ok. 20 km w kierunku zachodnim Tomaszów Mazowiecki. Pozostałe wsie pełnią funkcje rolnicze (Brzustów, Królowa Wola, Liciążna, Dąbrowa, Żądłowice) i letniskowe (Teofilów, Fryszlerka, Żądłowice – tereny wzdłuż Pilicy). Zarówno funkcje rolnicze jak i letniskowe występują w Zakościelu oraz Poświętnem. Natomiast w Konewce występują wyłącznie funkcje mieszkaniowe, wyłączając znajdujący się tam wielko-powierzchniowy zakład obróbki drewna.

Zabudowa wsi jest przeważnie zwarta, koncentruje się przy lokalnych szlakach komunikacyjnych. Niekorzystna struktura agrarna (działki bardzo długie i wąskie), bezpośrednio wpływa na skoncentrowaną wzdłuż dróg lokalizację zabudowy zagrodowej. Występujący układ zabudowy pozwala na określenie typu genetycznego wsi. Na obszarze gminy wyróżnić należy wsie sznurowe. Czytelne układy zachowały się w Brzustowie, Królowej Woli oraz Zakościelu. Wsie o złożonym układzie przestrzennym reprezentują: Inowłódz, Spała i Teofilów. Ponadto w Liciążnej można zaobserwować ślad owalnicy, Dąbrowa stanowi przykład przysiółka ulicowego, natomiast charakter rzędówki posiadają Żądłowice. Najmłodszą czytelną formę rozplanowania wsi posiada Konewka, jest to wieś regulowana. Stosunkowo najbardziej rozproszona zabudowa występuje w Poświętnem.

Na analizowanym obszarze dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz zagrodowa. Ponadto w wielu miejscowościach występuje zabudowa letniskowa (Inowłódz, Spała, Teofilów, Fryszlerka, Żądłowice, Poświętne). Zabudowa wielorodzinna występuje w Konewce, Spale oraz Inowłodzu. Zabudowa usługowa (obsługa turystyki i sportu), pensjonatowa oraz rezydencjonalna koncentruje się w Spale. Nieliczne obiekty zabudowy produkcyjnej oraz magazynowej występują między innymi w Inowłodzu.

Stan techniczny zabudowy jest bardzo zróżnicowany. Budynki o najwyższym standardzie występują przede wszystkim w Spale. Znajduje się tutaj również największe nagromadzenie budynków o wysokich walorach architektonicznych, będących świadectwem dziedzictwa kulturowego regionu. Zabudowa zagrodowa, którą stanowią głównie budynki wzniesione na przełomie lat 70 i 80-tych XX wieku, pozostaje w dobrym stanie technicznym na większości obszaru gminy. W dobrym i bardzo dobrym stanie są budynki zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W najgorszym stanie technicznym znajduje się drewniana zabudowa zagrodowa z początku lat 50-tych (fragment Poświętnego, Kolonii Brzustów). Obiekty wymagające pilnych remontów oraz modernizacji, stanowią niewielki udział w ogólnej liczbie budynków. Na całym obszarze gminy w różnym stopniu, zależnym od atrakcyjności inwestycyjnej terenu występują stosunkowo nowe budynki (wybudowane po 2000 r.) oraz obiekty obecnie pozostające w stanie budowy.

I.2.2.3. Tereny mieszkaniowe – stan mieszkalnictwa

Najbardziej aktualne dane odnośnie gospodarki mieszkaniowej na terenie gminy Inowłódz pochodzą z roku 2008. W latach 2005–2008 zasoby mieszkaniowe systematycznie się zwiększały, średnio o 1% w stosunku do roku ubiegłego. W analizowanym okresie przybyło 51 mieszkań. Na zmiany w wielkości zasobów mieszkaniowych wpływały głównie mieszkania stanowiące własność osób fizycznych, pozostała liczba mieszkań utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie. W 2008 r. przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania wynosiła 76,3 m², zaś na jedną osobę 30,2 m². Wśród zasobów mieszkaniowych dominują mieszkania będące własnością osób fizycznych, stanowiąc ponad 90% ogółu.

Tabela 5: Zasoby mieszkaniowe w gminie

Zasoby mieszkaniowe	2005	2006	2007	2008	2009
zasoby gmin (komunalne)	81	81	80	b.d.	b.d.
zasoby zakładów pracy	45	45	35	b.d.	b.d.
zasoby osób fizycznych	1 338	1354	1376	b.d.	b.d.
zasoby pozostałych podmiotów	6	6	6	b.d.	b.d.
RAZEM	1470	1486	1497	1521	b.d.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Wszystkie spośród nowych mieszkań oddawanych w badanym okresie do użytkowania były mieszkaniami indywidualnymi. Poniższa tabela prezentuje liczbę nowych budynków oddanych do użytkowania.

Tabela 6: Budynki nowe oddane do użytkowania

	Budynki		ogółem
	mieszkalne	niemieszkalne	
2005	20	6	26
2006	22	10	32
2007	17	6	23
2008	28	5	33
2009	17	7	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Mieszkania charakteryzują się niskim stopniem wyposażenia w instalacje techniczno-sanitarne. W ok. 88% mieszkań jest bieżąca woda (sieć wodociągowa występuje we wszystkich sołectwach gminy), w 67% znajduje się łazienka, 55% posiada centralne ogrzewanie. Mieszkania nie posiadają dostępu do gazu sieciowego ani sieci kanalizacyjnej.

I.2.2.4. Tereny usługowo – produkcyjne

Podmioty gospodarcze pełniące funkcje usługowo-produkcyjne koncentrują się przede wszystkim w Inowłodzu. Znaczne nagromadzenie podmiotów świadczących usługi w zakresie obsługi turystyki występuje w Spale. Na pozostałym terenie gminy pojawiają się raczej drobne obiekty usługowe i produkcyjne. Są to przeważnie sklepy spożywcze oraz małe warsztaty rzemieślnicze obsługujące mieszkańców gminy.

Wśród podmiotów gospodarczych zajmujących największe powierzchnie w celu prowadzenia działalności gospodarczej, należy wymienić: Centralny Ośrodek Sportu Ośrodek Przygotowań Olimpijskich (Spała), FISCHER (produkcja karniszy oraz ogrodzeń panelowych – Inowłódz),

FORMAPLAN Polska Sp. z o.o. (producent mebli z litego drewna oraz półfabrykatów dla potrzeb przemysłu meblarskiego – Konewka), Fundusz Wczasów Pracowniczych (3 obiekty hotelowe w Spale), GRAPIST S.C. (producent kostki brukowej – Inowłódz), MIKROSIL POLSKA SP Z O.O. Kopalnia „Inowłódz” (kopalnia chalcedonitu), Mniej Grawitacji (wypoczynek i rekreacja, sporty ekstremalne – Spała), Ogrodzenia Betonowe, Zakład Betoniarski JARBET (producent ogrodzeń betonowych – Kolonia Brzustów), Zakład Drzewny PRODUKCYJNO - HANDLOWO - USŁUGOWY Spółka Kowalskich (producent parkietu, tarcicy, więźby dachowej – Inowłódz), Zakład Przerobu Drewna, Konewka (producent drążków drewnianych oraz deski podłogowej – Konewka), ZUPH „JANTRANS”. (handel materiałami budowlanymi, węglem – Poświętne).

Działalność gospodarcza w gminie w 2009 r. prowadzona była przez 277 podmiotów gospodarki narodowej. Najwięcej podmiotów zarejestrowanych było w sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (20%), na kolejnych miejscach plasowały się jednostki z sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (15%), F – Budownictwo (12%) oraz A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (7%) i I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (7%). Udział jednostek z pozostałych sekcji nie przekraczał 5%.

I.3. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ŚRODOWISKA, W TYM STANU ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, WIELKOŚCI I JAKOŚCI ZASOBÓW WODNYCH ORAZ WYMOGÓW OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

W oparciu o przepisy odrębne na potrzeby zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz sporządzone zostało opracowanie ekofizjograficzne podstawowe. W poniższych rozdziałach zamieszczono najistotniejsze informacje wynikające z tego opracowania.

I.3.1. STAN ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO – ZASOBY

I.3.1.1. Rzeźba terenu

Obszar gminy Inowłódz położony jest w południowej części Niziny Środkowopolskiej w obrębie makroregionów: Równiny Piotrkowskiej (zachodnia i centralna część gminy) i Doliny Białobrzesckiej (wschodnia część gminy). Obszar gminy przechyla się w kierunku wschodnim i jest w przeważającej części równiną zbudowaną z piasków wodnolodowcowych i glin zwałowych. Duża część powierzchni gminy zajmują piaszczysto-żwirowe sandry związane z młodszym stadium zlodowacenia środkowopolskiego (Warty). Na sandrach przetrwały największe kompleksy leśne tego obszaru, m.in. lasy obrębu Spała. Na sandrach i piaszczystej morenie dennej występują wydmy i pola piasków przewianych (eolicznych), np. koło Dąbrowy. Z osadami lodowcowymi wiąże się również występowanie głazów narzutowych. Ważnym elementem rzeźby terenu jest dolina rzeki Pilicy z trzema poziomami tarasowymi i doliny jej dopływów. Dolina Pilicy w obecnym kształcie powstała w stadium Warty i odprowadzała wówczas wody sprzed topniejącego czoła lądolodu. Jej szerokość jest zmienna. W przełomowych odcinkach pod Inowłodzem wynosi zaledwie 1 km, natomiast po przebicciu się przez garb inowłodzki (antyklinę) rozszerza się do 6-8 km. Zwykle występują trzy terasy rzeczne. Terasa zalewowa jest obecnie w wielu miejscach sucha i piaszczysta, np. pod Teofilowem, gdzie znajdują się na niej liczne niewielkie formy wydymowe. Terasa nadzalewowa jest wszędzie piaszczysto-żwirowa i nie nadaje się do innego użytkowania jak leśne. Doliny dopływów Pilicy mają charakterystyczny kierunek, zgodny z biegiem warstw antykliny inowłodzkiej: lewobrzeżne płyną ku południowemu-wschodowi, a prawobrzeżne ku północnemu zachodowi. Doliny te różnią się od siebie. Ogólnie dopływy lewobrzeżne posiadają doliny wąskie i bardziej wcięte, natomiast dopływy prawobrzeżne są płaskie i szerokie. Prawie w całości zachowany jest naturalny kształt koryt rzecznych.

W dolinie Pilicy znajdują się najniżej położone punkty o wysokości do 143 m n.p.m. -Inowłódz. Zróżnicowanie hipsometryczne powierzchni terenu waha się w granicach od 143 m n.p.m. (dolina rzeki Pilicy) do 187 m n.p.m. (wzniesienia w zachodniej części gminy). Krawędź doliny porozcinana jest tu wyrobiskami po kamieniołomach i parowami schodzącymi do dna doliny.

I.3.1.2. Budowa geologiczna

Gmina Inowłódz położona jest na obszarze dwóch jednostek strukturalnych podłoża: paraantyklinorium środkowopolskiego oraz synklinorium szczecińsko-łódzko-miechowskiego. Wyróżnić tu można jednostki niższego rzędu: w części wschodniej znajduje się antyklina inowłodzka, a w części zachodniej położona jest niecka tomaszowska. Jednostki te zbudowane są z utworów mezozoicznych pokrytych występującymi na terenie całej gminy osadami czwartorzędowymi o różnej miąższości.

Najstarszymi osadami nawierconymi na obszarze gminy Inowłódz są utwory jury środkowej. Na powierzchni terenu odsłaniają się w krawędzi wysoczyzny nad Pilicą koło Inowłodza (Zakościele) oraz ok. 2 km na południowy-wschód od Inowłodza. Miąższość osadów środkowojurajskich osiąga na tym obszarze 800 m. Jurę środkową reprezentują piaskowce, mułowce i iłowce z wkładkami sydereytów oraz wapieni. Podczwartorzędowe wychodnie jury górnej zajmują znaczną część obszaru

gminy. Jura górna reprezentowana jest przez utwory: chalcedonity, gliny, mułowce i margle (rejon Teofilowa i Inowłódza). Miąższość tego kompleksu wynosi około 70 m. Pokrywa osadów czwartorzędowych występuje na całym obszarze gminy. Jest ona zróżnicowana zarówno pod względem miąższości (od 2 do 60 m) jak i genezy. Po okresach zlodowaceń na terenie gminy pozostały różnowiekowe gliny zwałowe (w postaci płytów) oraz żwiry, piaski i mułki (obszary wytopiskowe i akumulacji rzek roztopowych), niewielkie soczewki ilów i mułków laminowanych (osady zastoiskowe), jak również osady eoliczne - piaski kwarcowe w formie wydmi.

I.3.1.3. Warunki gruntowe

O warunkach geologiczno – inżynierskich decydują: skład litologiczny skał i gruntów, ukształtowanie powierzchni terenu, a także położenie zwierciadła wód gruntowych i ewentualne zagrożenie procesami geodynamicznymi. Uwzględniając te kryteria na terenie gminy wydzielono rejony korzystne i niekorzystne (utrudniające) dla budownictwa. Z analizy wyłączono obszary kompleksów leśnych, gleb chronionych, łąk na gruntach organicznych, obszary udokumentowanych złóż oraz tereny zwartej zabudowy.

Obszary występowania gruntów spoistych zwartych, półzwartych, twaroplastycznych, gruntów sypkich, w obrębie których zwierciadło wód gruntowych leży poniżej 2 m p.p.t. zakwalifikować można do rejonów o korzystnych warunkach budowlanych. Tereny takie znajdują się m.in. w okolicach Królowej Woli. Rejony o warunkach geologiczno-inżynierskich niekorzystnych dla budownictwa związane są przede wszystkim z gęstą siecią hydrograficzną (doliny rzek) oraz z obszarami płytkiego występowania zwierciadła wód gruntowych. Zlokalizować je można m.in. w okolicach Inowłódza. Dodatkowo w Inowłodzu w strefie krawędziowej wysoczyzny stwierdzono spełzywanie zboczy.

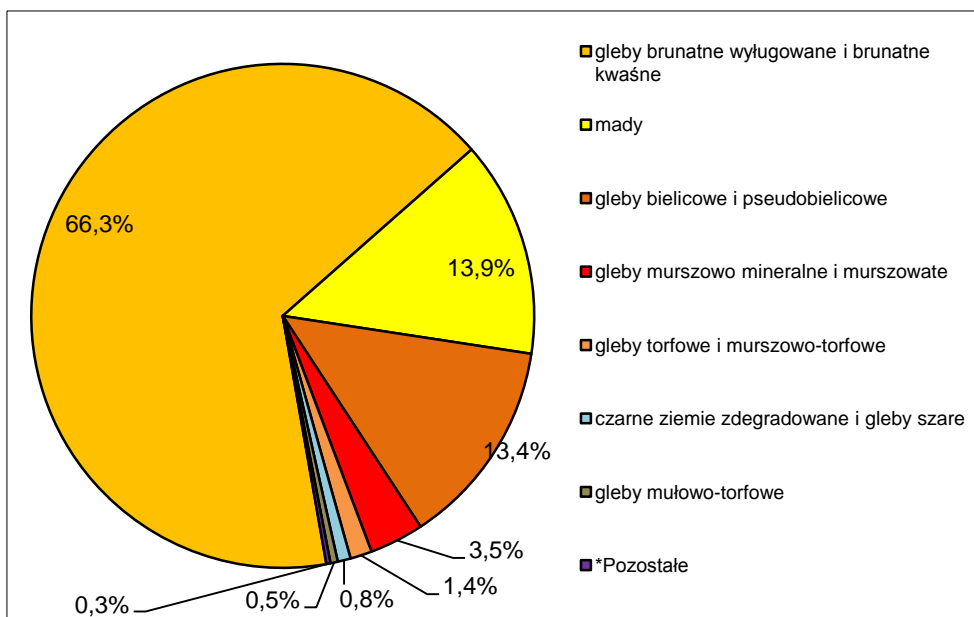
I.3.1.4. Warunki glebowe

Zmienność podłoża skalnego i ukształtowanie powierzchni, a co za tym idzie zróżnicowanie lokalnych warunków hydrologicznych, klimatycznych i roślinnych zdeterminowały przebieg procesów glebotwórczych. Na formach pochodzenia lodowcowego, wodnolodowcowego i eolicznego występują gleby pseudobielicowe oraz piaskowe różnych typów genetycznych – bielicowe, rdzawe, brunatne kwaśne. Dna dolin rzecznych i tarasy zalewowe pokryte są madami i glebami mułowo-torfowymi, tarasy nadzalewowe – glebami rdzawymi i glejowymi, równiny akumulacji organiczno-mineralnej – glebami torfowymi i torfowo-murszowymi. Na obszarach suchych dolin denudacyjnych i stoków występują gleby deluwialne.

Gleby na omawianym obszarze są generalnie niskiej jakości i należą głównie do trzech „żytnich” kompleksów rolniczej przydatności gleb ornych: 5 (dobry), 6 (słaby), 7 (bardzo słaby). Jedynie w rejonie miejscowości Królowa Wola występują izolowane płyty gleb na glinach zwałowych, zaliczanych do kompleksu 4 (żytni bardzo dobry). Znajdujące się tu trwałe użytki zielone należą także głównie do słabych i bardzo słabych (3z) z niewielkim udziałem średnich (2z). Na obszarze opracowania znajdują się znaczne obszary gleb marginalnych, rolniczo nieprzydatnych, nadających się pod zalesienia.

Wyrazem wartości użytkowej gleb, obok wspomnianej klasyfikacji przydatności rolniczej (kompleksów glebowych) jest ich wartość bonitacyjna. Gleby na obszarze gminy przedstawiają stosunkowo niską wartość użytkową, czego następstwem jest zachowanie się dużych powierzchni lasów lub powrót lasu na grunty porolne. Brak jest gleb klas I i II. Gleby w III klasie bonitacyjnej występują niewielkimi, rozproszonymi płatami, głównie w rejonie Inowłódza.

Wykres 10: Struktura typów gleb w gminie Inowlódz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z IUNG w Puławach

I.3.1.5. Warunki klimatyczne

Gmina Inowlódz położona jest w łódzko-wieluńskim regionie klimatycznym charakteryzującym się:

- średnią roczną sumą opadów atmosferycznych – 585 mm,
- długością okresu wegetacyjnego – 210 dni,
- średnią roczną temperaturą powietrza +7,5°C,
- średnią temperaturą dla lipca +18,2°C
- średnią temperaturą dla stycznia –3,0°C
- średnim zachmurzeniem w skali od 0 do 8-5,
- średnim okresem trwania pokrywy śnieżnej – 52 dni,
- dominują wiatry zachodnie, północne i południowo-zachodnie ze średnią prędkością 2,5 m/s.

Mikroklimat

Mikroklimat w obszarze gminy Inowlódz nie różni się wyraźnie od klimatu całego województwa. Główną cechą występujących tu zjawisk pogodowych jest ich wybitna zmienność. Bardzo zróżnicowany jest rozkład temperatur w poszczególnych miesiącach. Największe różnice notowane są w przypadku miesięcy jesiennych i zimowych. Podobną zmiennością jak temperatura powietrza charakteryzują się wielkości opadów powietrza i ich rozkład w roku. Od wielu lat obserwuje się niższą od normalnej dla tego obszaru Polski wartość opadów atmosferycznych. Pora deszczowa ulega przesunięciu z miesięcy wiosenno-jesiennych na koniec lata. Zjawisko to w sposób niekorzystny odbija się na przebiegu prac rolnych. Okres wegetacyjny z intensywnym wzrostem roślin często charakteryzuje się niedoborem wody, natomiast okres zbioru planów nadmiarem opadów.

Najważniejszym czynnikiem klimatotwórczym jest duża lesistość gminy. Rozległe kompleksy leśne, przeważnie sosnowe na przepuszczalnym podłożu czynią klimat łagodnym i zdrowym oraz dodatkowo wpływają na klimat przyległych terenów. Terenami o niekorzystnych warunkach klimatycznych są doliny. Cechuje je zaleganie mgieł, występowanie inwersji temperatury, stagnacja chłodnego i wilgotnego powietrza. Niestety negatywnie na klimat okolic Spały wpływają zakłady przemysłowe w Tomaszowie Mazowieckim oraz Zakład Drzewny w Konewce.

I.3.1.6. Hydrologia WODY POWIERZCHNIOWE

W skład wód powierzchniowych wchodzi: sieć rzeczna (rzeki, kanały, rowy), zbiorniki wód stojących, torfowiska, mokradła i źródła.

Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Pilicy (dział wodny II rzędu), lewobrzeżny dopływ Wisły. Pilica jest ósmą co do długości rzeką w Polsce. Dopływy Pilicy na terenie gminy to: Gać, Słomianka z Gielzówką, Liciężna (Struga, Olszynka), Cetynka. Zlewnie tych rzek oddzielają działy wodne III rzędu.

Wody płynące

Pilica - początek swój bierze na terenie województwa śląskiego, w miejscowości Pilica. Pilica jest rzeką nieuregulowaną. Działalność erozyjna w dolinie rzeki objawia się licznymi starorzeczami. Występują one na dnie terasy zalewowej. Największe z nich na terenie gminy występują w okolicach Kolonii Brzustów. Starorzeczom najczęściej towarzyszą stałe podmokłości. Szerokość koryta rzeki waha się w granicach 60-120 m, dochodząc miejscami do 200-300 m. Poza odcinkami przełomowymi (Inowłódz – Zakościele) oraz rejonem Żądłowice rzeka ma charakter typowo meandrujący.

Gać - jest lewobrzeżnym dopływem Pilicy wpływający do niej na wysokości Spały. Źródła rzeki znajdują się na Tarnowskiej Woli na wysokości 186 m n.p.m. Długość rzeki wynosi 18 km. Na całym przebiegu przez teren gminy rzeka płynie przez tereny leśne. Rzeka płynie naturalnym korytem (jedynie odcinek ok. 1 km jest uregulowany). Na rzece znajduje się 9 przepływowych zbiorników wodnych, z czego 5 w granicach gminy Inowłódz (Wojcieszek, Gierkówka, Tartak, Konewka, Spała).

Słomianka - jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Pilicy. Źródło rzeki znajdują się w okolicach Kozenia w gminie Sławno, zaś ujście w okolicach Inowłodza. Całkowita długość rzeki wynosi 18,9 km, w tym 11,7 km jest uregulowane. Odcinek rzeki znajdujący się w granicach gminy jest naturalny.

Gielzówka - jest prawobrzeżnym dopływem Słomianki. Swoje źródło ma na terenie łąk pod miejscowością Dęba Opoczyńska. Szeroka płaska dolina ciek staje się wyrazista dopiero na około trzykilometrowym odcinku od połączenia z doliną Słomianki. Do Gielzówki wpływa kilka niewielkich cieków o dł. 0,5-1,5 km. Na terenie gminy rzeka płynie przez tereny leśne.

Cetynka (Cetenka) - jest to prawobrzeżny dopływ Pilicy. Za obszar źródłowy można uznać niewielkie zabagnione obniżenie na północ od Czarnej Drogi. W początkowym biegu ciek nie ma wykształconej doliny, koryto jest uregulowane, ok. 3km od źródła rzeka płynie wąską, głęboko wciętą doliną. Na rzece powstały 3 zbiorniki zaporowe.

Struga (Liciężna) - jest to lewobrzeżny dopływ Pilicy. Na obszarze gminy dolina rzeki jest wąska, głęboko wcięta w podłoże i tworzy strome stoki. Na ostatnim około 700-metrowym odcinku rzeka płynie po terasie zalewowej Pilicy. Ogólna długość rzeki wynosi 7,9 km.

Spała - na wschód od Spały uchodzi do Pilicy niewielki prawobrzeżny dopływ Spała. Ciek wpływa do starorzecza Pilicy mającego bezpośrednie połączenie z rzeką. Na całej swej długości tj. 3,3 km mieści się w granicach doliny Pilicy. Prawie cały ciek jest uregulowany. Stanowi go rów melioracyjny odprowadzający wody ze zmeliorowanego obiektu Spała.

Wody stojące

Na terenie gminy nie występują większe zbiorniki wodne, zarówno naturalne jak i sztuczne. Należy jednak zwrócić uwagę na starorzecza występujące głównie w dolinie rzeki Pilicy. Do największych na terenie gminy należy zaliczyć zespół starorzeczy na północ od Brzustowa.

Na obszarze gminy wyróżnić należy również zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego – zbiorniki zaporowe. Utworzone zostały na rzece Gać, Słomianka oraz Cetynka.

Na rzece Gać na terenie gminy powstało 5 zbiorników: Spała – staw rybny z wykorzystaniem rekreacyjnym na terenie miejscowości Spała, około 1 km od ujścia Gaci do Pilicy, o powierzchni ok. 3,7 ha; Konewka – zbiornik zaporowy na północ od drogi Olszowiec-Królowa Wola w Konewce, o powierzchni ok. 4 ha i pojemności 13210 m³; Tartak – zbiornik przy tartaku o powierzchni ok. 2,2 ha, dawniej była to powierzchnia znacznie większa jednak obecnie cała cofka zbiornika przekształciła się w bagno; Gierkówka – zbiornik o funkcji rekreacyjnej na terenie dawnego ośrodka wypoczynkowego o powierzchni 1,37 ha; Wojcieszek – zbiornik zaporowy położony na północ od zbiornika Gierkówka, przy leśnym dukcie, o powierzchni ok. 2,05 ha, obecnie zarośnięty. Wszystkie zbiorniki podobnie jak rzeka znajdują się w otoczeniu lasu.

Na rzece Słomianka istnieje zbiornik zaporowy na terasie zalewowej Pilicy, około 400 m od ujścia rzeki do Pilicy, przy osiedlu letniskowym Gasek w Inowłodzu. Powierzchnia zbiornika wynosi ok. 1 ha.

Na rzece Cetynka, na granicy z gminą Inowłódz istnieją 3 zbiorniki zaporowe: Fryszerka – zbiornik ok. 300 m od ujścia Cetynki do Pilicy o powierzchni ok. 1,3 ha; Inowłódz – zbiornik znajdujący się ok. 200 m na południe od zbiornika Fryszerka, o powierzchni ok. 2,4 ha i pojemności 4500 m³; Wytoka – staw pomłyński o powierzchni ok. 2,9 ha.

Należy również zwrócić uwagę na zbiornik wodny powstały w wyniku antropopresji w Inowłodzu – osadnik kopalniany.

Pozostałe elementy systemu hydrologicznego

Rowy melioracyjne - na terenie gminy Inowłódz znajdują się zmeliorowane metodą rowów otwartych użytki zielone i grunty orne wraz z siecią rowów w m. Spała, Inowłódz, Liciężna oraz zdrenowane użytki zielone i grunty orne w m. Spała (55 ha). Rowy melioracyjne odwadniały kiedyś łąki w Żądłowicach oraz okolicach Inowłodza, jednak niekonserwowane uległy degradacji. Obecnie zachowały się jedynie fragmenty tych rowów.

Torfowiska i bagna - stanowią jedne z najbardziej zagrożonych ekosystemów na obszarze gminy. Uległy największej antropopresji. Obecnie większe kompleksy torfowisk i bagien zostały poważnie zdegradowane na skutek osuszenia. Zmiany warunków wodnych spowodowały również zmiany w faunie i florze tych terenów. Część z nich jeszcze się zachowała na omawianym terenie. Do ważniejszych terenów torfowiskowo-bagiennych należy zaliczyć:

- Torfowisko Zieleń – Borki o powierzchni ok. 600 ha znajdujące się w dolinie Pilicy między Spałą a Brzustowem (częściowo w gminie Tomaszów Mazowiecki);
- Torfowisko Żądłowice – Łęg o powierzchni ok. 100 ha – ważna ostoja ptaków wodno-błotnych (częściowo w gminie Rzeczyca).

WODY PODZIEMNE

Na obszarze gminy Inowłódz występują 3 zasadnicze poziomy wodonośne: górnojurajski, środkowojurajski i czwartorzędowy. Na przeważającej części gminy wody podziemne w utworach czwartorzędowych stanowią pierwszy od powierzchni poziom wodonośny. Użytkowy poziom wodonośny występuje w piaskach i żwirach górnych stadiału maksymalnego oraz w utworach wodonośnych dolnych stadiału mazowiecko-podlaskiego zlodowacenia środkowopolskiego.

Doliny rzeki Pilicy oraz rzeki Gać są głównymi bazami drenażu dla międzymorenowego zbiornika wód czwartorzędowych. Na większości obszaru gminy warstwa wodonośna głównego poziomu użytkowego występuje pod nieciągłą pokrywą glin warciańskich, których miąższość wynosi nieco ponad 10 m. Główny poziom użytkowy w utworach czwartorzędowych występuje najczęściej na głębokości od 5 do 15 m (w dolinie rzeki Gać występuje na głębokości do 5 m, jedynie w rejonie Konewki poziom występuje na głębokości poniżej 15 m). W prawobrzeżnej części doliny rzeki Gać miąższość warstwy wodonośnej zawiera się w przedziale 20-40 m. Na pozostałym obszarze gminy mieści się w przedziale wartości 10-20 m. Wydajności potencjalne zawierają się w przedziale 10-70 m³/h i najwyższe występują w dolinie rzeki Gać (30-50 m³/h).

Poza obszarem wydzielonego zbiornika wody podziemne w utworach czwartorzędowych mają znaczenie podrzędne w stosunku do poziomów mezozoicznych. W niektórych regionach brak jest poziomów wodonośnych w utworach czwartorzędowych. Na tych terenach pierwszy poziom wodonośny występuje w utworach mezozoicznych (np. rejon Inowłódza na północ od Pilicy).

Wśród utworów mezozoicznych w zachodniej części gminy występują węglanowe osady jury górnej, które stanowią zbiornik wód podziemnych o charakterze szczelinowo-krasowym. Głębokość występowania poziomu górnojurajskiego jest bardzo zróżnicowana. Od głębokości blisko 100 m na północnym-zachodzie do nawet 5 m w strefie bezpośredniego kontaktu wód czwartorzędu i jury górnej. Na pozostałym obszarze występuje na głębokości 15-50 m. Wydzielony poziom użytkowy charakteryzuje się znaczną zmiennością parametrów hydrodynamicznych na małych przestrzeniach.

Wody podziemne w utworach jury środkowej występują w szczelinowo-porowym zbiorniku wód podziemnych wykształconym w postaci piaskowców i piasków izolowanych słaboprzepuszczalnymi łupkami i mułkami (wschodnia część gminy). Poziom użytkowy jest tu najczęściej pierwszym od powierzchni terenu poziomem wodonośnym. Poziom wodonośny leży na głębokości 15-50 m zarówno na wysoczyźnie jak i w dolinie Pilicy. Na niewielkim odcinku na północ od koryta Pilicy oraz w dolinie rzeki na wschód od Inowłódza występuje na głębokości 5-15 m. Miąższość warstwy wodonośnej przekracza 40 m. Wydzielony poziom użytkowy charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem parametrów hydrogeologicznych

Główne zbiorniki wód podziemnych

Opisano je w rozdziale „[1.5 WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH](#)”.

I.3.1.7. Flora

Gmina Inowłódz według podziału geobotanicznego Polski Szafera i Pawłowskiego (1972) leży (część północno-wschodnia) w Pasie Wielkich Dolin, kraina Mazowiecka, Okręg Rawski oraz w Pasie Wyżyn Środkowych, krainie Północne Wysoczyzny Brzeźne, okręg Łódzko-Piotrkowski i Radomsko-Kozienicki (część południowa). Świadczy to o dużej różnorodności występujących roślin zarówno pod względem podziału geobotanicznego jak i pochodzenia geologicznego. Ponadto gmina Inowłódz leży na granicy zwartego areалу jodły i buka.

Ze względu na rozmaite rodzaje podłoża i siedlisk występujących na terenie gminy, zespoły roślinne wykazują dużą zmienność i różnorodność. Skala tego zróżnicowania jest duża: występują tu z jednej strony żyzne fitocenozy lasów liściastych i ubogie (oligotroficzne) bory sosnowe i murawy *psammofilne*, zbiorowiska bagienne, torfowiskowe i murawy kserotomiczne. Spotkać można również bliskie naturalnemu stanowi lasy grądowe i łęgowe oraz przekształcone ludzką ręką murawy, łąki, pola, środowiska ruderalne i rozległe monokultury sosnowe.

Z rzeką Pilicą i jej aluwiami związany jest zespół *Salicetum triandro-viminalis*. Są to wikliny nadrzeczne, które spotkać można prawie na całej długości Pilicy oprócz odcinka, gdzie przepływa przez zwarte lasy w okolicach Spały. Najciekawsze fragmenty wiklin spotkać można poniżej Inowłódza, głównie w Zakościelu.

Dziki i niedostępne lasy bagienne w postaci olsów *Ribo nigri-Alnetum* występują nielicznie. Najciekawsze połacie typowych olsów znajdują się w uroczysku Żądłowice, miejscami spotkać je można na starorzeczu pod Teofilowem.

Łęgi jesionowo-olszowe *Circaeo-Alnetum* na terenie gminy spotkać można dość często. Znajdują się w okolicach Spały (w pradolinie rzeki), Żądłowic oraz w strefie przykorytovej dopływów Pilicy: Gaci, Strudze, Słomiance, Wytyce. Na niektórych obszarach zajmują one znaczne powierzchnie. Są to trudno dostępne, silnie związane z wodą, mroczone i gęste lasy, najczęściej olszowe z domieszką jesionu, czeremchy zwyczajnej, brzozy brodawkowej.

W okolicach Spały, Konewki, Liciąznej spotkać można jedno z najpiękniejszych i najcenniejszych dla tego obszaru lasów – grądy *Tilio-Carpinetum*. Są to lasy dębowo-grabowo-lipowe rosnące na

żyznych siedliskach, na glebach gliniastych. Rosną tu okazy starych sosen zwyczajnych i dębów szypułkowych świadczące o dawnej świetności Puszczy Pilickiej. Najcenniejsze fragmenty grądów chronione są w rezerwacie Spała.

Świetlista dąbrowa *Potentillo albae-Quercetum* jest najbarwniejszym i najbogatszym zespołem leśnym w gminie. Tą niestety coraz rzadszą fitocenozę spotkać można w okolicach Konewki (rezerwat Konewka i okolice bunkrów) i Spały. Główne gatunki drzew jakie budują tutaj drzewostan to dąb szypułkowy, dąb bezszypułkowy i sosna zwyczajna.

Największą powierzchnie spośród lasów zajmują zbiorowiska borowe zajmujące gleby piaszczysto gliniaste i piaszczyste. Są to głównie drzewostany sosnowe pochodzące z nasadzeń. Największe powierzchnie zajmują świeże bory sosnowe rosnące głównie pod Brzustowem i Inowłodzem. Na całym obszarze gminy występują w dużym rozproszeniu bory mieszane *Pino-Quercetum*. W drzewostanie dominuje sosna, a pod nią dobrze odnawia się dąb szypułkowy. W poszyciu dominuje głównie jałowiec. Występują tu: wrzos, borówki, pszeniec zwyczajny. Lasy tego typu spotykamy w Żądłowicach, na północ od Teofilowa oraz pod Królową Wolą.

Powszechnie wzdłuż starorzeczy Pilicy występują zbiorowiska szuwarowe ze związków *Phragmition* i *Magnocaricion*. Porastają one strefę najbliższą otwartej toni wodnej lub całkowicie zarastają bardzo wypłacone zbiorniki (głównie najstarsze starorzecza). Największe skupisko tej roślinności spotkać można pod Teofilowem, gdzie rzeka Pilica ma najszerzy taras zalewowy z licznymi meandrami. Gatunkami dominującymi w tym zespole są: trzcina pospolita, manna mielec, palka szerokolistna, jeżogłówka gałęzista, tatarak zwyczajny, sitowie leśne i strzałka wodna.

Zbiorowiska łąkowe występujące na terenie gminy to najczęściej wilgotne łąki ze związku *Calthion* i *Molinion* porastające tereny tarasu zalewowego Pilicy przede wszystkim pod Żądłowicami oraz na obszarze dawnego PGR-u w Spale. Tereny te porośnięte są z rzadka jałowcami i niskimi, rozłożystymi sosnami z pionierskimi roślinami zielnymi. Najładniejsze murawy piaszkowe oglądać można pod Inowłodzem, Brzustowem (krawędź pradoliny Pilicy), Teofilowem i pod Królową Wolą. Na nasłonecznionych zboczach, o ekspozycji południowej w Inowłodza i Zakościelu rośnie roślinność ciepłolubna z klasy *Festuco-Brometea*. Rosną tutaj cenne gatunki roślin takich jak: szałwia okrągowa, szałwia łąkowa, goździcznik wcięty, wyka kaszubska, dzwonek boloński, wiązówka bulwkowa. Fragment takiej roślinności możemy zaobserwować również w Teofilowie.

Tabela 7: Rośliny podlegające ochronie ścisłej

Nazwa polska	Nazwa łacińska	Opis
Bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>	Występuje na żyznych siedliskach. Stwierdzono go m.in. przy ujściu Giełzówki do Słomianki, w Spale-wgrądzie koło budynku poczty, przy ujściu Gaci na Kępie, przy ścieżce prowadzącej do rezerwatu Spała, nad Pilica koło zabudowań dawnego PGR-u, na łąkach w pobliżu leśniczówki Borki, ponadto nad Gacią koło ośrodka PKP w Spale i w Żądłowicach przy północnej krawędzi rezerwatu. Spotykany również w ogródkach przydomowych w Królowej Woli i Inowłodza.
Wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>	Występuje głównie w grądach i wzdłuż cieków wodnych. Rośnie w rezerwacie Spała i Konewka, największe koncentracje stwierdzono nad Gacią w otoczeniu zbiornika Wojcieszek, można go spotkać na prawym brzegu Pilicy leśnictwa Borki oraz w okolicach Spały.
Widłak goździsty	<i>Lycopodium clavatum</i>	Dość często spotykany w środowiskach borowych na terenie gminy. Rośnie m.in. w Żądłowicach, nad Gacią w okolicach Konewki, pod Teofilowem, Królową Wolą i Zakościelom.
Widłak jałowcowaty	<i>Lycopodium annotinum</i>	Rozpowszechniony na obszarze całej gminy w miejscach wilgotnych. Najliczniej występuje nad Gacią na całej jej długości, w uroczysku Żądłowice oraz koło Fryszerki.
Widłak spłaszczony	<i>Lycopodium complanatum</i>	Niegdyś występowała powszechnie, obecnie stwierdzony pod Inowłodzem oraz w leśnictwie Brzustów.
Goździk pyszny	<i>Dianthus superbus</i>	Występuje na łąkach na południe od rezerwatu Spała.
Pluskwica europejska	<i>Cimicifuga europaea</i>	Stwierdzona pomiędzy Spała a Teofilowem, w świetlistej dąbrowie na lewym brzegu rzeki Pilicy.
Orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>	Odnotowany w pobliżu rezerwatu Konewka i w samym rezerwacie. Spotykany pojedynczo w Teofilowie oraz w świetlistej dąbrowie koło bunkrów w Konewce.
Grążel żółty	<i>Nuohar luteum</i>	Występuje w starorzeczach doliny Pilicy m.in. pod Spałą, w Inowłodza, Teofilowie, Fryszerce oraz w zbiornikach zaporowych nad

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

		Gacią.
Grzybień biały	<i>Nymphaea alba</i>	Występuje na dwóch stanowiskach na terenie gminy: w starorzeczu we Fryszercie oraz w starorzeczu pod Spałą.
Rosiczka okrągłolistna	<i>Drosera rotundifolia</i>	Jeszcze do niedawna występowała w Teofilowie na przesuszonym torfowisku.
Śniedek baldaszkowaty	<i>Ornithogalum umbellatum</i>	Występuje na 3 stanowiskach: na grobli stawów w ujściu Słomianki, na ugorze przy wjeździe do Inowłódza od strony Spały i na ugorze za Królową Wolą w stronę Gliny.
Pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>	Spotykany pod Teofilowem, w leśnictwie Konewka.
Naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>	Rośnie licznie w rezerwacie Konewka oraz koło rezerwatu.
Barwinek pospolity	<i>Vinca minor</i>	Rośnie koło leśniczówki Małomierz pod Królową Wolą, koło nadleśnictwa Spała nad Gacią oraz przy wjeździe do Spały.
Lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>	Występuje w okolicach Spały, w okolicach Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Spale, przy bunkrach w Konewce, pod Teofilowem oraz w rezerwacie Konewka i w jego sąsiedztwie.
Turówka wonna	<i>Hierochloe odorata</i>	Stwierdzono w małej liczbie w okolicach Spały i Konewki.
Listera jajowata	<i>Listera ovata</i>	Odnotowana w okolicach Spały.
Kruszczyk rdzawoczerwony	<i>Epipactis antropurpurea</i>	Rośnie tylko w rezerwacie Konewka.
Kruszczyk szerokolistny	<i>Epipactis latifolia</i>	Zaobserwowany nad Pilicą w Żądłowicach przy ujściu Strugi bardzo licznie oraz w Teofilowie.
Podkolan biały	<i>Platanthera biofolia</i>	Występuje rzadko, znany ze stanowiska m.in. w Spale.
Storczyk szerokolistny	<i>Dactylorhiza majalis</i>	Stwierdzony na bagiennej łące na zachód od rezerwatu Żądłowice, pomiędzy Zakościelem, a Żądłowicami oraz w Zakościele i w Inowłódza.
Storczyk plamisty	<i>Orchis maculata</i>	Występuje przy starorzeczu Pilicy od strony Kolonii Brzustów oraz przy południowej granicy rezerwatu Spała w zaroślach.

Źródło: Spalski Park Krajobrazowy, praca zbiorowa pod redakcją Ireneusza Burzyńskiego, 1998

I.3.1.8. Fauna

Bezkregowce

Najliczniejszą grupę zwierząt panująca na obszarze gminy Inowłódz stanowią bezkregowce. Spośród kilkunastu tysięcy gatunków, najlepiej rozpoznanymi grupami są owady (głównie chrząszcze, motyle, muchówki i błonkówki) oraz mięczaki, a wśród nich małże i ślimaki. Brak jest natomiast wyczerpujących danych dotyczących całości hydrofauny oraz występujących tutaj pajęczaków. Dotychczasowe badania dotyczące hydrofauny wykazały obecność w Pilicy 29 gatunków skąposzczetów, 11 gatunków ochotkowatych, 6 gatunków widelnic. Dość dobrze rozpoznaną grupę stanowią mięczaki, odnotowano tu 3 gatunki małż i 41 gatunków ślimaków. W rzece Gać w pobliżu Konewki odkryto raka szlachetnego (*Astacus astacus*) należącego do skorupiaków. Na terenie gminy, na ugorze pod Królową Wolą odnotowano występowanie chronionego przedstawiciela pajęczaków – tygryzka paskowatego (*Argiope bruennichi*).

W gminie Inowłódz stosunkowo niewiele jest terenów otwartych, w dużej części jest ona pokryta lasami, dlatego też bogactwo owadów odnaleźć można głównie w lasach wśród gatunków związanych z ekosystemami leśnymi. Najwięcej interesujących gatunków występuje w okolicach Spały, w mozaice lasów nad brzegami Pilicy.

Kregowce

W wodach Pilicy oraz jej dwóch dopływów: Gaci i Strugi, w granicach gminy stwierdzono obecność 31 gatunków, w tym dwóch minogów i 29 ryb. Z wyżej wymienionych gatunków 6 objętych jest prawną ochroną gatunkową. Są to: minóg strumieniowy, minóg ukraiński, szweja (piekielnica), koza, różanka, śliz.

Spośród 18 gatunków płazów, które występują w Polsce na terenie gminy Inowłódz i w jej sąsiedztwie stwierdzono 11 gatunków z rzędu Anura (płazy bezogonowe) oraz 2 gatunki z rzędu Urodela (płazy ogoniaste).

Spośród 9 gatunków gadów występujących w Polsce na obszarze gminy i w jej sąsiedztwie stwierdzono 5 gatunków, w tym 2 przedstawicieli rodziny jaszczurkowatych (*Lacertidae*) – jaszczurkę

zwinkę i jaszczurkę żyworodną, padalca i 2 gatunki z podrzędu Serpentem (węży) – zaskrońca i zmię zygzakowatą.

Wszystkie gatunki płazów oraz gadów występujących na terenie gminy objęte są ścisłą ochroną gatunkową.

Na obszarze gminy występuje ponad 130 gatunków ptaków lęgowych oraz około 60 gatunków ptaków niełgowych (przeloty, zimowanie). Najcenniejszymi miejscami, w których skupia się najczęściej najrzadszych gatunków jest dolina Pilica oraz stare drzewostany. Na obszarze gminy w dolinie Pilicy dość licznie lokalnie występuje derkacz – gatunek zagrożony w skali światowej. Z listy gatunków zagrożonych na całym lub w znacznej części swojego areалу europejskiego, a stwierdzonych na terenie gminy należy wymienić: baczka, bociana czarnego i białego, błotniaka stawowego, cietrzewia, kropiatkę, zielonkę, żurawia, rycyka, rybitwę rzeczną, puchacza, zimorodka, dzięcioła zielonosiwego, czarnego, średniego, skowronka borowego, świergotka polnego, podróżniczka, jarzębatkę, muchołówkę małą, gąsiora i ortolana. W większości są to gatunki chronione przez prawo międzynarodowe w ramach Konwencji Berneńskiej i Konwencji Bolońskiej oraz Dyrektywy Rady Wspólnoty Europejskiej dotyczącej Ochrony Dzikich Ptaków.

Obszar gminy Inowłódz stanowi znacząca ostoję dla migrujących i zimujących ptaków w skali regionalnej. Różnorodność środowisk tu występujących (bogate agrocenozy, rozległe łąki, wszelkiego typu lasy, środowiska wodne) powoduje, że również wiele gatunków ptaków znajduje tutaj odpowiednie warunki do żerowania i odpoczynku.

Na terenie gminy Inowłódz stwierdzono występowanie 50 gatunków ssaków. Bytowaniu zwierząt na tym terenie sprzyjają duże kompleksy leśne oraz liczne doliny rzeczne. Spośród występujących tu gatunków 26 objętych jest ochroną prawną na podstawie Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska z dnia 26 września 2001 r., a 12 gatunków podlega ochronie wynikającej z prawa łowieckiego.

Godne uwagi są rzadko spotykane w Polsce, a występujące na terenie gminy nietoperze: nocek Bechsteina, nocek Brandta, nocek wąsatek i borowiaczek. Nocek Bechsteina i borowiaczek należą do gatunków umieszczonych w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Miejscem szczególnie ważnym dla nietoperzy na terenie gminy są bunkry w Konewce. W okresie hibernacji stwierdzono tu 8 gatunków nietoperzy (o łącznej liczebności nawet 300 osobników), spośród których nocek duży, nocek Natterera i gacek brunatny umieszczone są na Europejskiej Czerwonej Liście Zwierząt i Roślin Zagrożonych Wyginięciem w Skali Świata. Ponadto stanowiska nietoperzy odnotowano m.in. nad rzeką Słomianką na wysokości mostu kolejowego oraz mostu na drodze Inowłódz-Brzustów, nad rzeką Gać. Wszystkie żyjące w Polsce nietoperze podlegają ochronie w ramach Konwencji Berneńskiej oraz Bońskiej.

Rząd owadożerne – stwierdzono 5 gatunków tych ssaków. Większość z nich związana jest z obszarami wilgotnymi (łąki, olsy, brzegi wilgotnych lasów). Gatunki te nie są zagrożone, choć ich liczebność może się zmniejszać ze względu na obniżanie się wilgotności terenu.

Rząd zającokształtne – stwierdzono 2 gatunki. Zając szarak występuje na terenie całej gminy, królik spotykany jest na wzgórzach pod Inowłodzem oraz pod Królową Wolą i Liciązną.

Rząd gryzonie – stwierdzono 15 gatunków. Wśród stwierdzonych gatunków uwagę zwraca liczne występowanie bobra europejskiego w dolinie Pilicy. Jest to gatunek umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt jako gatunek wydobyty z zagrożenia. Środowiska wilgotne zamieszkuje nornik północny, a zbiorniki wodne piżmak i karczownik. W środowisku pól i ugorów w pobliżu Królowej Woli odnotowano chomika europejskiego. Pozostałe gatunki z tego rzędu są pospolite na terenie całej gminy.

Rząd drapieżne – stwierdzono 9 gatunków. Wydra, gatunek umieszczony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt występuje nad wodami, głównie nad Pilicą w okolicach Spały i Inowłódza oraz na rzece Gać i Słomianka. Z rodziny łasicowatych najliczniej występuje łasica łaska występująca zarówno w lasach, miejscach otwartych, jak i w pobliżu ludzkich siedlisk. W otoczeniu człowieka przebywa również tchórz. Gronostaj najczęściej przebywa w dolinie Pilicy.

Rząd parzystokopytne – stwierdzono 5 gatunków. Najliczniej występuje sarna, mniej licznie jeleni. Najrzadszym gatunkiem z rodziny jeleniowatych jest łoś, wędrujący wzdłuż doliny Pilicy. Ostojami daniela są leśnictwa: Borki, Brzustów, Konewka. W okolicach Spały obserwowano białe osobniki tego gatunku.

I.3.2. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE – ZAGROŻENIA

Degradacja powierzchni ziemi

Największe zmiany w powierzchni ziemi powoduje działalność górnictwa. Na obszarze gminy znajdują się 4 udokumentowane złoża surowców mineralnych, w tym 2 eksploatowane, o łącznej powierzchni złoża 61,69 ha. Kopalnia chalcedonitów spongolitowych „Teofilów” oraz kopalnia piasków kwarcowych „Brzustów” nieodwracalnie przekształciła powierzchnię ziemi (złoża te są obecnie eksploatowane okresowo). Na obszarze gminy wyznaczono również obszary perspektywiczne górnourajskich wapieni i margli w rejonie miejscowości Brzustów, Kolonia Brzustów oraz Dąbrowa. Podczas eksploatacji surowców kopalnianych zniszczeniu mechanicznemu i zmianom chemicznym ulegają pokrywy glebowe. Silnym zaburzeniem ulegają stosunki hydrogeologiczne (obniżenie poziomów wodonośnych, przemiany sieci hydrograficznej, zanik cieków, przerwanie więzi hydraulicznych między wodami powierzchniowymi i podziemnymi).

W „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi” według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie zidentyfikowano na terenie gminy Inowłódz potencjalne obszary osuwiskowe. Są to dwie skarpy położone nad Pilicą: w Inowłodzu oraz na pograniczu Inowłodza i Zakościela.

Zanieczyszczenie gleb

Zagrożeniami dla gleb mogą być:

- intensyfikacja i chemizacja produkcji rolnej (wzrost nawożenia, stosowanie pestycydów),
- wprowadzanie monokultur uprawowych,
- zanik lokalnych odmian roślin uprawnych i ras zwierząt hodowlanych,
- wzmożone procesy erozyjne,
- wprowadzanie do gleb ścieków komunalnych i przemysłowych,
- powstawanie dzikich wysypisk odpadów komunalnych,
- emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych,
- posypywanie nawierzchni dróg solami powodujące nadmierne zasolenie gleb wzdłuż dróg.

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych

Na jakość wód w rzekach wpływają odprowadzane do nich ścieki komunalne i przemysłowe, a także spływy powierzchniowe i opady atmosferyczne. Głównym źródłem zanieczyszczeń wód płynących przez teren gminy (oddziałującym również na wody podziemne) są ścieki komunalne ze Spały i Inowłodza, a także w dużej mierze są to nieczyszczone ścieki bytowe odprowadzane bezpośrednio do Pilicy i jej dopływów lub do rowów melioracyjnych i za ich pośrednictwem również do rzek. Na terenie opracowania znajdują się głównie obiekty zanieczyszczeń wód powierzchniowych i ich odbiorników oczyszczonych ścieków:

- gminna oczyszczalnia w Spale – Gać,
- oczyszczalnia ośrodka PKP w Spale – Gać,
- oczyszczalnia COS w Spale – Gać,
- oczyszczalnia Nadleśnictwa w Spale – Gać,
- oczyszczalnia ośrodka wypoczynkowego w Teofilowie – Pilica,
- oczyszczalnia ośrodka ChCM w Zakościelu – Pilica,
- osadnik zakładu drzewnego w Konewce – Pilica,
- osadnik ścieków deszczowych kopalni chalcedonitów w Inowłodzu – Pilica.

Rzeka Gać jest głównym odbiornikiem ścieków z całej gmin Inowłódz (zbiera ścieki oczyszczone w czterech oczyszczalniach oraz ścieki nieczyszczone z zakładu drzewnego).

Potencjalne zagrożenia wód podziemnych związane są z:

- zagrożeniami komunalnymi, czyli z gromadzeniem odpadów stałych i odprowadzaniem ścieków do gruntu,
- zagrożeniami przemysłowymi, czyli gromadzeniem odpadów przemysłowych, magazynowaniem materiałów i surowców trujących, w tym ropopochodnych,
- zagrożeniami obszarowymi związanymi z rolnictwem.

Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Źródła emisji zanieczyszczeń do powietrza można podzielić ogólnie na:

- punktowe – duże zakłady pracy,
- powierzchniowe – składowiska odpadów, rozproszone małe źródła punktowe tzw. niska emisja (kotłownie lokalne, zakładu rzemieślnicze, paleniska domowe),
- liniowe – ciągi komunikacyjne.

Głównym emitorem zanieczyszczenia powietrza są zakłady zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie gminy, w Tomaszowie Mazowieckim. Powietrze atmosferyczne i klimat pozostają również pod degradującym wpływem lokalnego przemysłu, kotłowni, palenisk domowych, transportu i komunikacji. Wpływ ich wyraża się w zanieczyszczeniu powietrza pyłami, gazami, uciążliwymi zapachami, itp.

Do głównych emitatorów zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na obszarze gminy należą m.in.:

- zakład produkcji elementów betonowych w Inowłodzu,
- piekarnia w Inowłodzu,
- tartaki zlokalizowane na terenie gminy,
- wszystkie eksploatowane złoża surowców mineralnych.

Przekształcenie szaty roślinnej

Flora gminy Inowłódz systematycznie poddawana jest antropopresji, prowadzącej do wymierania poszczególnych gatunków, a w konsekwencji do ubożenia ekosystemów i zmniejszenia lokalnej bioróżnorodności. Głównym zagrożeniem dla gatunków roślin jest zmiana charakteru ich siedlisk.

W przebiegu procesów zachodzących w lasach wchodzących w skład obszaru opracowania zaznaczają się niekorzystne tendencje zmian, głównie wyrażające się degradacją cennych fitocenozy. Wśród pięciu podstawowych grup szkodliwych oddziaływań na ekosystemy leśne są:

- przeszła gospodarka leśna,
- działalność gospodarza,
- urbanizacja, komunikacja i związana z tym znaczna antropopresja we wszystkich postaciach oddziaływania (zagrożenia antropogeniczne),
- czynniki abiotyczne.

Przekształcenie świata zwierzęcego

Największym zagrożeniem dla świata zwierząt są zmiany środowiskowe wywołane gospodarczą działalnością człowieka, zmierzającą do coraz lepszego wykorzystania gruntów. Wiąże się to często ze zmianą charakteru siedlisk, a co ma istotny wpływ na liczbę gatunków i stan liczebny populacji zwierząt.

Jednym z zasadniczych działań zagrażających bytowaniu wielu grup zwierząt jest osuszanie terenów podmokłych i torfowiskowych. Terenami, gdzie dokonano osuszenia są m.in. łąki dawnego PRG-u w Spale, łąki w Żądłowicach oraz łąki w Inowłodzu. Przed osuszeniem stanowiły ostoję dla wielu gatunków ptaków podlegających ścisłej ochronie, obecnie nie są już tak cenne.

Niewątpliwie negatywny wpływ na zakłócenie stosunków wodnych w dolinie Pilicy ma Zbiornik Sulejowski usytuowany na Pilicy powyżej gminy Inowłódz.

Dużym problemem dla zachowania fauny jest nasilająca się w ostatnich latach presja budowlana wynikająca z atrakcyjności terenów nadpilicznych. Na terenach leśnych, obrzeżach lasów, krawędziach wysoczyzn i w dolinie rzeki Pilicy powstaje zabudowa rekreacyjna. Obszary te, wobec nierozwiązania gospodarki ściekowej, stanowią źródło degradacji środowiska, zwłaszcza wód. Szczególnie niebezpieczna jest zabudowa krawędzi dolin, która może mieć wpływ na zmianę tras migracyjnych zwierząt, bądź tworzyć niebezpieczne dla życia zwierząt pułapki.

Emisja hałasu

Za główne źródła hałasu na terenie gminy należy uznać szlaki komunikacyjne (drogi, w dalszej kolejności zakłady produkcyjne i lokalne źródła hałasu w postaci zakładów usługowych i produkcyjnych). Drugim czynnikiem wpływającym na ogólny poziom klimatu akustycznego jest hałas przemysłowy. Na terenie gminy z zakładów przemysłowych, w których wystąpiły przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu można wymienić kopalnię chalcedonitu w Teofilowie.

Emisja hałasu pól elektromagnetycznych

Źródłem pól elektromagnetycznych występującym na omawianym terenie są linie energetyczne, urządzenia elektroenergetyczne wysokiego napięcia oraz stacje bazowe telefonii komórkowej.

I.3.3. LEŚNA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Lasy z terenu gminy Inowłódz znajdują się na obszarze Nadleśnictw: Smardzewice, oraz Spała. Nadleśnictwa podlegają Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi.

Lesistość

Wskaźnik lesistości³ w gminie wynosi 58,3%. Wartość ta jest najwyższą wśród gmin powiatu tomaszowskiego. Lesistość w powiecie tomaszowskim wynosi 31,0% zaś w województwie łódzkim osiąga 21,0%. Zalesianie gruntów porolnych nie przyczynia się do znacznego wzrostu powierzchni lasów. W latach 2000-2009 powierzchnia lasów wszystkich form własności zwiększyła się w gminie jedynie o 30,3 ha, w tym lasów prywatnych zaledwie o 13,0 ha. Struktura powierzchniowa lasów na terenie gminy jest zwarta.

Struktura własności

Największą część lasów gminy stanowi własność Skarbu Państwa – 4857,7, co stanowi 83% powierzchni wszystkich lasów. Nadleśnictwo Smardzewice obejmuje swym zasięgiem 1255,5 ha (25%) lasów gminy, zaś Nadleśnictwo Spała 3663,5 ha (75%). Lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa zajmują powierzchnię 976,1 ha (17%), w tym grunty leśne prywatne zajmują 939,0 ha, a grunty leśne gminne 37,1 ha.

Struktura siedliskowa

W strukturze siedliskowej lasów gminy przeważają siedliska borowe, stanowiące ponad 70% wszystkich siedlisk. Są to przede wszystkim: bór mieszany wilgotny (BMw), bór mieszany świeży (BMśw) oraz bór świeży (Bśw). Zajmują gleby mniej żyzne o umiarkowanym uwilgotnieniu, głównie piaski i żwiry lodowcowe. W okolicach Spały i Konewki występuje las mieszany świeży (LMśw) zajmujący gleby żyzne o umiarkowanym uwilgotnieniu, najczęściej gliny zwałowe, piaski i żwiry sandrowe na glinach zwałowych. Ponadto w strukturze siedliskowej lasów gminy Inowłódz występują siedliska wilgotne i bagiennie, głównie ols jesionowy (OLJ). Zajmują siedliska bardzo żyzne o zasobnych glebach z wysokim poziomem przepływającej wody gruntowej. Występują głównie w dolinach rzek (przede wszystkim okolice Żądłowic). Struktura siedliskowa lasów gminy wskazuje na to, iż są one bogate pod względem różnorodności biologicznej oraz bardzo cenne z przyrodniczego punktu widzenia.

Struktura gatunkowa

Gatunkiem dominującym jest sosna, która stanowi ponad 80% składu gatunkowego lasów w gminie. Sosna występuje na wszystkich typach siedliskowych lasu. Dominują drzewostany jednopiętrowe. Drzewostan dwupiętrowy występuje sporadycznie. Głównym gatunkiem drugiego piętra jest dąb, poza nim występują buk, brzoza oraz grab. Na terenach bagiennych oraz wzdłuż dolin rzecznych licznie występuje olsza. Obecne działania Lasów Państwowych dążą do dostosowania składów gatunkowych lasów do panujących warunków siedliskowych.

Lasy ochronne

Ze względu na pełnione funkcje lasy dzielone są na dwie kategorie: lasy gospodarcze i lasy ochronne. Lasy ochronne znajdujące się na terenie gminy Inowłódz łącznie zajmują 3429 ha. Wśród kategorii ochronności lasów, na terenie gminy występują: lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców, lasy wodochronne, cenne fragmenty rodzimej przyrody, nasienne oraz ostoje zwierząt.

Występujące gatunki zwierząt

W obwodach łowieckich na terenie gminy wśród gatunków zwierząt łownych zwierzyny grubej najliczniej występują: łoś, jeleń, daniel, sarna, dzik. Ze zwierzyny drobnej w lasach żyją: lisy, jenoty, borsuki, piżmaki, kuny, zające i dzikie króliki. Ptaki będące zwierzętami łownymi są reprezentowane przez: bażanty, kuropatwy, dzikie kaczki, słonki i łyski.

³ Dane z GUS BDL 2009

I.3.4. ROLNICZA PRZESTRZEŃ PRODUKCYJNA

Charakterystyka warunków klimatycznych

Rozwojowi rolnictwa w gminie sprzyja długi okres wegetacyjny, który wynosi ok. 210 dni, przy czym średnia dla Polski wynosi 200 dni. Przeciętne dla rozwoju produkcji rolnej na obszarze gminy są warunki termiczne, średnia roczna temperatura wynosi tutaj 7,5°C. Niskie roczne sumy opadów atmosferycznych (585 mm) nie wpływają korzystnie na rozwój produkcji rolnej w gminie.

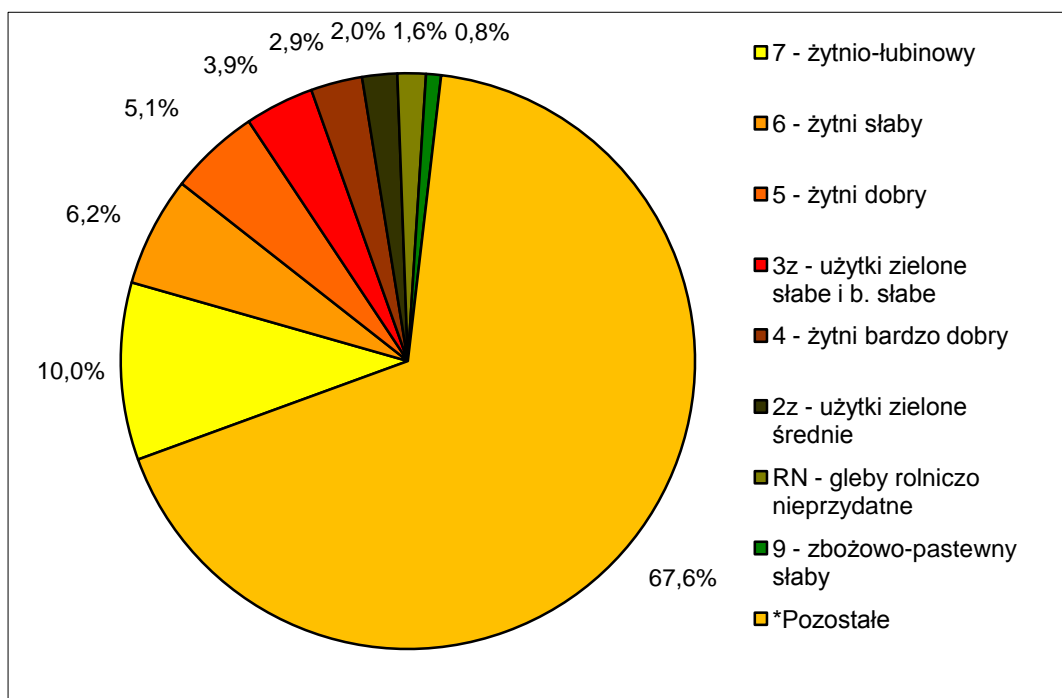
Charakterystyka rolniczej przydatności gleb

Kompleksy rolniczej przydatności gleb

Na przydatność rolniczą gleb składa się wiele czynników związanych bezpośrednio z właściwościami fizycznymi gleby (właściwości skały macierzystej – uziarnienie, zasobność w składniki odżywcze, odczyn, zawartość próchnicy), jak i środowiska (rzeźba terenu, stosunki wodne, agroklimat). Na podstawie analizy wszystkich tych czynników ustalana jest przynależność poszczególnych gleb do kompleksów rolniczej przydatności. Podział ten został opracowany przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa (IUNG).

Na badanym terenie dominują kompleksy glebowe⁴ o niskiej przydatności rolniczej (rozproszone na obszarze całej gminy): 7 – żytnio-łubinowy (9,96% pow. gminy), 6 – żytni słaby (6,17% pow. gminy). Najlepsze kompleksy tj. 3 – pszenno-wadliwy (0,25% pow. gminy), 4 - żytni bardzo dobry (2,90% pow. gminy) oraz 5 – żytni dobry (5,08% pow. gminy) występują głównie w sołectwach Królowa Wola, Brzustów, Inowłódz, Poświętne. W mniejszym stopniu w sołectwach Liciażna, Dąbrowa, Zakościele oraz Żądłowice. Występowanie kompleksów glebowych zostało przedstawione na schemacie nr 4 pt. „Rozmieszczenie kompleksów rolniczej przydatności gleb”.

Wykres 11: Struktura kompleksów rolniczej przydatności gleb

*Pozostałe - Ls - lasy (64,19%); Tz - grunty pod zabudowaniami (2,32%); 8 - zbożowo-pastewny mocny (0,58%); 3 - pszenno-wadliwy (0,25%); N - nieużytki rolnicze (0,18%); WN - wody nieużytki (0,07%).

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z IUNG w Puławach

Klasy bonitacyjne użytków rolnych

Warunki glebowe do produkcji rolnej na obszarze gminy Inowłódz można określić jako słabe, co nie sprzyja rozwojowi rolnictwa. Miarą jakości gleb są klasy bonitacyjne. Najwięcej, bo ok. 40% areалу gruntów ornych, zajmują rolniczo nieprzydatne gleby VI klasy. Na analizowanym obszarze nie występują gleby klasy I i II. Natomiast gleby III klasy bonitacyjnej zajmują niespełna 1% powierzchni

⁴ Saturnin, Zawadzki (red.): Gleboznawstwo PWRiL, 1999

gruntów ornych, zaś IV klasy ok. 30%. Gleby najwyższych klas tj. III i IV zalegają głównie w rejonie wsi: Brzustów, Stegny i Królowa Wola. Gleby V klasy najliczniej występują w okolicach Liciążnej, zaś VI klasy w okolicach wsi Kolonia Brzustów i Poświętne.

Charakterystyka rzeźby terenu pod względem przydatności rolniczej

W gminie występuje średnio korzystne dla produkcji rolnej ukształtowanie terenu. Tereny użytkowane rolniczo charakteryzują się przeważnie płaską rzeźbą, co sprzyja prowadzeniu prac polowych. Nie wymaga to ponoszenia dodatkowych kosztów uprawy, związanych z gospodarowaniem na terenach o dużych nachyleniach. Wyjątek stanowią tereny położone wzdłuż dolin Pilicy oraz pozostałych cieków. Nachylenie stoków na tych obszarach miejscami przekracza 5% co utrudnia prowadzenie gospodarki rolnej.

Wpływ warunków środowiskowych na produkcję rolniczą – podsumowanie

W celu dokonania zbiorczej charakterystyki rolniczej przestrzeni produkcyjnej IUNG dokonał waloryzacji tejże przestrzeni dla wszystkich gmin w Polsce⁵. W 2003 roku opracowano w IUNG waloryzację według obecnego podziału administracyjnego w wersji cyfrowej. Waloryzacja ta obejmuje następujące elementy środowiska przyrodniczego: gleby, agroklimat, rzeźbę terenu oraz warunki wodne.

- Gleba jest warsztatem pracy rolnika dlatego poświęcono jej najwięcej uwagi. W związku z powyższym jej ocena jest wynikiem analizy dwóch ujęć, a mianowicie powierzchni klas bonitacyjnych oraz powierzchni kompleksów przydatności rolniczej gleb.
- Wskaźnik oceny agroklimatu jest próbą oceny zdolności plonotwórczej klimatu dla podstawowych upraw rolnych. Zakłada się tutaj jednolitość tła pozaklimatycznego oraz względną wartość plonu poszczególnych upraw.
- Rzeźba terenu wywiera dość duży wpływ na jakość przestrzeni produkcyjnej. Wpływ ten jest zarówno pośredni (kształtowanie się gleb, układ stosunków wodnych terenu, warunki klimatyczne) oraz bezpośredni (utrudniona organizacja produkcji rolnej na terenach silnie urzeźbionych, zabiegi przeciwoerozyjne). Wskaźnik bonitacji rzeźby terenu został uzyskany na podstawie oceny tych dwóch wpływów.
- Ostatnim czynnikiem, którego bonitacji dokonano pod kątem potrzeb produkcji rolnej, są warunki wodne środowiska. Wskaźnik bonitacji warunków wodnych jest efektem analiz powierzchniowych zestawień glebowych, według występujących na nich warunków wodnych (np. uwilgotnienie gleb).

Tabela 8: Wskaźniki bonitacji dla 4 podstawowych elementów środowiska przyrodniczego

OBSZAR	WSKAŹNIK BONITACJI				OGÓLNY WSKAŹNIK JAKOŚCI ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ
	JAKOŚCI I PRZYDATNOŚCI ROLNICZEJ GLEB	AGROKLIMATU	RZEŻBY TERENU	WARUNKÓW WODNYCH	
gmina Inowłódz	32,5	12	4,4	2,3	51,2
powiat tomaszowski	40,0	11,3	4,5	2,5	58,3
Polska	49,5	9,9	3,9	3,3	66,6

Źródło: Dane z IUNG w Puławach

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Inowłódz jest słaba, co potwierdzają powyższe wskaźniki. Pod tym względem obszar gminy plasuje się na jednym z ostatnich miejsc wśród gmin województwa łódzkiego (ogólny wskaźnik dla woj. łódzkiego wynosi 61,9).

Użytkowanie gruntów

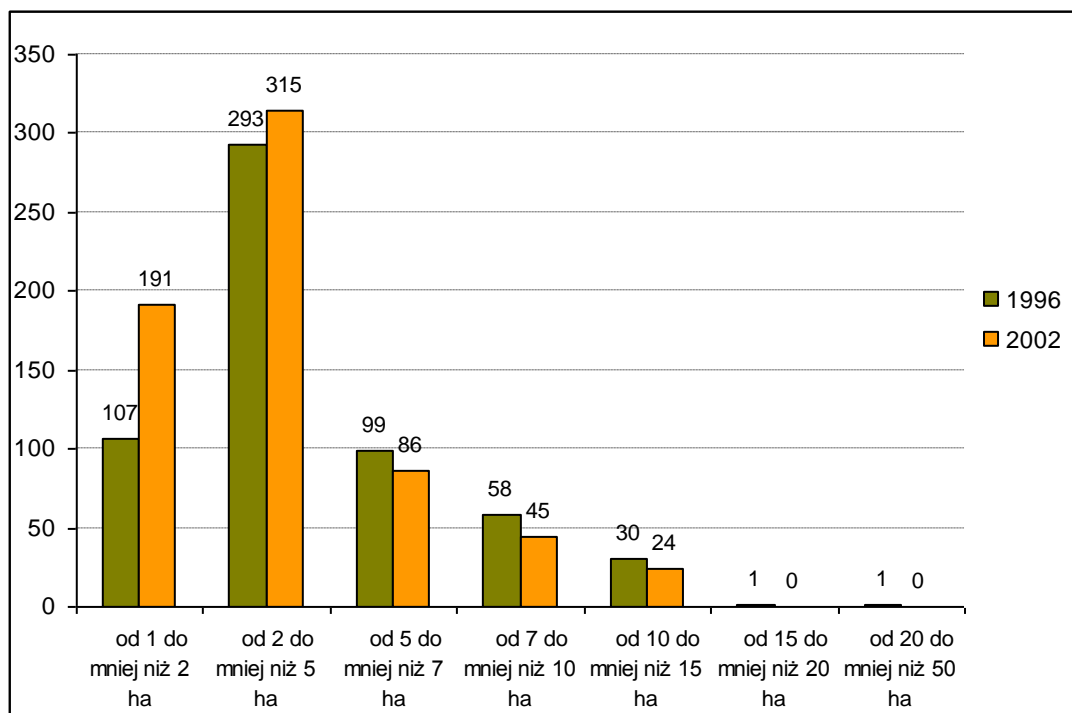
Sposób zagospodarowania terenów gminy Inowłódz potwierdza jej częściowo rolniczy charakter. Według danych Starostwa Powiatowego w Tomaszowie Mazowieckim ok. 33% powierzchni gminy

⁵ Praca zbiorowa pod red. T. Witka "Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin" Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy 1994, seria A-57

stanowią użytki rolne (3 270 ha). Wśród nich największe powierzchnie zajmują grunty orne – 67% oraz użytki zielone – 26% powierzchni użytków rolnych.

Dane dotyczące rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Inowłódz pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r., Urząd Gminy nie dysponuje nowszymi danymi. Według powyższych danych, w 2002 roku na terenie gminy Inowłódz znajdowało się 840 gospodarstw rolnych. Spośród nich w 445 gospodarstwach zajmowano się produkcją roślinną, zaś w 327 hodowlą zwierzęcą. Zdecydowanie dominowały gospodarstwa małe o powierzchni do 5 ha, stanowiąc blisko 82% liczby wszystkich gospodarstw. Gospodarstwa o powierzchni do 1 ha łącznie, stanowiły 21%. W badanym okresie rosła liczba gospodarstw bardzo małych, o powierzchni do 5 ha, w 2002 r. było ich o 106 więcej niż w roku 1996. Natomiast liczba gospodarstw o powierzchni większej lub równej 5 ha zmalała o 34. W 2002 r. powierzchnie największych gospodarstw w gminie nie przekraczały 15 ha. W gminie Inowłódz średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosiła ok. 4 ha.

Wykres 12: Ilość gospodarstw rolnych wg powierzchni

Źródło: Zestawienie własne na podstawie danych z BDL GUS

Struktura produkcji rolnej⁶

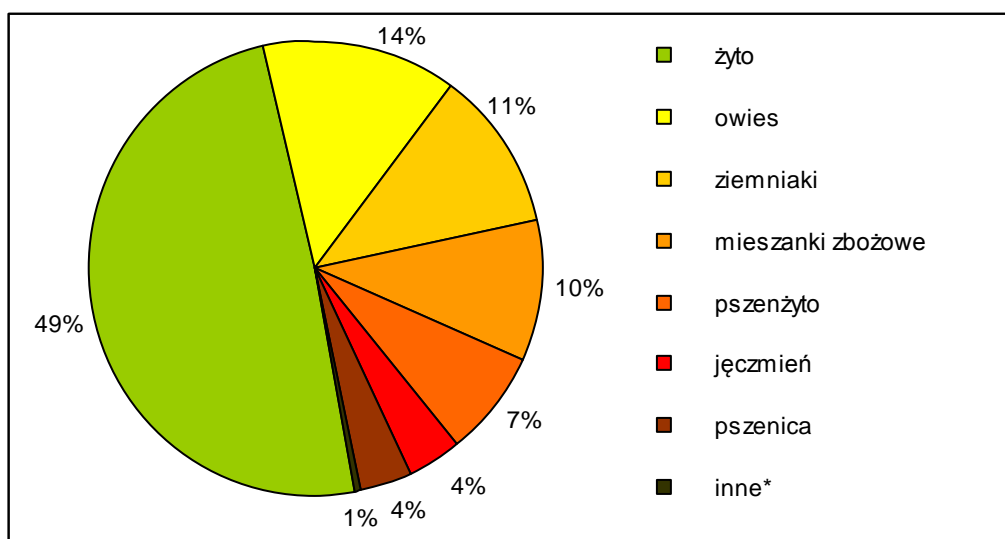
Produkcja roślinna

Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej bezpośrednio wpływa na dobór roślin w strukturze upraw na terenie gminy. Według Powszechnego Spisu Rolnego 2002 największe powierzchnie zajmowały zboża, które stanowiły ponad 88% powierzchni upraw. Wśród nich zdecydowanie dominowało żyto (546,32 ha), kolejne miejsca zajmowały zasiewy: owsa (155,23 ha) oraz mieszanek zbożowych (113,32 ha). Najczęściej uprawiane było żyto, aż w 362 gospodarstwach (81%), ziemniaki (75%) oraz owies (53%).

Łączna powierzchnia zasiewów w 2002 r. porównaniu z rokiem 1996 znacznie zmalała (-30%). W głównej mierze było to wynikiem zmniejszenia się areалу pszenicy (o 66% w stosunku do roku 1996), ziemniaków (57%) oraz żyta (33%).

⁶ Dane pochodzą z Powszechnego Spisu Rolnego 2002 i 1996.

Wykres 13: Struktura powierzchni zasiewów

inne* - rzepak; warzywa gruntowe; gryka, proso i inne zbożowe; truskawki; kukurydza na zielonkę
 Źródło: Powszechny Spis Rolny 2002

Produkcja zwierzęca

Oprócz upraw polowych na terenie gminy prowadzono również hodowlę zwierząt. Do najczęściej hodowanych należało bydło (35% wszystkich gospodarstw) oraz krowy (34%). Aż w 513 gospodarstwach nie prowadziło się hodowli zwierząt (61%). Porównując dane z przeprowadzonych w 1996 i 2002 roku Powszechnych Spisów Rolnych widać dosyć znaczne różnice w ilości sztuk zwierząt. W roku 2002 było o ok. 28% DJP⁷ mniej w stosunku do roku 1996. Dynamikę zmian pogłowia zwierząt gospodarskich prezentuje poniższa tabela.

Tabela 9: Struktura hodowli zwierząt

Pogłowie zwierząt gospodarskich	Współczynnik przeliczenia sztuk rzeczywistych na DJP	Powszechny Spis Rolny – dane GUS			
		1996		2002	
		sztuki	DJP	sztuki	DJP
bydło ogółem	1	1261	1261	755	755
krowy	1	715	715	516	516
trzoda chlewna ogółem	0,25	916	229	696	174
trzoda chlewna lochy	0,3	110	33	79	23,7
konie	1,2	192	230,4	95	114
owce	0,1	60	6	6	0,6
kury ogółem	0,004	6012	24,048	50 971	203,884
kury nioski	0,004	4563	18,252	4 358	17,432
Razem	x	x	2516,7	x	1804,616

Źródło: Powszechny Spis Rolny 1996 i 2002

Obsługa rolnictwa

Udział rolnictwa w strukturze głównych źródeł utrzymania wynosi niespełna 8%⁸. W 2009 roku w rejestrze REGON w sekcji A zarejestrowanych było tylko 20 podmiotów gospodarczych (ok. 7% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy, średnia dla gmin wiejskich województwa łódzkiego wynosiła ok. 6%).

⁷ DJP – Duża Jednostka Przeliczeniowa

⁸ Dane wg Narodowego Spisu Powszechnego Ludności w 2002 r.

Tabela 10: Podmioty gospodarki narodowej – sekcja A

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON W 2008 ROKU WG SEKCJI PKD 2007	
Ogółem	
Ogółem	277
Sektor prywatny	265
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	
Ogółem	20
Sektor prywatny	19

Źródło: Bank Danych Regionalnych GUS

Wnioski

Warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Inowłódz są niesprzyjające, ponieważ:

- o obszar gminy posiada słabe warunki naturalne do rozwoju produkcji rolnej,
- o w produkcji rolnej występują tendencje spadkowe, zarówno w powierzchni zasiewów jak i pogłowie zwierząt gospodarskich,
- o na terenie gminy działa niewielka liczba podmiotów gospodarczych zapewniających obsługę rolnictwa,
- o obszar gminy charakteryzuje się rozdrobnioną strukturą agrarną; grunty orne położone są w większości na długich i bardzo wąskich działkach, znacznie utrudniających ich użytkowanie,
- o nie występuje tendencja do tworzenia dużych towarowych gospodarstw rolnych.

I.3.5. WYMOGI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO

Powiązania przyrodnicze z otoczeniem

W ramach europejskiego programu międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody opracowano w 1995 roku koncepcję krajowej sieci ekologicznej ECONET . Składa się ona z 78 obszarów węzłowych połączonych siecią korytarzy ekologicznych i obejmuje 46% powierzchni kraju. Praktycznie cały obszar gminy leży w obszarze węzłowym o znaczeniu międzynarodowym Obszar Puszczy Pilickiej (21M).

W 2005 r. na zlecenie Ministra Środowiska opracowano kompleksowy projekt korytarzy ekologicznych łączących europejską sieć Natura 2000 w Polsce. Wyróżniono dwa podsystemy korytarzy:

- o korytarze tworzone przez główne rzeki i ich doliny,
- o lądowe korytarze migracyjne.

Do pierwszej grupy zaliczyć można korytarz wyznaczony wzdłuż osi rzeki Pilicy – tworzony przez rzekę i jej dolinę o randze krajowej oraz dopływy Pilicy o randze regionalnej. Drugą grupę tworzą korytarze o randze europejskiej i krajowej przyjęte zgodnie z wyżej wymienionym opracowaniem. Na terenie województwa łódzkiego wyróżniono dwa korytarze krajowe: Północno-Centralny i Południowo-Centralny, które spotykają się na terenie gminy. Przez teren gminy przebiega również jedyny wyznaczony na terenie województwa korytarz o randze międzynarodowej prowadzący ze wschodu na zachód Europy, stanowiący ważne ogniwo łączności ekologicznej w skali Europy (biegnący wzdłuż doliny Pilicy).

Na terenie gminy wskazać należy również lokalne korytarze ekologiczne w dolinach rzek: Gaci, Słomianki z Giełzówką, Strugi, Cetynki. Korytarze te łącząc się z doliną rzeki Pilicy tworzą jeden spójny system przyrodniczy.

I.4. WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW NATURALNYCH ZAGROŻEŃ GEOLOGICZNYCH

W „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi” według regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie zidentyfikowano na terenie gminy Inowłódz

potencjalne obszary osuwiskowe. Są to dwie skarpy w Inowłodzu. Obszary te zostały wskazane na rysunku „Uwarunkowania”.

I.5. WYSTĘPOWANIE UDOKUMENTOWANYCH ZŁOŻ KOPALIN ORAZ ZASOBÓW WÓD PODZIEMNYCH

Złóża kopalin

Na terenie gminy występują zasoby:

- chalcedonitu,
- piasku ze żwirem.

Udokumentowane zostały cztery złoża kopalin. Obecnie dwa z nich są eksploatowane.

Tabela 11: Złóża kopalin

L.p.	Rodzaj kopaliny	Lokalizacja kopaliny - nazwa	Sposób eksploatacji	Stan zagospodarowania	Zasoby bilansowe w tys. ton	Pow. złoża [ha]
1	kamienie drogowe i budowlane (chalcedonit)	Teofilów	odkrywkowy	złożo zagospodarowane	19 885 2 400 ⁹	54,2
2	kruszywa naturalne (piasek)	Brzustów	odkrywkowy	złożo eksploatowane okresowo	1 400	7,49
3	kruszywa naturalne (piasek)	Liciężna	-	złożo rozpoznane wstępnie	198,0	1,94
4	kamienie drogowe i budowlane (chalcedonit)	Dęborzyczka	-	złożo rozpoznane wstępnie	11 291 ¹⁰	11,0

Źródło: geoportal.pgi.gov.pl, PIG, Urząd Marszałkowski w Łodzi Departament Rolnictwa i Ochrony Środowiska

W rejonie miejscowości Brzustów, Brzustów Kolonia, Dąbrowa, po obu stronach linii kolejowej, wyznaczone zostały w oparciu o „Kompleksową dokumentację geologiczną Tomaszowskiego Okręgu Eksploatacji Surowców Mineralnych” (P.G. Kraków) obszary perspektywiczne górnouralskich wapieni i margli. Kopaliny te mając znaczenie surowcowe w skali regionu, mogą być wykorzystane w przemyśle wapienniczym i cementowym.

Zasoby wód podziemnych

Południowo-wschodnia część gminy znajduje się w obrębie jurajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych J3 410 Opoczno. Jest to zbiornik o charakterze szczelinowo-krasowy. Średnia głębokość ujęć przekracza 100 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 115 tys. m³/dobę, wiek utworów górnouralskie.

Mały północno-zachodni fragment gminy znajduje się w obrębie jurajskiego Głównego Zbiornika Wód Podziemnych J3 404 Kuluszki – Tomaszów. Jest to zbiornik o charakterze szczelinowo-krasowym. Średnia głębokość ujęcia wynosi 200 m, szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 350 tys. m³/dobę, wiek utworów górnouralskie.

Na terenie gminy Inowłódz nie występują obszary najwyższej ochrony (ONO), ani obszary wysokiej ochrony (OWO).

I.6. WYSTĘPOWANIE TERENÓW GÓRNICZYCH WYZNACZONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBYNYCH

Aktualne koncesje na wydobywanie surowców mineralnych posiada złożo: „Teofilów” – teren górniczy „Inowłódz V” oraz złożo „Brzustów” – teren górniczy „Brzustów”.

Brzustów – koncesja znak: OS-VI-7521-1/96 wydana 17.04.1997 r. przez Wojewodę – UW w Piotrkowie Trybunalskim, a następnie zmieniona przez Wojewodę Łódzkiego dokumentem znak: DG/PT.IV-7412/2/13/05 z dnia 9.06.2005 r. Koncesja wygasa 30.06.2020 r. Powierzchnia terenu górniczego wynosi 10,5 ha.

⁹ Zasoby w aktualnych granicach O.G.

¹⁰ Tylko fragment złożo położony jest na obszarze gminy Inowłódz

Inowłódz V – koncesja znak: 18/99 wydana 15.04.1999 r. przez Ministra Ochr. Środowiska, Zasobów Nat., zmieniona przez Marszałka Województwa Łódzkiego dokumentem znak: RO.V-KK-7513-48/09 z dnia 9.10.2009 r. Koncesja wygasa 31.12.2015 r. Powierzchnia terenu górniczego wynosi 30,9 ha.

Tereny górnicze zostały wskazane na rysunku „*Uwarunkowania*”.

I.7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

I.7.1. ZARYS HISTORII I PRZEMIAN STRUKTURY PRZESTRZENNEJ GMINY

Długa i bogata historia gminy Inowłódz jest w znacznej mierze wynikiem usytuowania nad Pilicą. Swojemu położeniu po obu brzegach tej rzeki gmina zawdzięcza niejednorodny teren pod względem administracji, zarówno państwowej, jak i kościelnej. Wzdłuż Pilicy przebiegała granica między księstwami (część lewobrzeżna – księstwo sieradzkie, część prawobrzeżna – księstwo sandomierskie), następnie województwami, zaborami, guberniami i ponownie województwami.

Trudne do przecenienia jest znaczenie gospodarcze tej rzeki jako środka transportu, energii i źródła pożywienia. W miejscu, gdzie dolina Pilicy zwęża się do ok. 1 km stwarzając tym samym miejsce najdogodniejszej przeprawy przez rzekę powstała osada – późniejszy Inowłódz. To właśnie tutaj znaleziono najstarsze ślady osadnictwa pradziejowego, pochodzące z IX w. p.n.e., jednak najstarsze udokumentowane źródło pisane o Inowłodzu zawarte jest w dokumencie Mieszka Starego dla klasztoru w Trzemesznie z 1145 r. Wśród posiadłości klasztoru wymieniany jest kościół św. Idziego (wybudowany na przelomie XI i XII w. z inicjatywy Władysława Hermana) wraz z dwiema nieznanymi wsiami oraz karczmami i komorami celnymi w Inowłodzu.

Znaczenie Inowłodza w średniowieczu wynikało z położenia geograficznego i sytuacji politycznej z tego okresu. Przez Inowłódz przebiegał tranzytowy szlak handlowy pomiędzy Wielkopolską a Rusią Kijowską, później także między krzyżackim Toruniem a Rusią Halicko-Włodzimierzowską. Szczególna pozycja przeprawy przez Pilicę w Inowłodzu wynikała z faktu zbiegania się w jego rejonie granic księstw kujawsko-łęczyckiego, krakowsko-sandomierskiego i mazowieckiego.

Za czasów króla Kazimierza III Wielkiego miejscowość otrzymała prawa miejskie. Z uwagi na doskonałe położenie strategiczne, na wyniesionym brzegu Pilicy, król wybudował zamek (siedzibę kasztelana) i otoczył miasto murami, dzięki czemu Inowłódz wszedł w skład łańcucha linii obronnej Małopolski. Wytyczono również nowy układ przestrzenny miasta lokacyjnego. Miasto zaczęło się dynamicznie rozwijać m.in. dzięki królewskiemu nakazowi z 1344 r. zgodnie z którym kupcy podróżujący z Prus do Krakowa i na Węgry używać mieli tylko szlaku prowadzącego przez Brześć, Łęczycę, Inowłódz, Opoczno, Sandomierz i Wiślicę. Fakt ten dodatkowo podniósł rangę miasta, dzięki czemu Inowłódz stał się ważnym punktem na mapie Królestwa Polskiego. Pod koniec XIV w. uformowało się starostwo niegrodowe Inowłodzkie, tj. kompleks dóbr królewskich z ośrodkiem w Inowłodzu. W jego skład wchodziły wsie: Lubochnia Wielka i Mała, Luciążnia, Glinnik, Brynica, Jasień, Zawady, Łęk, Bobrowiec, Glinna, Rzeczyca, Żądłowice, Królowa Wola, Gieźłów, Luboszowy, Małomierz, Zakościele, Szadkierz, Brzoza i Góra.

Pod opieką królów, otrzymując liczne przywileje, miasto rozwijało się pomyślnie. Okresem największego rozkwitu były wielki XV i XVI.

Położenie na szlaku ważnych dróg handlowych stwarzało dogodne warunki dla rozwoju rzemiosła, handlu i rolnictwa. Dużą rolę w gospodarce miasta odgrywało przetwórstwo zbożowe oraz warzenie piwa. Od XVI w. zaczęto wykorzystywać Pilicę do spławu drewna i płodów rolnych oraz surowców mineralnych. Prawdopodobnie niedaleko Spały istniała wówczas osada flisacka Winduga. Do połowy XVII w. Inowłódz był siedzibą kasztelanii. Przyjeżdżała tu królowa Bona, ponieważ była to jej rezydencja posagowa od męża Zygmunta Starego.

Gospodarczy rozwój Inowłodza trwał do momentu wojen szwedzkich. W 1655 r. oddziały szwedzkie w czasie przeprawy przez Pilicę zostały pokonane przez wojska Stefana Czarneckiego. Szwedzi wycofując się z miasta spalili zamek. Zniszczone miasto i zamek nigdy nie odzyskały dawnej świetności. Od końca XVIII w. część ludności zatrudniona była przy wypalaniu wapna, a w XIX w. istniała tu huta żelaza.

Inowłódz aż do czasu rozbiorów był miastem królewskim. Prawa miejskie utracił w wyniku represji po powstaniu styczniowym w 1870 r. Niedługo potem nastąpił rozwój miejscowości, związany z odkryciem źródła wód mineralnych – źródła żelaziste oraz wapniowo-magnezowe, borowiny oraz miejscowego mikroklimatu. Właściciel dóbr inowłodzkich Bernard Birenzweig założył w Inowłodzu Zakościele stację klimatyczno-leśną, na którą składały się wille szwajcarskie, kąpielisko nad Pilicą oraz wycieczkowy statek „Inowłódz”, odbywający regularne rejsy w górę i w dół rzeki, do

Tomaszowa Mazowieckiego i Nowego Miasta nad Pilicą. Właściwie od tego momentu Inowłódz zaczyna rozwijać się jako miejscowość letniskowa.

W latach młodości (okres międzywojenny) spędzał w Zakościelu swoje letnie wakacje Julian Tuwim. Uroki tego miejsca opisał w pisany na obczyźnie poemacie „Kwiaty polskie”.

Z uwagi na malownicze położenie wśród lasów i nad Pilicą tradycje kurortu posiada również Spała. Nazwa miejscowości wywodzi się od rodu Spałów. Pierwsze wzmianki o tej miejscowości sięgają 1511 r. Na przełomie XVII i XVIII w. Bartłomiej Spała postawił nad rzeczką Gać młyn, a jego następcy wybudowali folusz i tartak. W spalskie lasy przybywali na polowania m.in. Władysław Herman, Władysław Jagiełło, Kazimierz Jagiellończyk. Car Aleksander III, zachwycony Spałą, wybudował w 1884 r. swój pałacyk myśliwski, a jego syn Mikołaj II polecił wybudowanie okazałego zespołu rezydencjonalnego. Założono i urządzono tu wielki park z bogatym i oryginalnym drzewostanem, w środku ustawiono spiżowy odlew żubra przywieziony z Białowieży. Odbywały się tutaj huczne polowania z udziałem wielu koronowanych głów.

W czasie I wojny światowej znacznie ucierpiały miejscowości nadpilickie. Utworzenie frontu na linii Bzury, Rawki, Pilicy i dalej w kierunku Opoczna spowodowało, że od grudnia 1914 r. teren gminy był areną ciężkich wielomiesięcznych walk pozycyjnych wojsk rosyjskich i niemieckich.

W okresie międzywojennym Spała stała się reprezentacyjną siedzibą prezydentów II RP. Przybywali tutaj na odpoczynek, polowania i przyjęcia dyplomatyczne Józef Piłsudski, Stanisław Wojciechowski, Ignacy Mościcki. Ten ostatni znacznie przysłużył się okolicznym miejscowościom – m.in. w Inowłodzu zainicjował odbudowę romańskiego kościoła św. Idziego, w Królowej Woli ufundował Dom Ludowy, a w Spale wyasygnował znaczne fundusze na rozbudowę miejscowości, w tym na budowę stadionu przewidzianego na miejsce ogólnopolskich dożynek.

Podczas II wojny światowej Spała była siedzibą Naczelnego Dowództwa Wojskowego „Wschód” (tzw. Oberost), a od lipca 1940 r. dowództwa wojskowego w Generalnej Guberni (Militärbefehlhaber im Generalgouvernement). Wojna pozostawiła swe trwałe ślady w postaci bunkrów – kolejowego w Konewce z 1941 r. oraz schronów na Linii Pilicy z 1944 r. Spalskie lasy były ostoją legendarnego majora Hubala i innych oddziałów partyzanckich.

Po II wojnie światowej okolice Spały okazały się atrakcyjnym miejscem również dla ówczesnej władzy ludowej. Niedaleko Konewki w latach 70-tych wybudowano luksusowy ośrodek, zwany „Gierkówką”, w którym wolny czas spędzał ówczesny I Sekretarz KC PZPR oraz inni przedstawiciele władzy ludowej.

I.7.2. WALORY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Ocena obiektów zabytkowych na obszarze gminy Inowłódz pozwala na wyróżnienie wśród nich obiektów o znaczeniu:

- krajowym – zespoły zabytkowe Inowłodza i Spały,
- regionalnym – pozostałe obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- lokalnym – pozostałe obiekty umieszczone w ewidencji zabytków.

I.7.2.1. Inowłódz

Historyczne miasto Inowłódz jest niezwykle cennym w skali środkowej Polski obszarem łączącym wybitne walory krajobrazowo-przyrodnicze z nawarstwieniami kulturowymi od najdawniejszych czasów, udokumentowanymi znaleziskami archeologicznymi, poprzez zabytki architektury średniowiecznej, układ urbanistyczny średniowiecznego warownego miasta, po XIX-wieczną zabudowę. Do unikalnych zaliczyć należy panoramy widokowe doliny Pilicy z dominującą nad nią skarpią z romańskim kościołem św. Idziego.

Z analizy dzisiejszej rzeźby krajobrazu w okolicy Inowłodza można wnioskować, iż Pilica w dawnych wiekach płynęła nieco inaczej niż obecnie. Śladem dawnego koryta rzeki jest dość wysoka skarpa nad podmokłym pasem gleb deluwialnych. Dzisiejsze centrum miasta (rynek wraz z kościołem parafialnym św. Michała) leżało zapewne na wyspie otoczonej z jednej strony północnym ramieniem rzeki płynącym między dzisiejszym rynkiem a ową wyniosłą skarpią. Podnosiło to walor obronności miejsca.

Rysunek 3: Inowłódz. Odrys współczesnego planu z zaznaczeniem hipotetycznej lokalizacji wczesnośredniowiecznego osadnictwa

1. Kościół św. Idziego
2. Osada z V – VI w.
3. Osada z XI – XII w. (osady wzmiankowane w tzw. falsyfikacie trzemeszyńskim, z 1145 r.)
4. Zamek
5. Miasto lokacyjne z przypuszczalnym przedlokacyjnym placem targowym

Źródło: Mariusz Kulesza „Morfogeneza miast na obszarze Polski środkowej w okresie przedrozbiorowym. Dawne woj. Łęczyckie i Sieradzkie” Wyd. Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2001

Zachowane wartości materialne Inowłódza znajdujące się pod specjalną ochroną konserwatorską stanowią:

- średniowieczny układ przestrzenny miasta (nie przekształcony przez późniejsze założenia), z zachowanymi fragmentami murów obronnych,
- ruiny zamku z XIV w. (zniszczony przez pożar w 1518 r., odbudowany i rozbudowany po 1520 r., zniszczony częściowo przez pożar ok. 1562 r., zrujnowany i spalony ostatecznie w czasie wojen szwedzkich ok. 1655 r.; obecnie trwa jego odbudowa),
- kościół św. Idziego, romański z XI w. usytuowany na wzgórzu poza obrębem miasta, rekonstruowany w latach 1924-1926 oraz 1936-1938 (jest to jeden z najstarszych kościołów w Polsce),
- otoczenie kościoła św. Idziego,
- kościół św. Michała Archanioła, wzniesiony w 1520 r. w stylu gotycko-renesansowym, gruntownie przebudowany w XIX w. w stylu neogotyckim (położony w południowej części średniowiecznego założenia miejskiego),
- synagoga z XVII w. (przebudowana po II wojnie światowej, obecnie mieści się w niej sklep).

I.7.2.2. Spała

W Spale bardziej niż w Inowłodzi rozwinęły się tradycje kuracyjne. Tutejsza, zasobna w lasy i zwierzynę a zarazem bardzo malownicza okolica od najdawniejszych czasów przyciągała na łowy

zarówno królów polskich (m.in. Władysława Hermana, Władysława Jagiełłę i Kazimierza Jagiellończyka), a w okresie zaborów carów (Aleksander III, Mikołaj II), którzy upodobali sobie Spałę na tyle, iż wybudowali pałacyk myśliwski a następnie okazały zespół rezydencjonalny. Urządzono w nim rozległy zwierzyńiec, w którym odbywał się huczne polowania. Spalska rezydencja ucierpiała znacznie podczas I wojny światowej, jednakże po 1918 r. powrócono do reprezentacyjnych funkcji kurortu spalskiego. W 1922 Spałę przeznaczono na letnią rezydencję prezydentów Rzeczypospolitej. Do jej odrestaurowania przyczynił się Stanisław Wojciechowski. Na jego polecenie inżynier Kazimierz Skórewicz zbudował w 1923 na miejscu dawnych koszar kaplicę drewnianą w stylu zakopiańskim nazywaną przez długi czas Kaplicą Prezydentów RP pw. Królowej Korony Polskiej. W Spałę często przebywał prezydent Ignacy Mościcki – wielki amator polowań. Wprowadził on zwyczaj obchodzenia w Spałę dorocznych ogólnopolskich dożynek.

Do dziś wśród obiektów zabytkowych Spały istnieje „pałacyk szwajcarski” – część carskiej rezydencji oraz budynek, który najpierw służył jako dom gościnny dla carskiej świty, a w okresie międzywojennym jako hotel dla gości prezydenta Mościckiego, a także dawne budynki kozackich koszar ochraniających carską rezydencję oraz dawna strażnica rezydencji Prezydenta RP. Dużymi walorami odznacza się również park przy dawnym pałacu. Stan zachowania układu kompozycyjnego, jak również stan zachowania komponowanych układów roślinnych pozwala na właściwe rozpoznanie historycznego rozplanowania. Pierwotny park został przekształcony w niewielkim stopniu oraz posiada wysoką wartość kompozycji założenia ogrodowego. W 1950 r. park ten został wpisany do rejestru zabytków. Granice zasięgu parku zostały doprecyzowane¹¹ w 2006 r. następująco: część obszaru miejscowości Spała w obrysie ulic: od zachodu ul. Nadpiliczna i Wojciechowskiego, od północy Wojciechowskiego, od wschodu ul. Piłsudskiego, od południa Majora Hubala i Nadpiliczna.

I.7.2.3. Wartości kulturowe pozostałych miejscowości

Zakościele – wieś położona w centrum gminy – na lewym brzegu Pilicy. Miejscowość ta prawdopodobnie istnieje od XIV wieku. Jej początki związane są z budową zamku w Inowłodzu – to właśnie włoscy budowniczo wie zamku sprowadzeni przez Kazimierza Wielkiego byli pierwszymi mieszkańcami Zakościela.

Zakościele posiada bogate tradycje rękodzielnictwa ludowego: hafciarstwo, wycinanki oraz tkactwo ludowe, które najlepiej funkcjonowało od 2 połowy XIX w. do połowy XX w.

W latach 1907-1914 gościł tu Julian Tuwim.

Królowa Wola jest wsią o charakterze rolniczo-rzemieślniczym. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z 1495 r. Wśród obiektów zabytkowych zachowanych we wsi można wymienić Dom Ludowy oraz budynek Szkoły Podstawowej – obydwie powstały z inicjatywy Prezydenta Ignacego Mościckiego.

Brzustów – wieś położona w południowo-wschodniej części gminy. Domy usytuowane są wzdłuż głównej drogi powiatowej przechodzącej przez centrum miejscowości. W skład sołectwa wchodzi: wieś Brzustów wraz z przysiółkami Kolonia I, Kolonia II, Kolonia III i Wzgórze. Sołectwo Brzustów ma charakter rolniczy oraz znane jest z kultywowania folkloru i tradycji ludowych.

Udokumentowana historia Brzustowa datuje się od dnia 3 lutego 1367 r., kiedy to biskup wrocławski Zbylut z Gołńczy nadał mieszczaninowi Wolborza Piotrowi Rusinowi prawo lokowania na prawie średzkim wsi Brzustów (Brzosthov), położonej w Ziemi Sandomierskiej, w kasztelanii opoczyńskiej. Brzustów był własnością biskupów wrocławskich. Początkowo Brzustów należał do parafii w Białobrzegach (Opoczyńskich), a od ok. 1520 r. do trzeciego rozbioru Polski w 1795 r. do parafii w Inowłodzu, kiedy to znów powrócił do parafii w Białobrzegach. W 1827 r. wieś liczyła 121 mieszkańców.

W miejscowości znajduje się:

- kościół murowany z XIX wieku,
- cmentarz rzymsko-katolicki z ok. 1940 r.,
- kilkadziesiąt zabytkowych drewnianych chałup z XIX i XX w. (elementy architektury wiejskiej).

¹¹ Postanowienie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków UOZ PT-671/040/06 z 21 lipca 2006 r.

Liciążna – wieś położona w północno-wschodniej części gminy. Liciążna to miejscowość usytuowana w malowniczej, pagórkowatej okolicy, ze śladami owalnicy jako formy rozplanowania wsi. Faliście usytuowane pola z odłogami i ugorami oraz kompleksami leśnymi tworzą niepowtarzalną kompozycję krajobrazową. Pierwsze wzmianki o Liciążnej pochodzą z II połowy XIV w., natomiast nazwa wsi w dokumentach historycznych pojawia się na początku XVI wieku.

Teofilów – przysiółek Inowłódza usytuowany nad brzegiem Pilicy o tradycjach letniskowych.

Dąbrowa – najbardziej wysunięta na południe gminy wieś. Położona jest wśród lasów, co sprzyja osiedlaniu się mieszkańców z pobliskich miast.

Konewka – wieś położona jest w południowo-zachodniej części gminy. Konewka to miejscowość wyrosła na bazie osady związanej z przemysłem drzewnym, której początki związane były z intensywną eksploatacją lasów tego obszaru. Nie występuje tutaj rolnictwo. Początki osadnictwa w Konewce sięgają XIV wieku. Wieś znana jest dzięki znajdującemu się niedaleko kompleksowi betonowych schronów.

Poświętne – wieś położona w północnej części gminy, pośród lasów. Usytuowanie to sprzyja rozwijającemu się osadnictwu letniskowemu.

Żądłowice – położone nad Pilicą, w najbardziej wysuniętej północno-wschodniej części gminy Inowłódz. Wieś otacza rezerwat przyrody – Rezerwat Żądłowice. Występują tu ciekawe gatunki drzew oraz zwierząt. Usytuowanie miejscowości sprzyja rozwojowi zabudowy letniskowej.

I.7.2.4. Wsie o układzie przestrzennym i zabudowie o wartościach historycznych

Proces powstawania sieci osadniczej na opisywanym obszarze zakończył się w 2 połowie XIX w. wraz z okresem wprowadzenia reform agrarnych związanych z uwłaszczeniem.

W wyniku zmian agrarnych ślady średniowiecznego rozplanowania w większości uległy całkowitemu zatarciu. Sprzed tych regulacji wnioskować można tylko o istnieniu owalnic jako układów wiejskich – dotyczy to wsi Królowa Wola oraz Liciążna.

Wśród wsi sznurowych (ulicówek) można wymienić: Brzustów, Zakościele oraz Królową Wolę. Natomiast Spała i Teofilów charakteryzują się złożonym układem przestrzennym.

I.7.2.5. Cmentarze zabytkowe

Na terenie gminy znajduje się 5 zabytkowych cmentarzy. Są to:

- przykościelny cmentarz rz.-kat. z XIX w. w Inowłodzu, ul. Wł. Hermana 2,
- cmentarz wojenny z I wojny światowej położony w północnej części Inowłódza,
- cmentarz – mogiła zbiorowa z II wojny światowej, ul. Molkowerów w Inowłodzu,
- cmentarz żydowski z XIX w. zlokalizowany w pobliżu kopalni chalcodonitu w Inowłodzu,
- cmentarz rz.-kat. w Brzustowie.

I.7.2.6. Inne wartościowe obiekty zabytkowe

Zabytki techniki:

- most żelbetowy na rzece Pilicy (na drodze do Ciebłowic) z 1936 r. (wpisany do rejestru zabytków),
- drewniana kuźnia z pocz. XIX w. – Inowłódz, ul. Tuwima 26,
- wieża ciśnień z końca XIX w. wraz z budynkiem dawnej pompowni w Spale

Obiekty militarne:

- Kompleks schronów w Konewce wzniesiony przez Niemców w okresie od kwietnia do października 1940 r. składał się ze schronu kolejowego o długości ok. 385 m, dwóch schronów bojowych i najprawdopodobniej schronów technicznych. Przekrój schronu od strony zewnętrznej ma szerokość przy podstawie 15 m i wysokość 9 m. Wnętrze tunelu

przechodzącego przez schron ma wysokość 6 m. Przez środek tunelu biegły tory kolejowe z rampami po bokach. Obecnie schron wraz z obiektami towarzyszącymi został udostępniony do zwiedzania. Co roku w październiku odbywa się tam zlot pojazdów militarnych.

- Latem 1944 r. Niemcy w celu powstrzymania ofensywy Armii Czerwonej wzniesli umocnione węzły oporu wchodzące w skład „Linii Pilicy”. Część z nich znajduje się w Inowlodzu i Teofilowie – są to głównie niewielkie stanowiska strzeleckie dla karabinu maszynowego typu Tobruk. Umocnienia te nie odegrały jednak większej roli, ponieważ Rosjanie przełamali linię Pilicy pod Tomaszowem Mazowieckim, atakując Niemców od strony Spały, a nie rzeki.

Inne obiekty:

- Dom Pamięci Leśników i Drzewiarzy Polskich im. Andrzeja Loreta (1983) – drewniana leśniczówka wybudowana w 1983 r. w stylu zakopiańskim. Panteon pamięci poświęcony walce i męczeństwu leśników i drzewiarzy polskich w okresie II wojny światowej.
- Pomnik leśnika (1982) – dłuta Zbigniewa Władyki, znajduje się przed Domem Pamięci Leśników i Drzewiarzy Polskich.
- Grota św. Huberta w Spale 1894 – pomnik myśliwski wybudowany najpierw w miejscu polowania cara a następnie odtworzony w 1933 roku przez leśników dla prezydenta Mościckiego.
- Mogiła Hrabiny Wielopolskiej w Spale – symboliczna mogiła Marii Wielopolskiej upamiętniająca miejsce zakończenia życia hrabiny po wykryciu jej romansu z carskim oficerem.
- Posąg żubra 1860 – odlany na życzenie cara Aleksandra II początkowo (przez 53) stał w Puszczy Białowieskiej, od 1928 r. znajduje się w Spale pełniąc rolę nieoficjalnego herbu Spały.
- Kapliczka w Gieźlowie – miejsce pobytu ostatniego pustelnika – tercjarza, który strzegł cudownego obrazu Matki Boskiej Bolesnej wiszącego tam od czasów Stefana Batorego. (otoczony wielką czcią obraz przeniesiono do kościoła św. Idziego w Inowlodzu a następnie do kościoła parafialnego.
- Kapliczka na Przeprosnej Górze – odbudowana po 85 latach w historycznym miejscu, w którym pątnicy przed wyruszeniem na pielgrzymkę wybaczały sobie krzywdy i prosili o wzajemne wybaczenie.
- Kapliczka św. Nepomucena nad rzeczką Gać w Spale z lat 70-tych XIX w. ufundowana przez włościanina Adama Pająka jako wotum dziękczynne za uratowanie tonącego w młyńskim stawie syna.

I.7.3. ROZPOZNANIE ZASOBÓW ŚRODOWISKA KULTUROWEGO NA OBSZARZE GMINY

I.7.3.1. Obiekty i obszary wpisane do rejestru zabytków

Wykaz obiektów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków został przedstawiony w rozdz.

[„I.12.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków”.](#)

I.7.3.2. Stanowiska archeologiczne

Na terenie gminy występują nieliczne stanowiska pochodzące głównie z późnego średniowiecza. Występują tu również ślady osadnictwa z neolitu i wczesnej epoki brązu a także pozostałości osadnictwa kultury łużyckiej, pomorskiej oraz dwa ślady osadnictwa kultury łużyckiej. Osobną grupę stanowią stanowiska obejmujące obszar Inowlodza – relikty zamku, warownego miasta średniowiecznego i teren kościoła św. Idziego.

Teren gminy Inowlódz leży w zasięgu 9 obszarów AZP, lecz tylko na terenie 4 z nich tj.: 71-58, 71-59, 72-58 i 72-59 zidentyfikowano stanowiska archeologiczne. Ich zasięg przestrzenny został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”.

Tabela 12: Wykaz stanowisk archeologicznych

Lp.	Miejscowość	Nr stanowiska
1	Teofilów	71-58/1

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Miejscowość	Nr stanowiska
2	Teofilów Letnisko	71-58/2
3	Królowa Wola	71-58/3
4	Królowa Wola	71-58/4
5	Spała	71-58/19
6	Inowłódz	71-59/1
7	Inowłódz	71-59/2
8	Inowłódz	71-59/3
9	Inowłódz	71-59/4
10	Inowłódz	71-59/5
11	Inowłódz	71-59/6
12	Inowłódz	71-59/7
13	Żądłowice	71-59/8
14	Liciażna	71-59/9
15	Inowłódz	71-59/10
16	Inowłódz	71-59/12
17	Inowłódz	71-59/13
18	Żądłowice	71-59/14
19	Żądłowice	71-59/15
20	Żądłowice	71-59/16
21	Żądłowice	71-59/17
22	Żądłowice	71-59/18
23	Brzustów Kolonia	72-58/1
24	Brzustów Kolonia	72-58/2
25	Brzustów Kolonia	72-58/3
26	Brzustów	72-58/4
27	Brzustów	72-58/6
28	Brzustów	72-58/8
29	Inowłódz Nastolski	72-59/1

Źródło: Dane WKZ Delegatura Piotrków Trybunalski

Wykaz ten może ulegać zmianom, a jego aktualizacja nie wymaga wprowadzania zmian w niniejszym Studium.

I.7.3.3. Obiekty i obszary znajdujące się w ewidencji zabytków

Dokładny spis obiektów i obszarów wskazanych przez WKZ jako wpisane do ewidencji zabytków został zamieszczony w poniższej tabeli.

Tabela 13: Wykaz obiektów i obszarów znajdujących się w ewidencji zabytków

Lp.	Miejscowość	Ulica/nr	Nazwa	Opis	Data	Materiał
OBIEKTY ARCHITEKTONICZNE						
1	Brzustów	31	chałupa		I. 20-te XX w.	drewniany
2	Brzustów	53	chałupa		pocz. XX w.	drewniany
3	Brzustów	76	chałupa		k. XIX w.	drewniany
4	Brzustów	79	chałupa		pocz. XX w.	drewniany
5	Brzustów	88	chałupa		I. 20-te XX w.	drewniany
6	Brzustów	113	chałupa		k. XIX w.	drewniany
7	Brzustów	132	chałupa		k. XIX w.	drewniany
8	Inowłódz	Kazimierza Wik. 5	dom		pocz. XX w.	murowany
9	Inowłódz	Kazimierza Wik. 7	dom		pocz. XX w.	murowany
10	Inowłódz	Kazimierza Wik. 10	dom		k. XIX w.	murowany
11	Inowłódz	Kazimierza Wik. 12	plebania	kościół pw. św. Michała Archanioła	1925 r.	murowany
12	Inowłódz	Kazimierza Wik. 12	zespół kościelny	pw. św. Michała Archanioła	1500-1925 r.	murowany
13	Inowłódz	Kazimierza Wik. 19	dom		pocz. XX w.	murowany
14	Inowłódz	Kazimierza Wik. 21	dom		pocz. XX w.	murowany
15	Inowłódz	Kazimierza Wik. 22	dom		3 ćw. XIX w.	murowany
16	Inowłódz	Tuwima 25	dom		k. XIX w.	mur.-drew.
17	Inowłódz	Tuwima 29	chałupa		pocz. XX w.	drewniany

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Miejscowość	Ulica/nr	Nazwa	Opis	Data	Materiał
18	Królowa Wola		dom ludowy	im. Ignacego Mościckiego	pocz. XX w.	murowany
19	Spała	Harcerska 4	budynek mieszkalno-gospodarczy		ok. 1900 r.	
20	Spała	Harcerska 5	dom pracowników służby leśnej	ob. budynek mieszkalny	ok. 1900 r.	
21	Spała	Mościckiego	kapliczka rz.-kat.	św. Jana Chrzciciela	1877-1878 r.	murowany
22	Spała	Mościckiego 2	dom wczasowy	d. „Dzik”	ok. 1905 r.	murowany
23	Spała	Mościckiego 7	dom wczasowy	d. „Sarenka”	ok. 1905 r.	murowany
24	Spała	Mościckiego 9	dom	d. „Jeleń”	ok. 1905 r.	murowany
25	Spała	Mościckiego 15	kuchnia pałacowa	ob. budynek mieszkalny i kuchnia	1897 r.	
26	Spała	Mościckiego 17	dom wczasowy	d. „Rogacz”	pocz. XX w.	murowany
27	Spała	Nadpiliczna 1	willa	willa Wielopolskiego, budynek dawnej bursy	4 ćw. XIX w.	
28	Spała	Nadpiliczna 2	dom wczasowy	„Łoś”	1920 r.	
29	Spała	Nadpiliczna 3	poczta	ob. pensjonat	XIX/XX w.	
30	Spała	Nadpiliczna 6	dom	ob. przedszkole?	ok. 1904 r.	mur.-drew.
31	Spała	Piłsudskiego 4	szklarnia pałacowa	ob. budynek mieszkalny	1876 r.	
32	Spała	Piłsudskiego 6	stajnia i młyn	mieszkanie, hotel	1876 r.	
33	Spała	Piłsudskiego 12	dom			
34	Spała	Piłsudskiego 25a /Wojciechowskiego	kino	nieczynne kino „Wczasowe”	ok. 1910 r.	murowany
35	Spała	Wojciechowskiego 5	trojak	ob. budynek mieszkalny	ok. 1903 r.	
36	Teofilów	6	willa		pocz. XX w.	drewniany
37	Teofilów	206	dom		1913-1930	mur.-drew.
38	Zakościele	59	willa	rezydencjonalna	1899 r.	
ZABYTKOWE PARKI						
1	Spała		park	leśny	1922 r.	
ZABYTKI TECHNIKI						
1	Inowłódz	Tuwima 26	kuźnia		pocz. XX w.	drewniany
2	Konewka		bunkier		2 ćw. XX w.	
3	Konewka	droga Lubochnia – Spała	droga	odcinek drogi dł. ok. 1350 m	1936 r.	
4	Spała	Mościckiego 13?	wieża ciśnień	z pompownią	k. XIX w.	murowany
5	Spała	Piłsudskiego 1	turbina	ob. bar piwny	ok. 1903 r.	
CMENTARZE						
1	Brzustów		cmentarz rz.-kat.		ok. 1940 r.	
2	Inowłódz	Wł. Hermana 2	cmentarz rz.-kat.	przykościelny kościoła pw. św. Idziego	XI w.	
3	Inowłódz		cmentarz żydowski		I. 30-te XIX w.	
4	Inowłódz		cmentarz wojenny	z I wojny światowej	1915 r.	
5	Inowłódz	Molkowerów	cmentarz - mogiła	mogiła zbiorowa z II wojny światowej	1940 r.	
UKŁADY PRZESTRZENNE						
1	Brzustów		układ	wieś sznurowa		

Lp.	Miejscowość	Ulica/nr	Nazwa	Opis	Data	Materiał
			przestrzenny			
2	Inowlódz		miejski układ przestrzenny	od I poł. XVI w. do 1870 r.	1086 r.	
3	Królowa Wola		układ przestrzenny	wieś sznurowa		
4	Liciążnia		układ przestrzenny	śląd owalnicy	1364 r.	
5	Spała		układ przestrzenny	złożony układ przestrzenny		
6	Teofilów		układ przestrzenny	złożony układ przestrzenny	XIX w.	
7	Zakościele		układ przestrzenny	wieś sznurowa		

Źródło: Dane WKZ Delegatura Piotrków Trybunalski

Wykaz ten może ulegać zmianom, a jego aktualizacja nie wymaga wprowadzania zmian w niniejszym Studium.

I.7.4. STAN I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO

Ocena obiektów zabytkowych na obszarze opracowania pozwala na wyróżnienie wśród nich obiektów o znaczeniu:

- krajowym – zespoły zabytkowe Inowlódz i Spały,
- regionalnym – pozostałe obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- lokalnym – pozostałe obiekty umieszczone w ewidencji zabytków.

Znaczne nagromadzenie zabytkowych obiektów i elementów układu przestrzennego sięgających swą genezą średniowiecza, świadczy o nieustannym rozwoju struktur osadniczych tych ziem oraz silnych uwarunkowaniach geopolitycznych. Środowisko kulturowe jest istotnym uwarunkowaniem przy kształtowaniu kierunków dalszego przestrzennego rozwoju gminy, jednocześnie stanowi niezaprzeczalny walor w promocji atrakcyjności turystycznej gminy Inowlódz.

Nie można jednak pominąć zagrożeń, które stanowi w dużym stopniu zły stan techniczny zabudowy historycznej, powodujący jej dekapitalizację a w rezultacie zatarcie całych zespołów zabytkowych. Dotyczy to zwłaszcza obiektów architektury drewnianej. Równie niepokojącym zjawiskiem stają się remonty obiektów prowadzone niezgodnie z wymogami konserwatorskimi.

I.8. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, W TYM OCHRONY ICH ZDROWIA

I.8.1. POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY

Potencjał demograficzny jest jednym z decydujących elementów wpływających na obecną sytuację gospodarczo-ekonomiczną gminy a także możliwości jej rozwoju. Wskaźnikami, które służą do przedstawienia potencjału demograficznego, są przede wszystkim zmiany liczby ludności, gęstość zaludnienia, przyrost naturalny, struktura wieku i płci oraz saldo migracji społeczności lokalnej.

I.8.1.1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia

Gminę Inowłódz w 2009 r. zamieszkiwało 3 868 osób¹², co stanowiło ok. 3,22% ludności powiatu tomaszowskiego (jedna z mniej zaludnionych gmin powiatu). Na przełomie analizowanych 10 lat odnotowano nieznaczny spadek liczby mieszkańców gminy.

Tabela 14: Liczba ludności gmin powiatu tomaszowskiego w roku 1999 i 2009

JST*	1999		2009	
	[osoba]	%	[osoba]	%
Gmina Budziszewice	2291	1,86	2154	1,79
Gmina Będków	3695	3,00	3467	2,89
Gmina Inowłódz	3897	3,17	3868	3,22
Gmina Czerniewice	5274	4,29	5109	4,25
Gmina Lubochnia	7607	6,18	7614	6,34
Gmina Ujazd	7920	6,44	7782	6,48
Gmina Rzeczyca	5136	4,17	4865	4,05
Gmina Rokiciny	5925	4,82	5994	4,99
Gmina Żelechlinek	3611	2,94	3445	2,87
Gmina Tomaszów Mazowiecki	9519	7,74	10248	8,53
Miasto Tomaszów Mazowiecki	68143	55,39	65586	54,59
Powiat tomaszowski	123018	100,00	120132	100

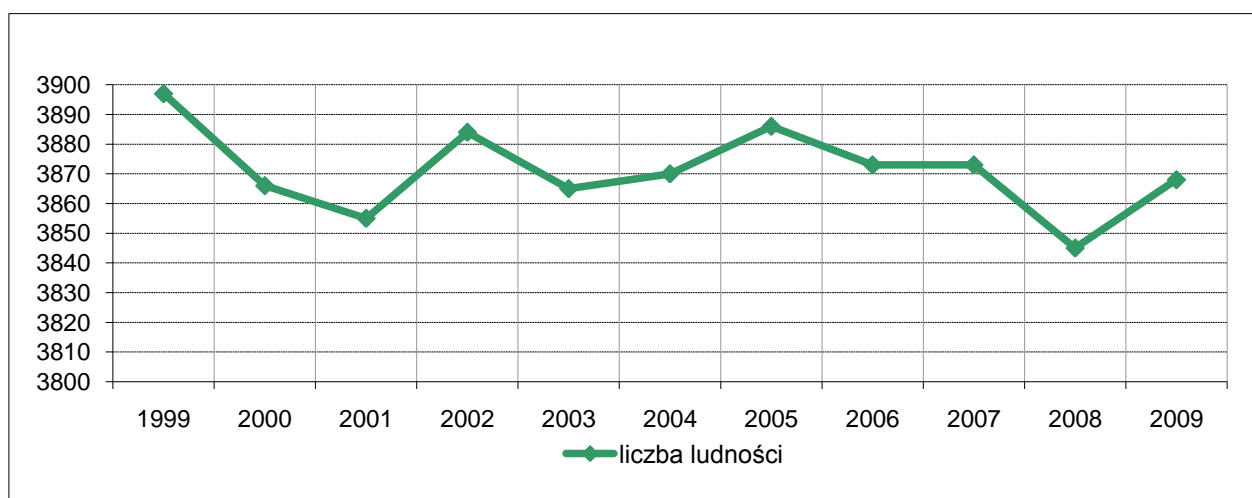
*) JST – Jednostka samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Dynamika zmian liczby ludności gminy Inowłódz jest niewielka. Wahania liczby ludności w latach pośrednich prezentuje poniższy wykres.

¹² Dane z BDL GUS

Wykres 14: Dynamika zmian liczby ludności w gminie Inowłódz w latach 1999-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

W latach 1999-2009 liczba mieszkańców gminy utrzymywała się na stosunkowo stałym poziomie. W 2009 r. ponad 51% w strukturze płci stanowiły kobiety. Wskaźnik feminizacji wynosił 107. Utrzymuje się on na podobnym poziomie od roku 2000.

W gminie wsiami o największej liczbie ludności są Brzustów (887), Inowłódz (797), Królowa Wola (710) oraz Spała (455). Natomiast najmniej zaludnionymi są Teofilów (75) i Dąbrowa (68).

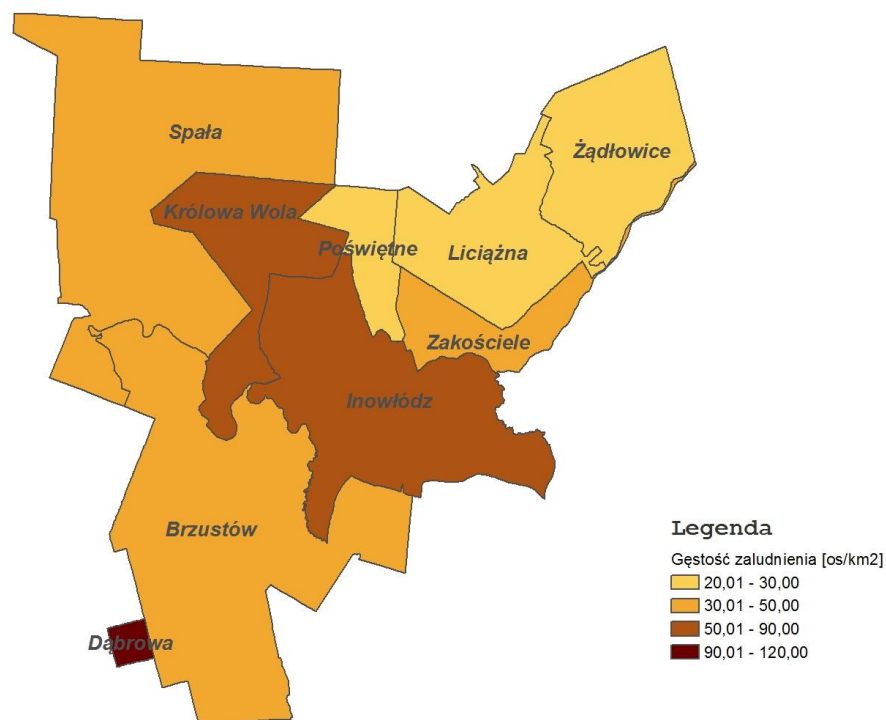
Tabela 15: Liczba mieszkańców w gminie Inowłódz

Wieś	Liczba mieszkańców
Brzustów	887
Dąbrowa	68
Inowłódz	797
Konewka	301
Królowa Wola	710
Liciężna	206
Poświętne	88
Spała	455
Teofilów	75
Zakościele	196
Żądłowice	174
Razem	3957

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowłódz, stan na 31.12.2009 r.

Średnia gęstość zaludnienia w gminie Inowłódz wynosi ok. 41 os./km². Koncentracja ludności w gminie jest niższa niż w powiecie tomaszowskim, gdzie średnia gęstość zaludnienia wynosi 51 os./km². Koncentrację ludności w poszczególnych sołectwach, prezentuje poniższy kartogram.

Rysunek 4: Gęstość zaludnienia w gminie Inowłódz

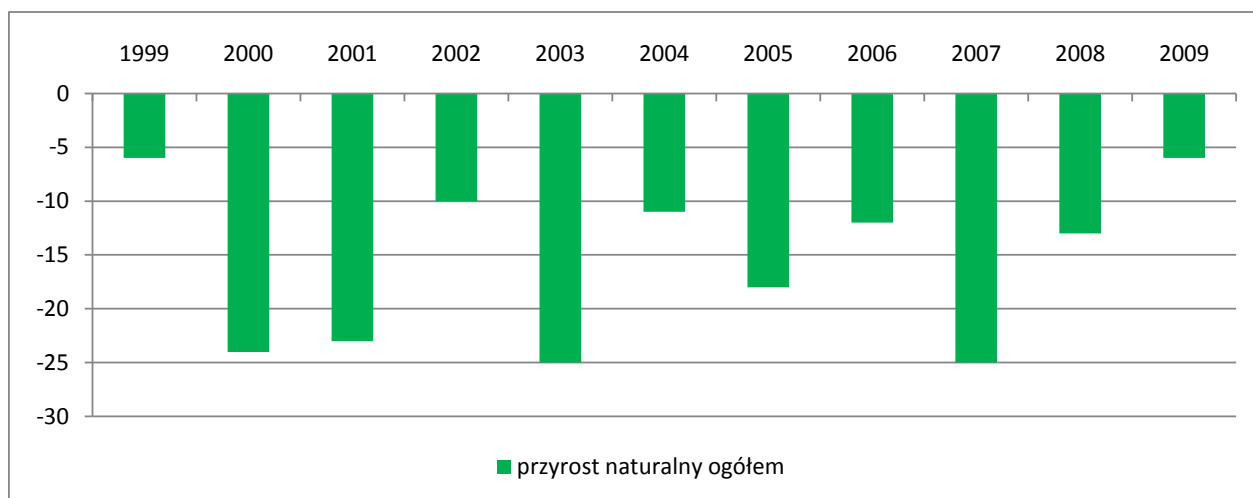
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowłódz

I.8.1.2. Dynamika zmian liczby ludności

Przyrost naturalny

Zgodnie z danymi GUS od 1999 r. w gminie Inowłódz przyrost naturalny przyjmuje wartości ujemne. Rozkład jego wartości w analizowanym okresie nie pozwala na określenie żadnej linii trendu. Obecnie wynosi on dokładnie tyle samo co w roku 1999. Sytuacja w gminie kształtuje się na podobnym poziomie, jak w powiecie tomaszowskim, gdzie przyrost naturalny w 2009 r. wyniósł -1,2‰, a w gminie Inowłódz -1,6‰.

Wykres 15: Dynamika zmian przyrostu naturalnego w gminie Inowłódz w latach 1999-2009 [os.]

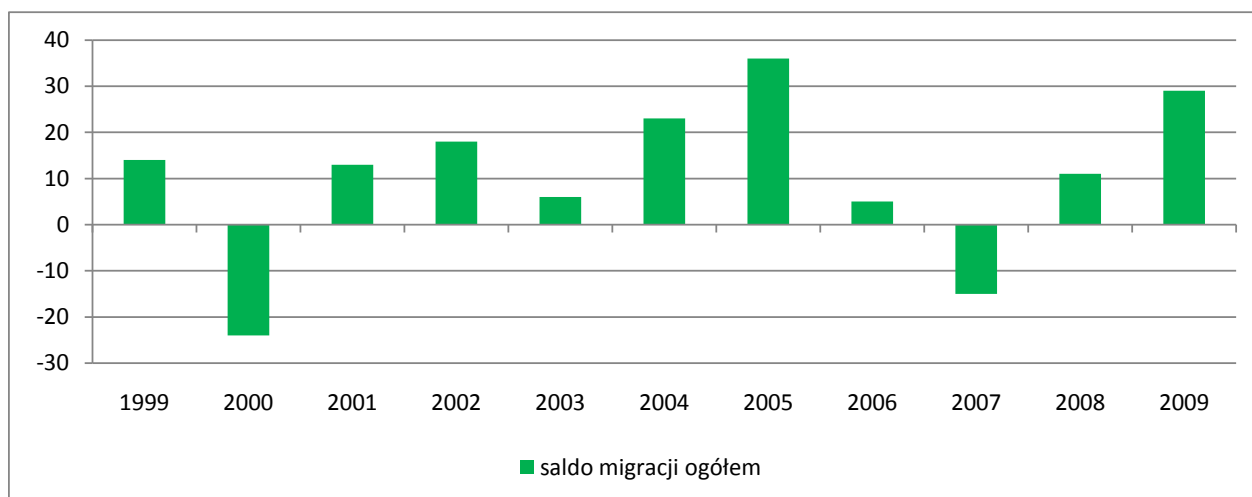

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Saldo migracji

W analizowanym okresie (1999-2009) obserwujemy dodatnie kształtowanie się wskaźnika salda migracji ogółem (uwzględniającego zarówno migracje wewnętrzne, jak i zewnętrzne). W ciągu tego okresu, saldo tylko dwa razy przyjęło wartości ujemne, w roku 2000 i 2007. Utrzymywanie się wartości salda migracji na dodatnim poziomie, korzystnie wpływa na kształtowanie potencjału demograficznego. Przyływ ludności świadczy również o atrakcyjności gminy.

Wykres 16: Dynamika zmian salda migracji ogółem w gminie Inowłódz w latach 1999-2009 [os.]

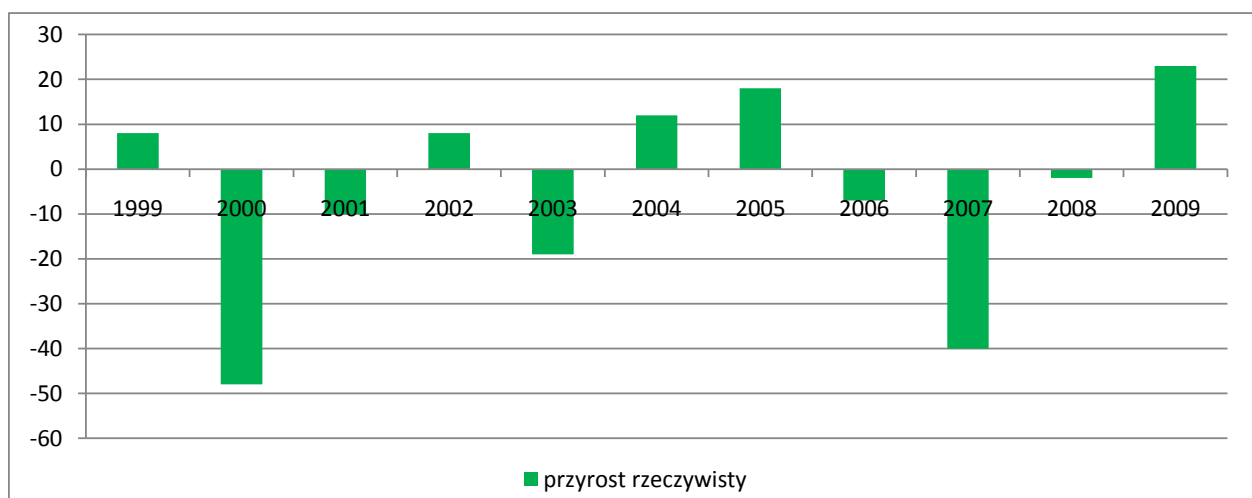

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Przyrost rzeczywisty

Syntetycznym wskaźnikiem w pełni obrazującym zmiany liczby mieszkańców jest przyrost rzeczywisty, wyrażony jako suma wartości przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W analizowanym okresie przybiera on różne wartości, niejednokrotnie znacznie od siebie odbiegające. Ich rozkład nie wyraża zarówno wyraźnej tendencji wzrostowej ani spadkowej, co w analizowanym okresie przekłada się na stosunkowo stałą liczbę mieszkańców gminy Inowłódz.

Wykres 17: Dynamika zmian przyrost rzeczywistego w gminie Inowłódz w latach 1999-2009 [os.]

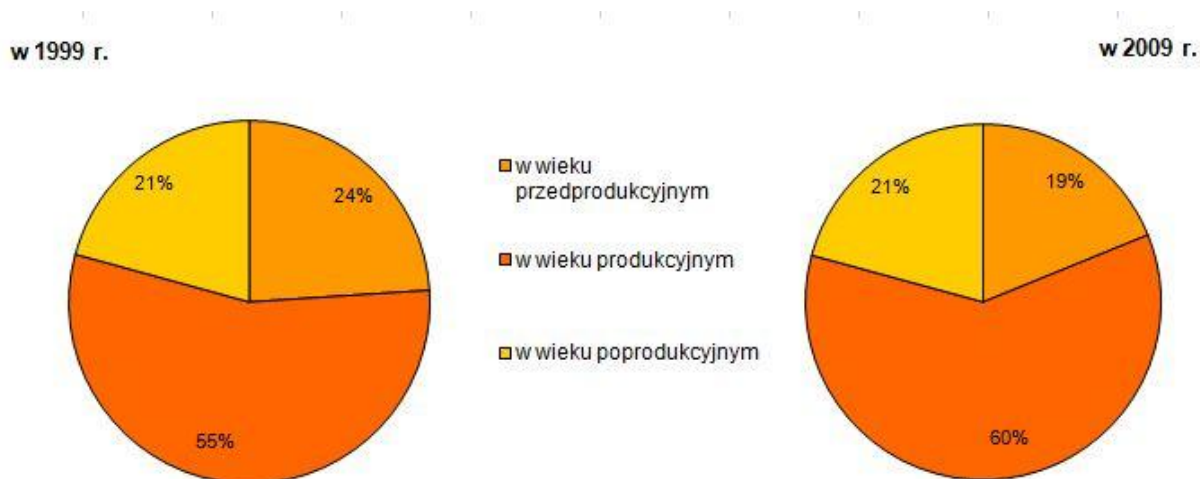

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Struktura wiekowa

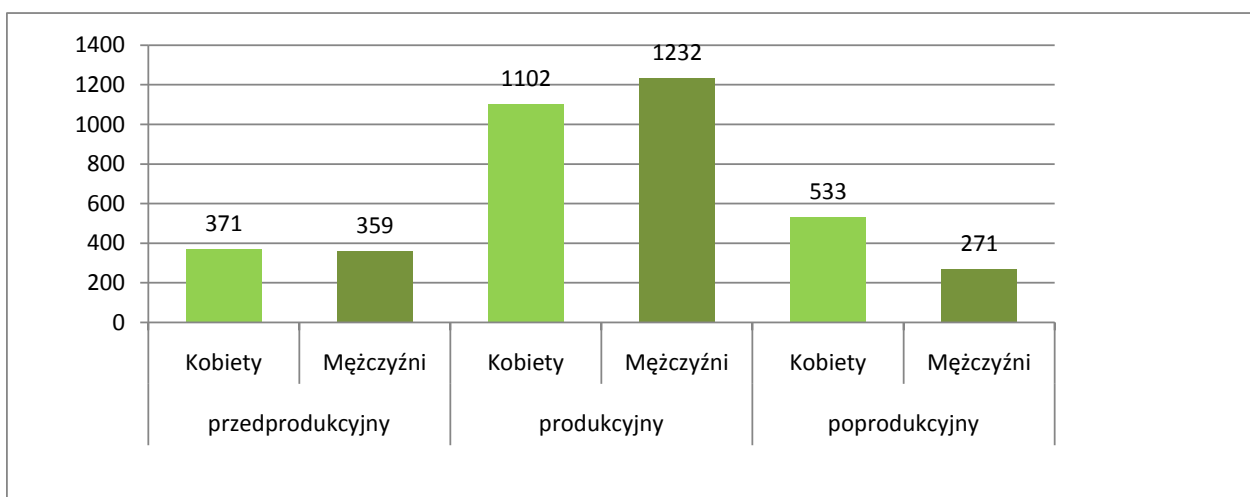
Struktura wiekowa mieszkańców gminy charakteryzuje się dużym udziałem osób w wieku produkcyjnym, który stanowi 60% ogółu mieszkańców (kobiety w wieku 19-60 lat i mężczyźni w wieku 19-65 lat). Obecnie powyższa struktura pod względem gospodarczo-ekonomicznym prezentuje się nieco korzystniej niż miało to miejsce 10 lat temu.

Wykres 18: Udział poszczególnych grup wiekowych w strukturze ludności gminy w 1999 r. i w 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

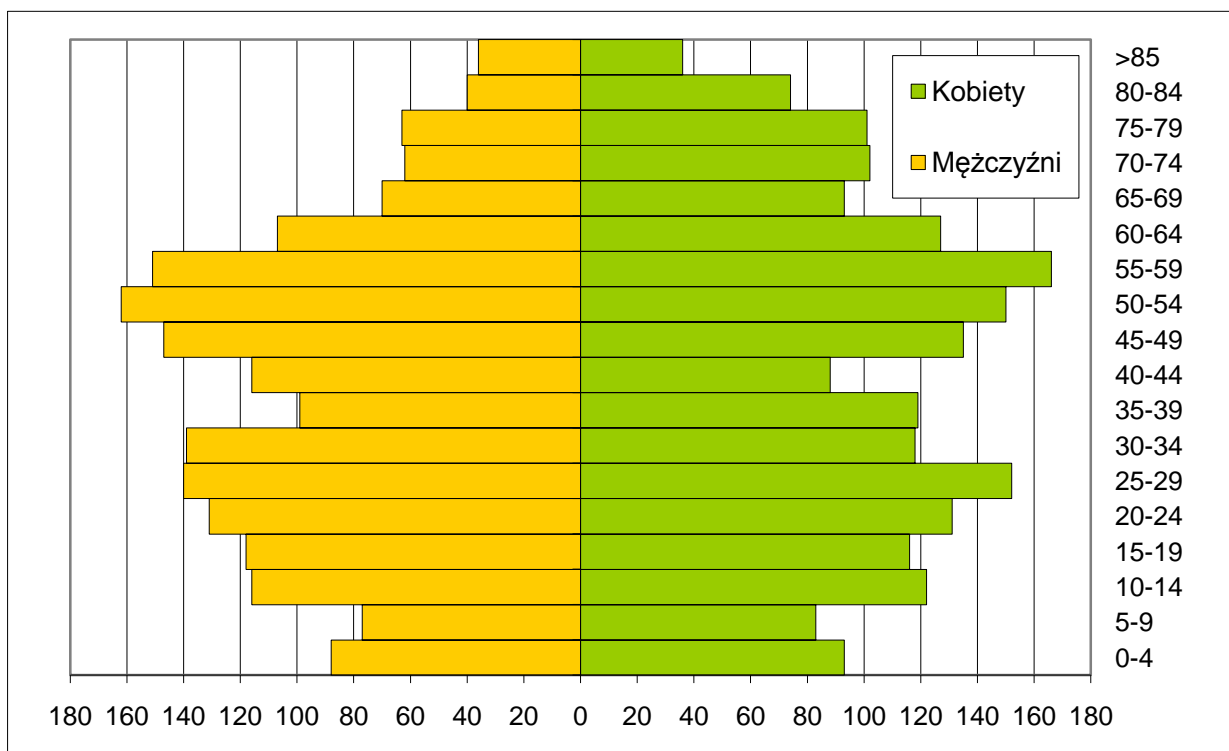
Wykres 19: Porównanie struktury ludności wg ekonomicznych klas wieku z uwzględnieniem płci w roku 2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Struktura wieku i płci przedstawiona w formie piramidy wieku pokazuje niekorzystną tendencję, która wskazuje na proces starzenia się społeczności lokalnej (podobnej również do sytuacji w całej Polsce).

Wykres 20: Struktura wieku i płci w gminie Inowlódz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

I.8.2. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

I.8.2.1. Podmioty gospodarcze

Mieszkańcy gminy Inowlódz przejawiają stosunkowo wysoką aktywność gospodarczą, co potwierdza wskaźnik przedsiębiorczości, mierzony liczbą przedsiębiorstw prywatnych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Obecnie (2009 r.) wynosi on 114 i jest najwyższy spośród gmin wiejskich powiatu tomaszowskiego. W porównaniu z rokiem 1999 zauważalny jest wzrost, wskaźnik przedsiębiorczości dla gminy wynosił wtedy 104 przedsiębiorstwa prywatne na 1000 osób w wieku produkcyjnym. Wskaźnik ten korzystnie prezentuje się również na tle powiatu, gdzie wynosi 109.

Według danych GUS BDL w 2009 r. na terenie gminy Inowlódz działalność gospodarczą prowadziło 277 zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, co oznacza 18% wzrost w porównaniu z rokiem 1999. Wśród jednostek gospodarczych zdecydowanie przeważały podmioty prywatne (96%), jedynie 12 podmiotów prowadziło działalność w sektorze publicznym.

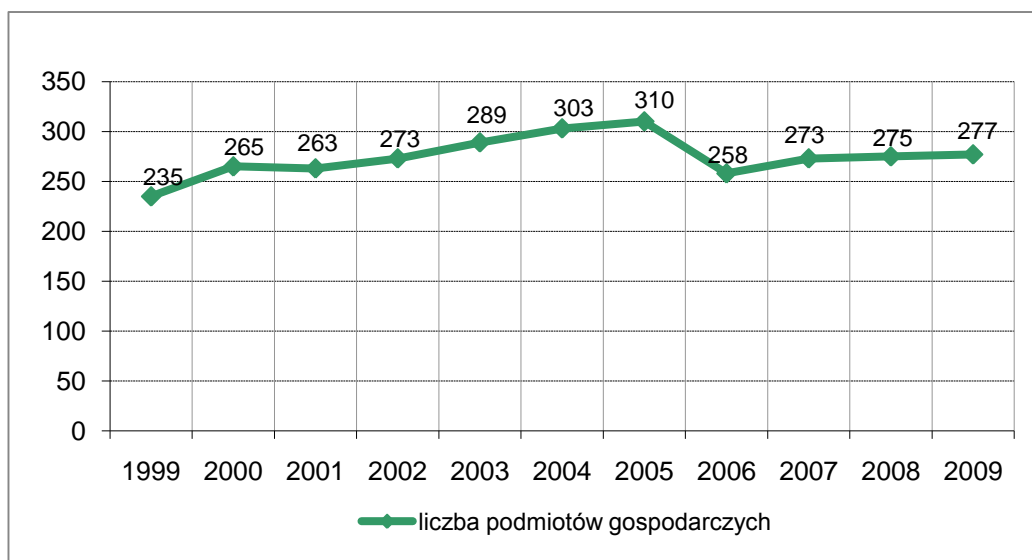
Tabela 16: Zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych

Sektory własności		Gmina Inowlódz
Sektor publiczny	podmioty gospodarki narodowej ogółem	12
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	8
Sektor prywatny	podmioty gospodarki narodowej ogółem	265
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	206
	spółki handlowe	10
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1
	spółdzielnie	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie gminy od 1999 r. do 2005 r. charakteryzowała się stałą tendencją wzrostową. W 2005 r. nastąpił znaczny spadek liczby zarejestrowanych działalności gospodarczych. Nie przyczynił się on jednak do odwrócenia tendencji, a jedynie wyhamował przyjmowane przez linię trendu wartości.

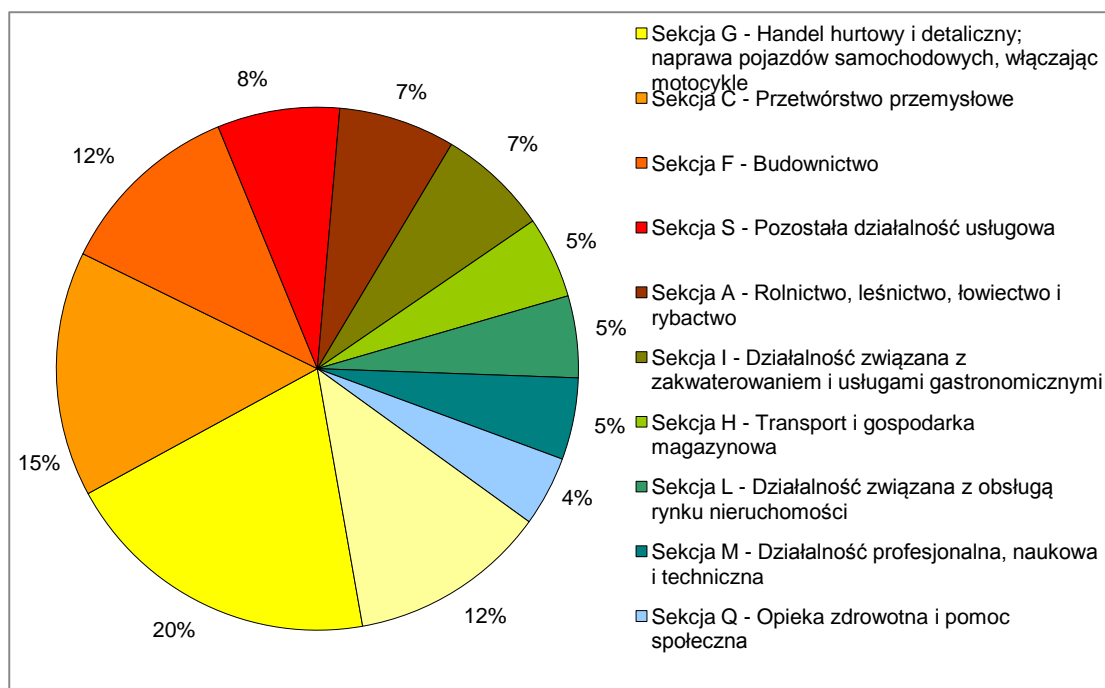
Wykres 21: Dynamika zmian liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 1999-2009

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Wśród podmiotów gospodarczych wg sekcji PKD 2007 największy udział przypadł jednostkom zaliczonym do sekcji G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (20%). Na kolejnych pozycjach plasowały się jednostki z sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (15%), F – budownictwo (12% udział w całkowitej liczbie podmiotów gospodarczych).

Wykres 22: Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 (2009)

*Pozostałe sekcje: Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją; K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa; P - Edukacja; O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne; E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją;

J - Informacja i komunikacja; N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca; B - Górnictwo i wydobywanie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

I.8.2.2. Stan zatrudnienia i bezrobocie

Gmina Inowlódz jest głównym miejscem pracy dla ponad 600 osób. Pozostali aktywni zawodowo mieszkańcy regularnie dojeżdżają i pracują poza terenem gminy. W porównaniu z sytuacją sprzed 10 lat można zaobserwować spadek liczby osób zatrudnionych na terenie gminy o 25% w stosunku do roku 1999.

Tabela 17: Pracujący w gminie w latach 1999-2009

	1999			2009		
	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Gmina Inowlódz	850	506	344	633	309	324

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

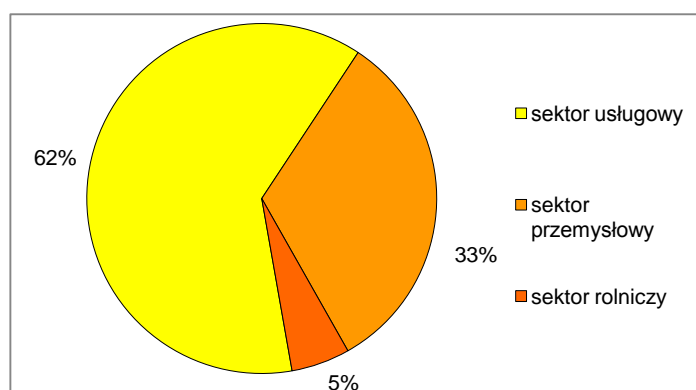
Aktualne dane obrazujące strukturę zatrudnienia w gminie Inowlódz pochodzą z Głównego Urzędu Statystycznego (stan na 31 grudnia 2003 r.). Urząd Gminy nie dysponuje nowszymi danymi. W 2003 r. ponad połowa 60% zatrudnionych w gminie Inowlódz, pracowała w sektorze usług.

Głównymi miejscami pracy na terenie gminy Inowlódz są¹³:

- Centralny Ośrodek Sportu w Warszawie Ośrodek Przygotowań Olimpijskich w Spała (COS OPO Spała) - Spała;
- Firma FISCHER (producent karniszy i ogrodzeń panelowych) - Inowlódz;
- FORMAPLAN Polska Sp. z o.o. (producent mebli z litego drewna oraz półfabrykatów dla potrzeb przemysłu meblarskiego) - Konewka;
- FUNDUSZ WCZASÓW PRACOWNICZYCH Sp. z o.o. w Warszawie oddział w Spała - Spała;
- Gminna Spółdzielnia Samopomoc Chłopska w Inowlódu (sprzedaż artykułów spożywczych i przemysłowych) - Inowlódz;
- GRAPIST S.C. (producent kostki brukowej) - Inowlódz;
- MIKROSIL POLSKA SP Z O.O. Kopalnia „Inowlódz” (kopalnia chalcedonitu);
- Mniej Grawitacji (wypoczynek i rekreacja, sporty ekstremalne) - Spała;
- Nadleśnictwo Spała - Spała;
- Ogrodzenia Betonowe, Zakład Betoniarski JARBET (producent ogrodzeń betonowych) – Kolonia Brzustów;
- Piekarnia Inowlódz, Paweł Świerczyński - Inowlódz;
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe "EKOMAT" (producent materacy) – Królowa Wola;
- Wytwórnia Wód Gazowanych – Inowlódz;
- Zakład Drzewny PRODUKCYJNO - HANDLOWO - USŁUGOWY Spółka Kowalskich (producent parkietu, tarcicy, więźby dachowej) - Inowlódz;
- Zakład Przerobu Drewna, Konewka (producent drążków drewnianych oraz deski podłogowej) - Konewka;
- ZAKŁAD STOLARSKI. Stanisław Staszek – Królowa Wola;
- ZPHU HALMET S. C. R.R. (produkcja cukiernicza i garmazeryjna) – Królowa Wola;
- ZUPH „JANTRANS”. (handel materiałami budowlanymi, węglem) - Poświętne.

¹³ Dane z UG Inowlódz

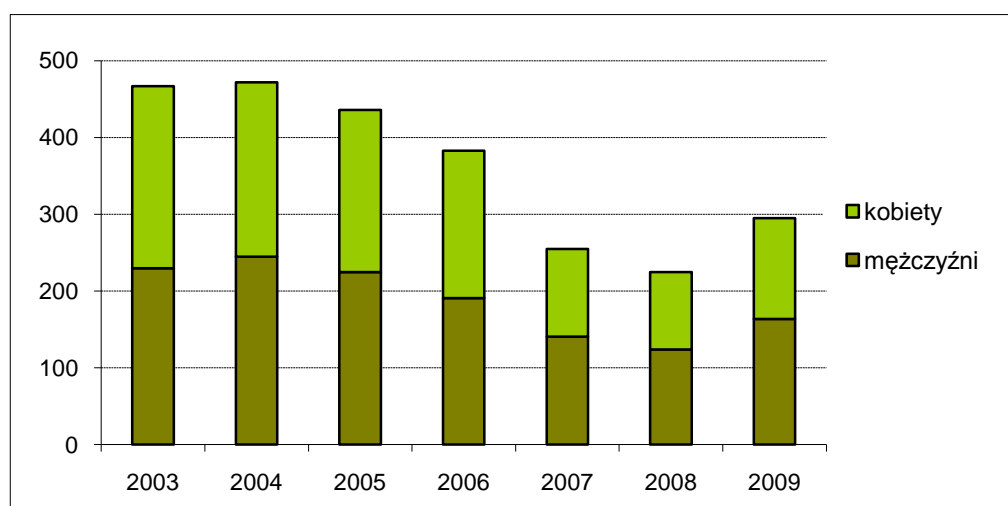
Wykres 23: Udział pracujących w sektorach ekonomicznych w 2003 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

W 2009 r. na terenie gminy Inowłódz zarejestrowanych było 295 bezrobotnych (12,6%). Większość z nich stanowili mężczyźni (56%). Od 2004 r. liczba bezrobotnych systematycznie spada, co przedstawia poniższy wykres. Wyjątek stanowi rok 2009, w którym liczba bezrobotnych nieznacznie wzrosła w stosunku do roku ubiegłego.

Wykres 24: Dynamika zmian liczby bezrobotnych w gminie Inowłódz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

I.8.3. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Infrastruktura społeczna jest jednym z podstawowych elementów zapewniających prawidłowe funkcjonowanie układu społeczno-gospodarczego gminy, a tym samym dostęp do niej współdecyduje o warunkach i jakości życia mieszkańców. Na infrastrukturę społeczną składają się między innymi instytucje oświaty i wychowania, służby zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki oraz sportu i rekreacji.

I.8.3.1. Oświata

W gminie Inowłódz znajdują się trzy oddziały przedszkolne (zlokalizowane przy szkołach podstawowych w Inowłodzu, Brzustowie, Królowej Woli), których organem prowadzącym jest samorząd lokalny oraz jedno niepubliczne przedszkole w Inowłodzu, którego organem prowadzącym jest Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Gminny w Inowłodzu.

Edukację przedszkolną w 2009 r. we wszystkich placówkach pobierało 75 podopiecznych. Liczba miejsc na szczeblu nauczania przedszkolnego zaspokaja potrzeby mieszkańców gminy.

Na terenie gminy funkcjonują trzy publiczne szkoły podstawowe, w których naukę pobierało w 2010 r. 229 dzieci¹⁴. Szkoły podstawowe znajdują się w miejscowościach: Inowłódz, Brzustów, Królowa Wola. Przy szkole podstawowej w Inowłodzu działa Publiczne Gimnazjum. W 2010 r. naukę pobierało w nim 134 uczniów.

Tabela 18: Publiczne placówki oświatowe

Placówka oświatowa	Liczba nauczycieli	Liczba uczniów
Publiczna Szkoła Podstawowa w Inowłodzu	11	65
Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Brzustowie	11	80
Publiczna Szkoła Podstawowa im. I. Mościckiego w Królowej Woli	10	84
Publiczne Gimnazjum w Inowłodzu	15	134

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z BDL GUS

Na terenie gminy nie funkcjonuje publiczne szkolnictwo ponadgimnazjalne. Jest ono realizowane przez szkoły znajdujące się poza terenem gminy.

W roku szkolnym 2009/2010 autobusy gminne dowoziły uczniów do 3 szkół (PG oraz PSP w Inowłodzu, PSP w Królowej Woli). Łącznie dowożono 198 uczniów, w tym 103 do gimnazjum i 95 do szkół podstawowych.

Lokalizację placówek oświatowych wskazano na rysunku „Uwarunkowania”.

I.8.3.2. Ochrona zdrowia, pomoc społeczna

Zadania z zakresu służby zdrowia na terenie gminy Inowłódz realizowane są przez dwie jednostki:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Inmed” z przychodnią w Inowłodzu (wykonujący świadczenia w zakresie: ginekologii i położnictwa oraz medycyny ogólnej/rodzinnej),
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Kamed” z przychodniami w Spale i Brzustowie (wykonujący świadczenia w zakresie: medycyny ogólnej/rodzinnej oraz rehabilitacji)
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „DentiMed” z przychodniami w Inowłodzu i Spale (wykonujący świadczenia w zakresie stomatologii).

Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są dwie apteki (Inowłódz, Spała), co oznacza, że średnio na jedną aptekę przypada blisko 2000 mieszkańców gminy. Rozmieszczenie placówek medycznych i aptek zapewnia zdecydowanie łatwiejszy dostęp do opieki zdrowotnej mieszkańcom Inowłodza oraz Spały. Według danych GUS w 2009 r. pacjentom udzielono łącznie 22 740 porad z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej.

Na terenie gminy działa również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Inowłodzu. Do podstawowych zadań ośrodka należy przede wszystkim prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej oraz pomoc osobom znajdującym się w ubóstwie, przebywającym na bezrobociu, dotkniętym niepełnosprawnością bądź chorobą. W roku 2009 wsparciem ośrodka pomocy społecznej zostało objętych 262 mieszkańców¹⁵. Ponad 60% z nich nie ukończyło 17 roku życia.

Szpital zaspokajający potrzeby zdrowotne mieszkańców powiatu tomaszowskiego znajduje się w Tomaszowie Mazowieckim, oddalonym od Inowłodza o ok. 20 km.

I.8.3.3. Kultura

W gminie Inowłódz prężnie działa Gminny Ośrodek Kultury w Inowłodzu. Ponadto w ramach prowadzonej przez GOK działalności na terenie gminy funkcjonują: świetlice wiejskie w Konewce, Królowej Woli, Brzustowie i Liciężnej oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Inowłodzu. W 2009 roku z usług biblioteki skorzystało 379 czytelników. Wyżej wymienione placówki realizują zadania w dziedzinie upowszechniania kultury, tradycji, edukacji, wychowania i wszechstronnego organizowania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.

¹⁴ Dane z UG Inowłódz

¹⁵ Dane z UG Inowłódz

Według danych GUS w 2009 r. w gminie zorganizowano 45, w których łącznie wzięło udział blisko 2000 uczestników. Wśród tych najważniejszych, mających charakter cykliczny, należy wymienić:

- Dożynki Prezydenckie;
- Spalski Hubertus;
- Spalski Jarmark Antyków i Rękodzieła Ludowego;
- Mistrzostwa Polski Pojazdów Zabytkowych;
- Festiwal w krajobrazie;
- Gminny Koncert Kolęd;
- Sanna;
- Wielkanoc na ludowo - Gminny konkurs plastyczny;
- Gminne Święto Strażaka;
- Parafialny Festyn Rodzinny;
- Akcja „Polska Biega”;
- Przegląd Teatryków Dziecięcych na Małej Scenie;
- Gminna Sobótka;
- Koncert Strażackich Orkiestr Dętych OSP Powiatu Tomaszowskiego;
- Powiatowe Święto Ziemniaka.

Na obszarze gminy znajdują się trzy kościoły rzymsko-katolickie: p.w. św. Michała Archanioła w Inowłodzu, św. Idziego w Inowłodzu oraz Matki Boskiej Częstochowskiej i Świętych Apostołów Piotra i Pawła w Brzustowie.

I.8.3.4. Sport i rekreacja

Na wielkość bazy sportowej gminy Inowłódz rzutuje obecność na jej terenie Centralnego Ośrodka Sportu Ośrodka Przygotowań Olimpijskich w Spale. Poza nim bazę sportową gminy stanowią głównie obiekty zlokalizowane przy placówkach szkolnych. Na terenie COS znajdują się następujące obiekty sportowe i rekreacyjne:

- Stadion treningowy z bieżnią okólną 400 m;
- Stadion lekkoatletyczny z bieżnią okólną 400 m o nawierzchni tartanowej z pełnym wyposażeniem posiadającym certyfikat Międzynarodowej Organizacji Lekkoatletycznej IAAF;
- Największa w Polsce hala lekkoatletyczna z okólną bieżnią o długości 200 m z nawierzchnią tartanową, bieżnią prostą 60 m, rozbiegami do skoku w dal i o tyczce, wydzielonym sektorem rzutów oraz aneksami siłowymi;
- Hala sportowa wielofunkcyjna a w niej hala do gier zespołowych, strzelnica pneumatyczna, sala szermierki oraz siłownia do podnoszenia ciężarów;
- Pływalnia kryta o długości 25 m;
- Pięć kortów tenisowych;
- Trzy boiska do piłki siatkowej plażowej.

Obiekty te są również udostępniane w celach komercyjnych. Ponadto ośrodek posiada bogatą ofertę usług z zakresu rehabilitacji i odnowy biologicznej. Na terenie ośrodka odbywa się wiele imprez sportowych rangi krajowej i międzynarodowej.

I.8.3.5. Turystyka

Na wysoką atrakcyjność turystyczną gminy wpływają walory środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Teren gminy charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą terenu oraz bogatymi zasobami leśnymi. Niemalże cały obszar gminy zawiera się w Spalskim Parku Krajobrazowym, ponadto znajdują się tu cztery rezerваты przyrody, liczne pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne. Walory środowiska przyrodniczego sprzyjają uprawianiu sportu i turystyki. Na terenie gminy znajduje się wiele obiektów będących świadectwem bogatego dziedzictwa kulturowego regionu. Wśród najważniejszych należy wymienić: kościół św. Idziego, kościół p.w. św. Michała Archanioła, ruiny zamku Kazimierza Wielkiego oraz synagogę w Inowłodzu, posąg żubra, grotę św. Huberta w Spale, a także schron kolejowy i bunkry w Konewce. Walory środowiska kulturowego zostały opisane w rozdziale [I.7. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU DZIEDZICTWA](#)

KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ. Mieszkańcy gminy oraz odwiedzający ją turyści mogą miło spędzać czas organizując wędrowki piesze i rowerowe, spływy kajakowe, jazdy konne, grzybobrania, wędkowania bądź korzystając z profesjonalnych obiektów sportowych Centralnego Ośrodka Sportu w Spałę. Bazę noclegową na terenie gminy tworzą dwa hotele (cztero- i trzygwiazdkowy), pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne oraz wiele innych ośrodków o zróżnicowanym standardzie oferowanych usług. Bazę noclegową uzupełniają liczne punkty gastronomiczne. Ponadto w gminie działają trzy wypożyczalnie kajaków - w Inowłodzu, Teofilowie oraz Spałę (w Spałę można wypożyczyć również rowery). Dostęp do stosunkowo bogatej infrastruktury turystyczno-wypoczynkowej ułatwiają dwa Punkty Informacji Turystycznej, zlokalizowane w Inowłodzu oraz Spałę.

Tabela 19: Baza noclegowa w gminie Inowłódz

Baza noclegowa
Zespół Domów Wczasowych, Fundusz Wczasów Pracowniczych – Spałę;
Centralny Ośrodek Sportu, Ośrodek Przygotowań Olimpijskich – Spałę;
Hotel „Mościcki”***** - Spałę;
Hotel „Prezydent” *** - Spałę;
Dwór Carski – Spałę;
Chrześcijańskie Centrum Młodzieżowe, Fundacja PROeM – Zakościele;
Willa „Jelonek” – Spałę;
Spalskie Pokoje Gościnne – Spałę;
Rezydencja Spalska – Spałę;
Ośrodek Wypoczynkowy „Zacisze” – Spałę;
Dom Formacyjno Rekolekcyjny „Ostoja” – Spałę;
Schronisko Młodzieżowe „Granamar” – Spałę;
Ośrodek Wypoczynkowy – Teofilów;
Gospodarstwo Agroturystyczne „Końska Zagroda” – Królowa Wola;
Gospodarstwo Agroturystyczne Barbara i Bogusław Monik – Zakościele;
Gospodarstwo Agroturystyczne „Nowy Dwór” – Zakościele;
Gospodarstwo Agroturystyczne Eugeniusz Sobolewski – Zakościele;
Gospodarstwo Agroturystyczne Marianna Cisowska – Inowłódz.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowłódz

Gmina Inowłódz oferuje produkty turystyczne posiadające certyfikat Polskiej Organizacji Turystycznej tj. Spalski Jarmark Antyków i Rękodzieła oraz trasa turystyczna „Bunkier w Konewce”.

Przez teren gminy Inowłódz przebiega wiele szlaków turystycznych, wśród nich są:¹⁶

- „Piastowski Szlak Romański” – samochodowy, którego obiektem jest kościół św. Idziego w Inowłodzu. Jego najbliższymi ogniwami są m.in. Sulejów i Żarnów. Szlak jest częścią europejskiego szlaku turystycznego, wytyczonego przez relikty średniowiecza.
- Szlak czerwony (partyzancki) – pieszy, ciągnie się od Radomska do Szydłowca (268 km). W granicach gminy jego trasa przebiega przez Spałę a następnie prawym brzegiem Pilicy prowadzi w kierunku Inowłodza.
- Szlak zielony – pieszy, rozpoczyna się w Tomaszowie Mazowieckim a kończy w Luboczy (57 km). Na terenie gminy przebiega przez Spałę, Królową Wolę, Liciążnę, rezerwat „Żądłowice”.
- Szlak niebieski im. Prezydenta prof. Ignacego Mościckiego – pieszy (21,5 km). Szlak bierze swój początek w centrum Spały i biegnie przez teren dawnej Puszczy Spalskiej do Skansenu Rzeki Pilicy w Tomaszowie Mazowieckim.

¹⁶ Publikacja Urzędu Gminy Inowłódz, Wyd. Pryzmat, Inowłódz, 2010

- Szlak niebieski im. Juliana Tuwima – rowerowy (22 km). Swój początek bierze w Tomaszowie Mazowieckim. Na terenie gminy biegnie przez Królową Wolę, Inowłódz i kończy się w miejscowości Zakościele.
- Szlak wodny Pilicy. Piękny i urozmaicony nizinny szlak wodny. Atrakcyjność szlaku podnoszą naturalne krajobrazy, lesistość terenów nadbrzeżnych, czyste powietrze oraz dostępność brzegów zachęcająca do biwakowania. Dolina Pilicy wyróżniająca się malowniczością i różnorodnością krajobrazu. Najciekawszy krajobrazowo fragment to przełomowy odcinek rzeki w okolicach Inowłódza.

Ponadto na terenie gminy Inowłódz projektowane są szlaki i trasy turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym:

- samochodowe (ponadregionalne): Europejski Szlak Kulturowy - Szlak Romański, Szlak Literacki,
- samochodowe (regionalne): Szlak Budownictwa Drewnianego, Szlak Dworów i Pałaców, Szlak Zamków (szlaki wymagają uszczegółowienia przebiegu na etapie planowania miejscowego),
- Łódzki Szlak Konny (regionalny),
- rowerowe (regionalne): Szlak Regionalny Parków Krajobrazowych, Łódzka Magistrała Rowerowa Wschód-Zachód.

I.9. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDNOŚCI I JEJ MIENIA

Dla obszaru gminy Inowłódz w 2009 r. opracowany został Gminny Plan Zarządzania Kryzysowego. W niniejszym dokumencie wymienione zostały zagrożenia mogące wystąpić na terenie gminy wraz z ich szczegółową charakterystyką, a także oceną ryzyka wystąpienia. Ponadto plan sprecyzował zadania i obowiązki zespołów odpowiedzialnych za funkcjonowanie gminy w sytuacjach kryzysowych. Jego celem jest usprawnienie reagowania na niebezpieczne zdarzenia, łagodzenie ich skutków oraz przywracanie i odtwarzanie warunków bytowania po zaistniałych zdarzeniach. Do potencjalnych i realnych zagrożeń o dużym i średnim ryzyku wystąpienia na terenie gminy zalicza się:

1. Zagrożenia spowodowane czynnikami atmosferycznymi – dotyczące obszaru całej gminy:
 - Intensywne opady deszczu, mogące powodować lokalne podtopienia budynków i upraw, a nawet powódzie w skutek nadmiernego zrzutu wody ze zbiornika sulejowskiego bądź uszkodzenia zapory czołowej na zbiorniku sulejowskim w Smardzewicach. Wystąpieniem powodzi szczególnie zagrożone są tereny położone w bliskim sąsiedztwie rz. Pilicy (sołectwa: Spała, Teofilów, Inowłódz, Zakościele, Żądłowice). Łącznie w przypadku wylania rz. Pilicy mogą ulec zatopieniu obszary o powierzchni ok. 1,6 km², zamieszkałych przez 190 osób.
 - Silne (huraganowe) wiatry.
 - Mróz, gołoledź oraz intensywne opady śniegu.
 - Susze.
2. Pożary – na terenie gminy w 2009 odnotowano 20 pożarów. Obszarami i obiektami szczególnie zagrożonymi są:
 - Duże kompleksy lasów iglastych oraz zwarta zabudowa wsi. Realne niebezpieczeństwo występuje zwłaszcza w okresach suszy. Bezpośrednio narażone są sołectwa: Poświętne, Liciężna, Żądłowice oraz częściowo Inowłódz.
 - Na terenie gminy znajdują się dwie stacje paliw płynnych (Inowłódz, Spała), które stwarzają zagrożenie pożarowo-wybuchowe oraz skażeniem toksycznym.
 - Zakład w Konewce zajmujący się produkcją tarcicy.
3. Katastrofy komunikacyjne:
 - Katastrofa drogowa – miejscami najbardziej narażonymi na jej wystąpienie są przebiegające przez teren gminy drogi: krajowa nr 48 oraz wojewódzka nr 726,
 - Katastrofa kolejowa – miejscami najbardziej narażonymi na jej wystąpienie są tereny zlokalizowane wzdłuż trasy kolejowej relacji Tomaszów Mazowiecki – Radom używanej obecnie jedynie do transportu towarowego oraz niestrzeżone przejazdy kolejowe.
4. Awarie obiektów i sieci infrastruktury technicznej.

Jako mało prawdopodobne do wystąpienia określono: zagrożenia epidemiologiczne, zagrożenia wystąpieniem katastrofy budowlanej, wystąpieniem katastrofy lotniczej, zagrożenia porządku publicznego o znacznych rozmiarach i skutkach. Natomiast jako bardzo mało prawdopodobne określono zagrożenia związane z wystąpieniem zdarzeń radiacyjnych, poważnej awarii przemysłowej oraz wystąpienia stanu klęski żywiołowej.

Innym aspektem zagrożeń bezpieczeństwa ludności i jej mienia są przestępstwa, wykroczenia oraz wypadki w ruchu drogowym. W ciągu ostatnich lat nieznacznie zmniejszyła się ogólna liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy Inowłódz (2008 r. – 89 zdarzeń, 2009 r. – 86). Strukturę popełnionych przestępstw w gminie Inowłódz prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20: Struktura popełnionych przestępstw w 2009 r.

Rodzaj	Liczba zdarzeń
kradzieże	26
kierowanie w stanie nietrzeźwości	15
włamania	12
uszkodzenia mienia	4
znęcanie się nad rodziną	3

Rodzaj	Liczba zdarzeń
oszustwa	3
pożary	2
wypadki drogowe	1
bójki, pobicia	1
groźby karalne	1
inne	16

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Czerniewicach

Mieszkańcy gminy, szczególnie osoby działające w samorządach gminnych oraz ich jednostkach organizacyjnych i pomocniczych, są dobrze poinformowani o zagrożeniach występujących na terenie gminy. Wiedzę tę pogłębiają uczestnicząc w szkoleniach organizowanych przez Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe i służby Wojewody Łódzkiego.

Organizacjami i służbami odpowiedzialnymi za zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców gminy podczas zaistnienia sytuacji kryzysowej są:

- Komenda Powiatowa Policji w Tomaszowie Mazowieckim,
- Komisariat Policji w Czerniewicach,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Mazowieckim,
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Brzustów, Inowłódz, Królowa Wola,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej INMED w Inowłodzu,
- Pogotowie Ratunkowe w Tomaszowie Mazowieckim,
- Zakład Usług Komunalnych,
- Szkoła Podstawowa w Brzustowie i Królowej Woli oraz Publiczne Gimnazjum w Inowłodzu.

Ryzyko wystąpienia powodzi na terenie gminy określa się jako możliwe do wystąpienia. RZGW wskazał obszar narażony na niebezpieczeństwo wystąpienia powodzi jedynie wzdłuż rz. Pilicy. Brak wyznaczenia przez RZGW obszarów powodziowych dla innych rzek nie oznacza, że zagrożenie takie nie może wystąpić w innych dolinach. Obszar ten został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”.

I.10. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU GMINY

I.10.1. DOKUMENTY SZCZEBŁA WOJEWÓDZKIEGO

I.10.1.1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego

Zaktualizowany Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego został przyjęty uchwałą nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r. w sprawie: zmiany Uchwały Nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie uchwalenia „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”.

Jako nadrzędny cel polityki zagospodarowania przestrzennego plan ustalił: Kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, warunkującej dynamizację rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju poprzez:

- wykorzystanie cech położenia w centrum Polski,
- wykorzystanie endogenicznego potencjału regionu,
- trwałe zachowanie środowiska przyrodniczego i kulturowego,
- dążenie do budowy wewnętrznej spójności regionu.

Dla obszarów wiejskich, jako priorytetowy kierunek działań, przyjęto rozwój wielofunkcyjny oparty, poza działalnością rolniczą, między innymi na usługach turystycznych, w tym agroturystycznych i wypoczynkowych, wstępnym przetwórstwie rolno-spożywczym, rzemiośle i rękodzielnictwie. W ramach modernizacji gospodarstw, plan zakłada przemiany struktury agrarnej w kierunku wzrostu średniej powierzchni gospodarstwa rolnego, spadku ogólnej ich liczby oraz ich polaryzację.

W ramach powiązań infrastrukturalnych, plan zakłada m.in. wzmocnienie i rozwój systemu powiązań drogowych zewnętrznych i wewnętrznych m.in. poprzez: realizację obwodnic w ciągu dróg krajowych w tym budowę obwodnicy Inowłódza w ciągu drogi krajowej nr 48 i wojewódzkiej nr 726. Wzmocnienie i rozwój systemu powiązań kolejowych zewnętrznych i wewnętrznych polegać będzie m.in. na rozwoju systemu powiązań międzyregionalnych i regionalnych na podstawowych kierunkach dojazdowych do sieci TEN-T. W ramach powyższego na kierunku Łódź – Radom/Kielce planowana jest modernizacja linii kolejowej nr 22: Radom - Tomaszów Mazowiecki. Do wzmocnienia i rozwoju systemu powiązań lotniczych doprowadzić ma m.in. zwiększenie możliwości obsługi lotów lotnictwa ogólnego (GA). Na lotnisku wojskowym Glinnik położonym nieopodal granicy gminy Inowłódz planowana jest obsługa lotów turystycznych, warunkowana udostępnieniem tego lotniska do celów cywilnych.

Wśród działań dla kształtowania tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu wyodrębniono m.in. zachowanie i ochronę materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego województwa. W ramach nich plan postuluje o stworzenie sieci unikatowych ośrodków historycznych i poddanie ich działaniom rewitalizacyjnym i rewaloryzacyjnym. W województwie łódzkim wytypowano 51 ośrodków o randze lokalnej, w tym Spałę. Plan postuluje również o objęcie ochroną najcenniejszych obszarów i obiektów w formie pomników historii i parków kulturowych. Wśród nich znalazł się układ przestrzenny miasta z kościołem pw. św. Idziego w Inowłodzu. W planie wskazano 34 obszary cenne kulturowo do objęcia ochroną w formie parków kulturowych, wśród nich Spalsko – Inowłodzki. Aby osiągnąć wzrost atrakcyjności turystycznej województwa, plan postuluje o rozwój różnych form turystyki z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i kulturowych oraz zagospodarowania turystycznego poprzez:

- kształtowanie systemu pasm turystycznych w nawiązaniu do układu pasm kulturowych i systemu obszarów chronionych województwa:
 - pasmo rzeki Pilicy – potencjalnymi ośrodkami i obszarami recepcyjnymi w ramach pasma są m.in. : Spała, Inowłódz
- kształtowanie 31 wielofunkcyjnych stref turystycznych – istniejących bądź potencjalnych obszarów recepcji turystycznej. Wyodrębniona strefa Spalsko-Sulejowska posiada potencjał do rozwoju turystyki :

- aktywnej – pieszej na trasach nordic walking, rowerowej wzdłuż ponadregionalnych i regionalnych szlaków, wodnej na zbiornikach wodnych i rzekach (kajakarstwo, windsurfing, żeglarstwo), konnej na szlakach konnych, sportowej dzięki infrastrukturze i propagowaniu nowych dyscyplin;
- przyrodniczej wykorzystującej powierzchniowe formy ochrony przyrody (parki krajobrazowe, rezerваты przyrody, NATURA 2000), obszary leśne;
- wypoczynkowej na terenach wiejskich, przede wszystkim poprzez rozwój agroturystyki, budownictwa letniskowego oraz adaptację terenów dawnych ośrodków wypoczynkowych;
- biznesowej, szkoleniowo-konferencyjnej w ośrodkach dysponujących odpowiednim zapleczem, medycznej i zdrowotnej, w tym SPA & Wellness, związanej z podróżami w celu odnowy biologicznej, do wyspecjalizowanych ośrodków oferujących zabiegi pielęgnacyjno-kosmetyczno-zdrowotne.
- kształtowanie rozpoznawalnej marki turystycznej województwa poprzez rozwój wizerunkowych produktów turystycznych, w tym:
 - w Spale (Spalski Jarmark Antyków i Rękodzieła);
 - w Konewce (Trasa Turystyczna „Bunkier w Konewce”);
 - Olimpijskie Centrum Sportu w Spale.

I.10.1.2. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020

Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą Nr LI/865/2006 w dniu 31 stycznia 2006 r. Strategia wyznacza perspektywę rozwoju regionu w latach 2007-2020. Przyjęty horyzont czasowy obejmuje działania, które będą współfinansowane ze środków krajowych i funduszy strukturalnych UE w ramach dwóch okresów programowania polityki regionalnej, tj. lata 2007-2013 i 2014-2020. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę oraz bilans strategiczny regionu (zestawienie szans i zagrożeń rozwojowych oraz identyfikację silnych i słabych stron), zdefiniowano w strategii trzy sfery strategiczne: społeczną, ekonomiczną i funkcjonalno - przestrzenną. Ich analiza pozwoliła na określenie nowej wizji i misji rozwoju regionu oraz ustalenia obszarów priorytetowych i celów szczegółowych, które zostały przełożone na główne działania o charakterze operacyjnym. Przyjęta w strategii wizja, jako punkt docelowy rozwoju województwa łódzkiego w roku 2020, przedstawia region jako:

- otwarty na świat z wykształconym i aktywnym społeczeństwem,
- konkurencyjnej gospodarki otwartej na współpracę międzynarodową,
- dostępny i posiadający własną tożsamość kulturową i gospodarczą.

Sformułowana w strategii misja regionu brzmi: „Podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc.”

W każdej z określonych sfer strategicznych sprecyzowano obszary priorytetowe, w ramach których określono cele oraz główne działania. Wśród licznych, zapisanych w strategii celów oraz działań w ramach poszczególnych obszarów priorytetowych jako najbardziej istotne dla rozwoju przestrzennego gminy Inowłódz można wymienić:

- Trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich m.in. poprzez:
 - Poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez rozwój przedsiębiorczości, kreowania sieci powiązań i współpracy oraz poprawę efektywności ekonomicznej i produkcyjnej przetwórstwa rolno – spożywczego.
 - Poprawę atrakcyjności obszarów wiejskich poprzez rozwój infrastruktury technicznej.
 - Stworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów rolniczych.
- Tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców.
- Uporządkowanie gospodarki przestrzennej m.in. poprzez zachowanie cennych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych regionu.
- Poprawa warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska.

Ponadto dokument zawiera propozycje systemu finansowania oraz monitoringu i oceny realizacji strategii w oparciu o zaproponowane wskaźniki.

I.10.2. DOKUMENTY SZCZEBLA POWIATOWEGO

I.10.2.1. Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Tomaszowskiego

Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007 – 2015” z poszerzoną prognozą do roku 2020 jest kluczowym dokumentem określającym wizję, misję, cele strategiczne, cele operacyjne i finansowe oraz obszary strategiczne powiatu tomaszowskiego w latach 2007-2015. Określona w Strategii wizja brzmi: „Powiat tomaszowski bezpiecznym i ekologicznym obszarem, przyjaznym mieszkańcom i turystom, o rozbudowanej infrastrukturze technicznej i społecznej, zapewniającym szybki rozwój społeczno – gospodarczy”. Natomiast misją powiatu jest: „Zrównoważony rozwój służący podniesieniu konkurencyjności powiatu i zapewniający atrakcyjne warunki życia i wypoczynku”. W Strategii określono cele strategiczne i operacyjne powiatu tomaszowskiego. Spośród nich najbardziej kluczowymi w rozwoju przestrzennym gminy Inowłódz są:

- Poprawa stanu infrastruktury drogowej,
- Poprawa uzbrojenia terenu,
- Rozwój infrastruktury sanitarno – ściekowej,
- Rozwój infrastruktury wiejskiej,
- Promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Poprawa organizacji ruchu drogowego zapewniającego bezpieczeństwo użytkowników,
- Rozwój usług turystycznych,
- Szersze wykorzystanie walorów turystycznych powiatu,
- Rozwój agroturystyki.

I.10.2.2. Lokalny Plan Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego

Lokalny Plan Rozwoju Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007-2015 z poszerzoną prognozą do roku 2020 został przyjęty Uchwałą Nr XIII/104/2007 Rady Powiatu Tomaszowskiego z dnia 27 września 2007 r. Jest on średniookresowym dokumentem planistycznym, mającym na celu określenie głównych zamierzeń inwestycyjnych i społecznych przewidzianych do realizacji na terenie powiatu tomaszowskiego w latach 2007 – 2015, przy zaangażowaniu środków własnych oraz zewnętrznych źródeł finansowania, a w szczególności funduszy strukturalnych Unii Europejskiej i Mechanizmów Finansowych EOG. Integralną częścią Lokalnego Planu Rozwoju są Wieloletni Plan Inwestycyjny na lata 2007-2015 oraz Wieloletni Plan Finansowy na lata 2007-2015 z poszerzoną prognozą do roku 2020. LPR określa konkretne zadania inwestycyjne, terminy ich realizacji oraz sposoby finansowania. Wyodrębniono w nim 4 rodzaje obszarów problemowych:

- Infrastruktura techniczna
- Infrastruktura społeczna
- Bezpieczeństwo powszechne
- Promocja i turystyka.

Realizacja zadań inwestycyjnych określonych dla poszczególnych obszarów problemowych przyniesie określone efekty, m.in. takie jak:

- Wzrost bezpieczeństwa publicznego,
- Spadek bezrobocia,
- Rozwój infrastruktury niezbędnej dla rozwoju przedsiębiorczości, poprzez budowę dróg, wodociągów i kanalizacji,
- Zwiększenie liczby turystów odwiedzających powiat,
- Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców,
- Poprawę jakości dróg poprzez ich budowę i modernizację,
- Poprawę jakości środowiska naturalnego, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

I.10.2.3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Tomaszowskiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015 przyjęty został uchwałą Nr XXXIV/246/2009 r. Rady Powiatu Tomaszowskiego z dnia

19 lutego 2009 r. Integralną część Programu stanowi Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Tomaszowskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy lat 2012 -2015.

Program wskazuje cele i priorytety ekologiczne, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia zaplanowanych celów, w tym mechanizmy ekonomiczne i środki finansowe. Opracowanie zostało podzielone na dwie części: I – Diagnozę stanu środowiska i II – Koncepcję programową. W drugiej części opracowania w oparciu o kryteria o charakterze ekologicznym i prawnie – ekonomicznym wskazano 10 priorytetów ekologicznych ważnych dla poprawy stanu środowiska powiatu. Jako cel nadrzędny uznano – Poprawę warunków życia mieszkańców poprzez poprawę jakości środowiska, likwidację zaniedbań w jego ochronie i racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Celem podstawowym Programu jest „Ochrona i poprawa stanu środowiska”, natomiast za cele uzupełniające uznano: I. Przeciwdziałanie pozostałym zagrożeniom pochodzenia antropogenicznego i II. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa. W ramach celu podstawowego wyróżniono pięć priorytetów, którym przyporządkowano działania.

Priorytet I, mający na celu „Ochronę zasobów wód podziemnych i powierzchniowych wraz z poprawą ich jakości oraz ochronę przed powodzią”, wyróżnia trzy grupy działań:

- Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi i zapewnienie dobrej jakości wody pitnej,
- Ochrona przed zanieczyszczeniami ze źródeł punktowych i obszarowych,
- Ochrona przed powodzią i skutkami suszy.

Priorytet II, mający na celu „Ochronę powierzchni ziemi i gleb przed degradacją”, wyróżnia dwie grupy działań:

- Ochrona gleb użytkowanych rolniczo przed degradacją,
- Rekultywacja terenów zdegradowanych.

Priorytet III, mający na celu „Ochronę i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz wzrost lesistości”, wyróżnia trzy grupy działań:

- Ochrona różnorodności biologicznej,
- Ochrona i zwiększanie zasobów leśnych,
- Objęcie ochroną prawną obszarów i obiektów o największych walorach przyrodniczych.

Priorytet IV, mający na celu „Racjonalną gospodarkę odpadami”, wyróżnia dwie grupy działań:

- Ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów,
- Eliminowanie uciążliwości związanych z niewłaściwym postępowaniem z odpadami.

Priorytet V, mający na celu „Poprawę jakości powietrza”, wyróżnia trzy grupy działań:

- Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, liniowych i powierzchniowych,
- Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Zwiększenie wykorzystania gazu ziemnego w przemyśle i gospodarce komunalnej.

I.10.2.4. Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Tomaszowskiego

Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Tomaszowskiego na lata 2008-2011 z uwzględnieniem perspektywy lat 2012 -2015 przyjęty został uchwałą Nr XXXIV/246/2009 r. Rady Powiatu Tomaszowskiego z dnia 19 lutego 2009 r. Celem niniejszego „Planu gospodarki odpadami dla powiatu tomaszowskiego” jest wyznaczenie działań zmierzających do utworzenia nowoczesnego systemu gospodarowania odpadami.

Cele przewidziane do realizacji w gospodarce odpadami komunalnymi na terenie powiatu tomaszowskiego:

Cele krótkookresowe:

- objęcie zorganizowanym wywozem odpadów wszystkich mieszkańców powiatu tomaszowskiego,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów użytecznych tj.: szkło, tworzywa sztuczne, złom, makulatura,
- prowadzenie i rozwój selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych,
- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów budowlanych,
- sukcesywne usuwanie azbestu ze środowiska,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,

- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji w budownictwie jednorodzinnym,
- prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji w budownictwie wielorodzinnym,
- edukacja ekologiczna mieszkańców gminy z uwzględnieniem specyfiki zbieranych odpadów,
- likwidacja mogilnika i magazynów zawierających przeterminowane środki ochrony roślin do roku 2010.
- Cele długookresowe:
- dalszy rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- rozwój selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
- kontynuacja edukacji ekologicznej,
- osiągnięcie docelowo zakładanych limitów odzysku i recyklingu poszczególnych odpadów:
 - odpady wielkogabarytowe - 70%
 - odpady budowlane - 60%
 - odpady niebezpieczne (ze strumienia odpadów komunalnych) - 80%

I.10.3. DOKUMENTY SZCZEBŁA GMINNEGO

I.10.3.1. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Inowłódz

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Inowłódz na lata 2008-2013 przyjęty został uchwałą Nr XVIII/92/2008 Rady Gminy Inowłódz z dnia 17 kwietnia 2008 roku. Jest to dokument wspierający zarządzanie na poziomie samorządu terytorialnego, określający strategię społeczno-gospodarczą gminy, wskazujący cele i kierunki jej rozwoju oraz sposoby wykorzystania dostępnych środków finansowych. W oparciu o przeprowadzoną diagnozę społeczno-gospodarczą oraz analizę stanu istniejącego, w Planie sformułowano cele rozwoju gminy Inowłódz.

Celem strategicznym Gminy Inowłódz jest zapewnienie trwałych podstaw do wszechstronnego rozwoju i ożywienia gospodarczego gminy poprzez wykorzystanie walorów środowiska naturalnego i potencjału ludzkiego.

Cel ten będzie realizowany m.in. poprzez:

- Poprawę, rozwój i rozbudowę infrastruktury technicznej służącej wzmocnieniu lokalnych możliwości inwestycyjnych i komunikacyjnych.
- Rozwój zaplecza dla rekreacyjno-turystycznego rozwoju gminy.
- Zapewnienie dogodnych warunków dla rozwoju potencjału ludzkiego i poprawy jakości i warunków życia mieszkańców.
- Poprawę stanu środowiska naturalnego.
- Tworzenie miejsc pracy poprzez rozwój turystyki, sadownictwa i ogrodnictwa oraz drobnej wytwórczości i usług.
- Zwiększenie efektywności, innowacyjności i specjalizacji produkcji rolnej.
- Zachowanie wartości kulturowych i przyrodniczych gminy.
- Promocję gminy i jej produktów.

Zakładane rezultaty zostaną osiągnięte poprzez realizację m.in. poniższych zadań (zawartych w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym stanowiącym załącznik do niniejszego Planu):

- Budowa gminnej oczyszczalni ścieków w Zakościelu oraz kanalizacji ściekowej w ramach aglomeracji Gminy Inowłódz.
- Budowa sieci wodociągowej w Spale – osiedle PGR.
- Budowa sieci wodociągowej w Konewce wraz z modernizacją hydroforni.
- Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Spała „Centrum” z przejściem przez rzekę Pilicę.
- Budowa oświetlenia ulicznego w: Konewce, Spale (osiedle „Ogród”), Inowłodzu (ul. Łąkowa), Zakościelu.
- Przebudowa drogi gminnej w Brzustowie przez Kolonie III.
- Rozbudowa, adaptacja oraz częściowa rekonstrukcja ruin zamku Kazimierza Wielkiego w Inowłodzu.

- Budowa Centrum Sportowo-Rekreacyjnego w Inowłodzu, zagospodarowanie Centrum Rekreacyjno-Wypoczynkowego (OSiR) w Inowłodzu, budowa linii oświetleniowej.
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Teofilów do miejscowości Królowa Wola (Stegny).
- Budowa boiska sportowego w Inowłodzu.
- Przebudowa ul. Liliowej w Inowłodzu.
- Przebudowa drogi gminnej w Konewce (budowa chodnika).
- Rozbudowa i adaptacja budynku Ośrodka Zdrowia w Inowłodzu na potrzeby wielofunkcyjne: administracji samorządowej, służby zdrowia i apteki.
- Przebudowa ciągu dróg powiatowych Inowłódz-Konewka (Spała) – Lubochnia – Ujazd.
- Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika na rzece Gać w Spale wraz z rekonstrukcją i modernizacją urządzeń hydrotechnicznych i infrastrukturalnych na rzece.
- Przebudowa ulicy Nadplilicznej i ulicy Hubala (od drogi krajowej nr 48 do mostu) oraz budowa parkingu w Spale (dz. nr 28/5)
- Przebudowa ul. Zakątnej w Inowłodzu.
- Zamknięcie wysypiska w Brzustowie.
- Zagospodarowanie terenu dla organizacji imprez masowych oraz spotkań plenerowych i rodzinnych w Centrum Rekreacyjno-Wypoczynkowym (OSiR) w Inowłodzu.

I.10.3.2. Program Ochrony Środowiska i Planem Gospodarki Odpadami Gminy Inowłódz

Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Inowłódz na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016 przyjęte zostały uchwałą Nr XLIV/235/2010 z dnia 20 maja 2010 r.

W Programie Ochrony Środowiska na podstawie przeprowadzonej diagnozy aktualnego stanu środowiska określono cele i zadania w zakresie jego ochrony w gminie Inowłódz.

CELE STRATEGICZNE (Główne)	CELE OPERACYJNE (Szczegółowe)	PROGRAMY (Działania)
I Inowłódz – gmina ekologiczna	Wysoka świadomość ekologiczna społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> • Program edukacji ekologicznej dla dzieci i młodzieży • Program popularyzacji inwestycji proekologicznych i wspierania lokalnych inicjatyw społecznych
	Zmniejszenie zagrożeń wpływających na czystość powietrza	<ul style="list-style-type: none"> • Gazyfikacja gminy • Modernizacja systemów elektroenergetycznych • Modernizacja systemów grzewczych w budynkach użyteczności publicznej • Popularyzacja termomodernizacji budynków • Popularyzacja ekologicznych źródeł energii
	Poprawa stanu czystości wód powierzchniowych	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa systemów kanalizacji i oczyszczania ścieków • Popularyzacja przydomowych oczyszczalni ścieków • Program modernizacji systemów wodociągowych • Modernizacja systemów melioracyjnych
	Sprawny system zbierania i unieszkodliwiania odpadów	<ul style="list-style-type: none"> • Program wprowadzenia selektywnej zbiórki odpadów

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

CELE STRATEGICZNE (Główne)	CELE OPERACYJNE (Szczegółowe)	PROGRAMY (Działania)
		<ul style="list-style-type: none"> • Likwidacja, rekultywacja i monitoring terenu składowisk w Brzustowie i Inowłodzu • Likwidacja „dzikich” wysypisk • Współpraca międzygminna w zakresie gospodarki odpadami • Likwidacja azbestu
	Komunikacja drogowa – zmniejszenie zagrożeń dla środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Program budowy i modernizacji dróg i mostów
	Racjonalna gospodarka leśna i wodna – ochrona istniejących zasobów	<ul style="list-style-type: none"> • Program zwiększenia lesistości gminy • Program rozwoju małej retencji
II Rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej i rolnictwa oparty na walorach przyrodniczych gminy	Gospodarka zgodna z ekologią	<ul style="list-style-type: none"> • Program racjonalnej gospodarki surowcami naturalnymi
	Rozwój turystyki i agroturystyki	<ul style="list-style-type: none"> • Program rozbudowy bazy turystyczno-rekreacyjnej • Program rozwoju agroturystyki
	Rozwój nowoczesnego rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego	<ul style="list-style-type: none"> • Program popularyzacji ekologicznego rolnictwa • Program rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego

Ponadto niniejszy dokument określa plan działań na lata 2009-2012 oraz zarys planu działań na lata 2013-2016.

DZIAŁANIA W ZAKRESIE:	2009-2012	2013-2016
Poprawy jakości środowiska	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci infrastruktury technicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuowane działań z zakresu: ochrony powietrza, ochrony wód, racjonalizacji gospodarki odpadami, zmniejszenia hałasu oraz ochrony zasobów przyrody.
Ochrony powietrza	<ul style="list-style-type: none"> • Popularyzacja ekologicznych źródeł energii - modernizacja sieci elektroenergetycznych. • Popularyzacja odnawialnych źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci gazociągowych, modernizacja sieci elektroenergetycznych, • Popularyzacja odnawialnych źródeł energii. • Budowa i modernizacja nawierzchni dróg gminnych i powiatowych w celu zmniejszenia emisji spalin. • Modernizacja mostów na terenie gminy.
Ochrony wód	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa oczyszczalni ścieków i głównej sieci kanalizacji sanitarnej w Inowłodzu i Zakościelu. • Budowa kanalizacji burzowej w Spale, ul. Nadpiliczna i ul. Hubala. • Budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach: Liciążna, Żądłowice, Brzustów, Dąbrowa, Konewka, Królowa Wola i Poświętne. • Popularyzacja przydomowych oczyszczalni ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> • Działania inwestycyjne, planowane na lata 2013-2016 przewidują rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy oraz modernizację sieci wodociągowej. • Kontynuowana będzie popularyzacja i budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w gminie.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

DZIAŁANIA W ZAKRESIE:	2009-2012	2013-2016
	<ul style="list-style-type: none"> Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej na terenie gminy. 	
Gospodarki odpadami	<ul style="list-style-type: none"> Podjęcie działań w celu likwidacji „dzikich” wysypisk odpadów. Likwidacja i rekultywacja składowiska w Brzustowie. 	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuacja i usprawnianie gospodarki odpadami poprzez objęcie 100% mieszkańców systemem zorganizowanej zbiórki oraz wprowadzenie segregacji odpadów pochodzących z selektywnej zbiórki „u źródła”. Docelowe rozwiązanie problemu zbiórki odpadów niebezpiecznych i wielkogabarytowych. Działania zmierzające do zmniejszenia ilości odpadów niebezpiecznych trafiających na składowiska w strumieniu odpadów komunalnych, opracowanie i realizację programów usuwania wyrobów zawierających azbest a także pełną likwidację dzikich wysypisk.
Zmniejszenia hałasu	<ul style="list-style-type: none"> Modernizacja dróg powiatowych i gminnych (poprawa stanu nawierzchni) oraz tworzenia pasów zieleni ochronnej wzdłuż szlaków komunikacyjnych (koordynacja działań wynikających z programu zalesień). Na terenie gminy w latach 2009-2012 planowana jest modernizacja dróg: nr 33 Żądłowice – droga wojewódzka do Rzeczczy. Modernizacja ulic na terenie Konewki i Spały 	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuację inwestycji budowy i modernizacji dróg powiatowych i gminnych na terenie gminy.
Ochrony przyrody	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja programu rekultywacji wyrobisk po eksploatacji. Realizacja programu ochrony istniejących zbiorników wodnych. Realizacja programu wykorzystania terenów o znaczących walorach przyrodniczych dla rozwoju turystyki i agroturystyki oraz rolnictwa ekologicznego, Podjęcie działań w celu likwidacji „dzikich wysypisk” odpadów komunalnych. Podjęcie działań w celu likwidacji i rekultywacji składowiska w Brzustowie. 	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja programu rekultywacji wyrobisk po eksploatacji. Realizacja programu zalesień. Realizacja programu ochrony istniejących zbiorników wodnych i budowy, nowych zbiorników retencyjnych. Realizacja programu wykorzystania walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki, agroturystyki i przetwórstwa rolno-spożywczego.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Inowłódz stanowi aktualizację Planu opracowanego w 2004 r. Aktualizowany Plan obejmuje lata 2009 – 2012 (zadania krótkookresowe) oraz lata 2013 – 2016 (zadania długookresowe). W niniejszym Planie określono najważniejsze zadania z zakresu gospodarki odpadami w latach 2009-2012 oraz 2013-2016 w gminie Inowłódz.

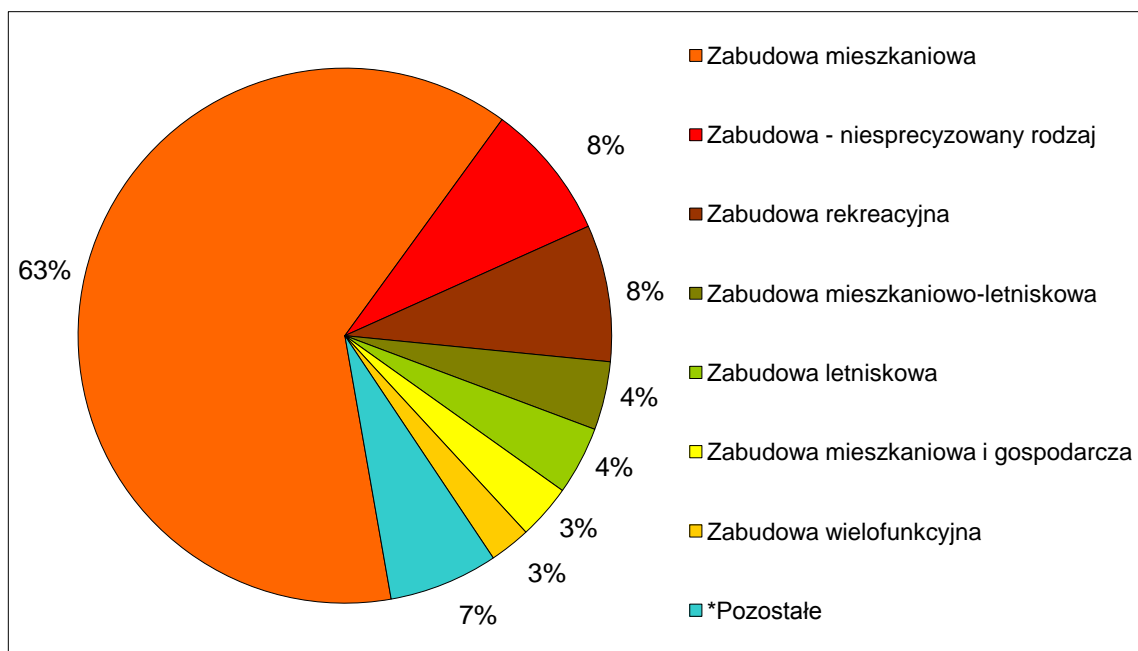
PRZEDSIĘWZIĘCIE	
2009-2012	2013-2016
Objęcie 100% gospodarstw domowych na terenie gminy zorganizowanym systemem obierania odpadów komunalnych	Zwiększenie odzysku surowców wtórnych w wyniku wstępnej segregacji
Rozwój selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy	Kontynuacja selektywnej zbiórki odpadów
Zorganizowanie zbiórki odpadów wielkogabarytowych, budowlanych i odpadów niebezpiecznych znajdujących	-

PRZEDSIĘWZIĘCIE	
2009-2012	2013-2016
się w strumieniu odpadów komunalnych	
Monitoring terenu składowiska w miejscowości Inowłódz	Monitoring składowiska w miejscowości Inowłódz
Likwidacja, rekultywacja i monitoring składowiska w miejscowości Brzustów	Rekultywacja i Monitoring składowiska w miejscowości Brzustów
Opracowanie i wdrażanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy	Kontynuacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest
Likwidacja „dzikich” wysypisk	Kontynuacja programu likwidacji dzikich Wysypisk
Kontynuacja działań w zakresie edukacji ekologicznej i kształtowania kompetencji ekologicznych społeczności lokalnej	Kontynuacja działań w zakresie edukacji ekologicznej i kształtowania kompetencji ekologicznych społeczności lokalnej

I.10.4. WNIOSKI ZŁOŻONE DO SUIKZP

Na etapie składania wniosków do SUIKZP, do Urzędu Gminy w Inowłodzu wpłynęło 143 wnioski, w tym 19 wniosków złożonych przez organy i instytucje. Pozostałe wnioski składane były głównie przez mieszkańców gminy. Wśród wszystkich 143 wniosków, 49 wpłynęło do UG przed ogłoszeniem o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium. Przedmiotem analizowanych wniosków była przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa. Najwięcej wniosków dotyczyło nieruchomości położonych odpowiednio w: Inowłodzu (29), Zakościelu (24), Królowej Woli (19), Liciężnej (18) oraz Żądłowicach (12).

Wykres 25: Struktura przedmiotów wniosków złożonych do zmiany Studium

*Pozostałe - eksploatacja surowców; zabudowa mieszkaniowo-usługowa; zabudowa usługowa; zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne; zalesienie stacja LPG.

Źródło: Opracowanie własne

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Tabela 21: Wykaz wniosków złożonych przez instytucje do zmiany studium

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
1	2	3	4
119	2010-10-25	Wojewoda Łódzki	Materiały planistyczne sporządzone na podstawie przepisów odrębnych, wykorzystywane na potrzeby projektu Studium, powinny być aktualne na dzień przystąpienia do sporządzenia tego dokumentu. W wyroku NSA z dnia 19 kwietnia 2010 r. (sygn. akt II OSK 255/10) czytamy, między innymi, że art. 72 ustawy – Prawo ochrony środowiska jednoznacznie wskazuje na to, iż opracowanie fizjograficzne ma być wykonane na potrzeby studium (zmiany studium), a więc nie tylko w czasie obowiązywania ustawy ale także spełniać warunki odpowiadające potrzebom opracowywanego dokumentu (studium).
120	2010-09-21	Wojewódzki Sztab Wojskowy w Łodzi	WSW wnioskuje o umieszczenie w treści studium zapisu o konieczności zgłoszenia, przed wydaniem pozwolenia na budowę, do Szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP - Wydział Lotniskowy (ul. Żwirki i Wigury 1C, 00-912 Warszawa 65) poprzez WSzW w Łodzi wszystkich obiektów (wież, kominów, masztów, słupów itp.) o wysokości 50,00 m npt i większej w celu uzgodnienia lokalizacji i ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.
121	2009-09-23	Nadleśnictwo Smardzewice	Nadleśnictwo Smardzewice wnioskuje o przeznaczenie w studium do zalesienia gruntów rolnych znajdujących się na następujących działkach, położonych w obrębie ewidencyjnym Brzustów, Gminie Inowłódz: 1340/4, 1346, 1355, 1356, 1359, 1373, 1374.
122	2010-09-21	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi Terenowy Inspektorat w Rawie Mazowieckiej 96-200 Rawa Mazowiecka, ul. Jeżowska 10	WZMiUW w Łodzi Terenowy Inspektorat w Rawie Maz. informuje, że w prowadzonej przez Inspektorat ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów na obszarze objętym opracowaniem suikzyp występują: - rzeki: Słomianka , Gielzówka, Gać, Ciek Spała - zmeliorowane metodą rowów otwartych użytki zielone i grunty orne wraz z siecią rowów w m. Spała , Inowłódz , Liciężna - zdrenowane użytki zielone i grunty orne w m. Spała. Każda zmiana dotychczasowego sposobu użytkowania terenów zmeliorowanych na cele inne niż rolnicze powoduje, że poniesione przez Skarb Państwa nakłady na wykonanie tych urządzeń nie będą przynosiły zakładanych efektów. Zmiana przeznaczenia zmeliorowanych użytków rolnych może nastąpić tylko w sytuacjach wyjątkowych, przy braku alternatywnych rozwiązań. W związku z powyższym WZMiUW w Łodzi Terenowy Inspektorat w Rawie Mazowieckiej wnosi o uwzględnienie następujących uwag: o w przypadku zmiany sposobu użytkowania terenów, na których występują urządzenia melioracyjne, należy je przebudować w sposób umożliwiający prawidłowe ich funkcjonowanie. o po zmianie sposobu użytkowania gruntów rolnych, na których występują urządzenia melioracyjne należy wystąpić do Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi - Terenowy Inspektorat w Rawie Mazowieckiej, o wykreślenie z ewidencji urządzeń melioracji wodnych powierzchni zajętej na przedmiotowy cel.
123	2010-09-23	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie Zarząd Zlewni Wisły Mazowieckiej w Warszawie ul. Zarzecze 13 b 03-794 Warszawa	RZGW informuje, że przy sporządzaniu zmiany studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz należy uwzględnić ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne, która reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych. W szczególności należy wziąć pod uwagę zapisy dotyczące: - ochrony przed powodzią. W przesłanym do Państwa w 2006r. „Studium dla potrzeb ochrony przeciwpowodziowej – „Etap I dla rzeki Pilicy” naniesiono granicę obszarów bezpośredniego zagrożenia powodzią w rozumieniu art. 82 Prawa wodnego, które należy uwzględnić przy sporządzeniu zmiany studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego zgodnie z art. 84 ustawy jak wyżej.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWLÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
124	2010-09-23	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi	<p>Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi wnosi, aby:</p> <ul style="list-style-type: none"> o zagospodarowanie pasa drogowego i terenów przyległych do drogi wojewódzkiej nr 726 odpowiadało warunkom zawartym w ustawie z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych oraz w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie dla drogi klasy „G” o szerokości w liniach regulacyjnych min. 25,0 m., a także było zgodne z wytycznymi ujętymi w aktualizowanym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, o istniejący i projektowany układ komunikacyjny był zgodny z wymaganymi w cytowanym rozporządzeniu odległościami pomiędzy skrzyżowaniami w ciągu drogi wojewódzkiej klasy „G”, o przy ustalaniu lub zmianie przeznaczenia terenu, określaniu sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy oraz przy podziałach gruntów wykorzystywać dostępność do dróg o niższej klasie technicznej niż droga wojewódzka lub w przypadku działki podlegającej podziałowi wydzielić drogę zbiorczą o szerokości umożliwiającej swobodne mijanie się pojazdów. Nie wykonywać podziałów w wyniku których tereny nie będą miały dostępności do dróg publicznych poprzez system istniejącej komunikacji lokalnej, o dla terenów położonych wzdłuż drogi wojewódzkiej, a ujętych do zmiany przeznaczenia lub podziału zaprojektować wewnętrzny układ komunikacyjny z wykorzystaniem istniejących skrzyżowań tak, aby ograniczyć ilość i częstotliwość zjazdów zgodnie z wymaganiami cytowanego rozporządzenia określić linie zabudowy zgodnie z przytoczoną wyżej ustawą, o nie lokalizować infrastruktury technicznej niezwiązanej z funkcjonowaniem drogi w pasie drogowym drogi wojewódzkiej. Infrastrukturę techniczną należy umieszczać w ramach własnych linii rozgraniczających, w odległościach zgodnych z innymi obowiązującymi przepisami i normatywami, o zamiar ingerencji w tereny pasa drogowego drogi wojewódzkiej, zmiany zagospodarowania terenu przyległego do pasa drogowego, należy uzgadniać z Zarządem Dróg Wojewódzkich w Łodzi. <p>Informujemy, że w 2011 roku Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi planuje rozpocząć inwestycję na odcinku Inowłódz - Dęborzeczek - Bukowiec Opoczyński w ramach zadania ujętego Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Województwa Łódzkiego pn.: „Rozbudowa drogi wojewódzkiej Nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka - Inowłódz - Bukowiec Opoczyński oraz Opoczno - Żarów” z planowanym terminem zakończenia w roku 2014. Zakres rozbudowy będzie obejmował: doprowadzenie istniejącej drogi wojewódzkiej do parametrów technicznych obowiązujących dla drogi klasy „G”. W tym celu przewiduje się poszerzenie jezdni do szerokości 7,0 m, wzmocnienie konstrukcji nawierzchni do obciążeń 115 kN/oś, przebudowę istniejących obiektów mostowych (mostów, wiaduktów nad liniami PKP oraz przepustów), przebudowę i budowę zatok autobusowych, przebudowę i budowę chodników dla pieszych na terenach zabudowanych, budowę ścieżek rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych, korektę geometrii skrzyżowań z drogami bocznymi.</p>
125	2010-09-24	Urząd Marszałkowski w Łodzi	<p>Informuję, że zmiany powinny uwzględniać występujące na terenie gminy udokumentowane złoża kopalin, aktualne - ustanowione tereny górnicze, występowanie zasobów wód podziemnych i zasięgi występowania głównych zbiorników wód podziemnych, jak również obszary wymagające rekultywacji.</p>
126	2010-09-27	Mazowiecka Spółka Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy Łódź ul. Uniwersytecka 2/4,90-137 Łódź	<p>Gazyfikacja obszarów określonych planem przez przedsiębiorstwo gazownicze będzie możliwa, jeśli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki budowy odcinków sieci gazowych. W przypadku braku możliwości budowy odcinków sieci gazowych, zgodnie z art. 7 pkt 1 Ustawy Prawo Energetyczne, gazyfikacja obszarów może być realizowana na warunkach określonych w odrębnych umowach zawartych pomiędzy przedsiębiorstwem gazowniczym a gminą bądź odbiorcą.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Linia ogrodzeń powinna przebiegać w odległości min. 1 m od gazociągu w rzucie poziomym. o Dla budownictwa jednorodzinnego szafka gazowe (otwierane od strony ulicy) powinny być zlokalizowane w linii ogrodzeń, a w pozostałych przypadkach w miejscu uzgodnionym z zarządzającym siecią gazową. o W liniach rozgraniczających gminnych dróg publicznych oraz dróg niepublicznych, należy zarezerwować trasy dla projektowanej sieci gazowej. Warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe określa: <ul style="list-style-type: none"> o dla gazociągów wybudowanych w dniu 12 grudnia 2001 r. oraz po tym terminie - Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 lipca 2001 r. (Dz. Nr 97, poz. 1055),

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWLÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
			<ul style="list-style-type: none"> o dla gazociągów wybudowanych przed 12 grudnia 2001 r. - Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 14 listopada 1995 r. (Dz. U. Nr 139, poz. 686).
127	2010-09-27	<p>Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi, Wydział Infrastruktury, Oddział Gospodarki Przestrzennej, 90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104</p>	<p>Łódzki Urząd Wojewódzki zgłasza następujące wnioski:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Na obszarze gminy Inowłódz nie występują przedsięwzięcia umieszczone w programach zadań rządowych. o Kolejna edycja studium powinna zawierać pełne ustalenia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przedstawione w jednolitym tekście i rysunku, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami) oraz rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233). o Konieczne jest uwzględnienie ustaleń Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. o Zgodnie z art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz.U.2004.121.1266 ze zm.), zmienionym przez ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz.U.2008.237.1657) grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III, których zwarty obszar projektowany do takiego przeznaczenia przekracza 0,5 ha, wymagają uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze. o Ze względu na znajdujący się na terenie gminy fragment Spalskiego Parku Krajobrazowego, w obrębie którego istnieją 3 rezerwy przyrody, projekt studium wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 ze zmianami). o Szczególną uwagę należy zwrócić na potrzebę wyznaczenia w studium obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym (w rozumieniu art. 2 pkt 5 ww. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym i art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami) oraz obszarów przestrzeni publicznych, czyli miejsc służących zaspokojeniu potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, a jednocześnie będących podstawowymi elementami kompozycji urbanistycznej. o Równie istotnymi elementami, które należy umieścić w nowym opracowaniu studium są m. in. obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych - np. obszary wymagające scaleń i podziałów, czy też obszary wymagające rozmieszczenia wielko-powierzchniowych obiektów handlowych. W przypadku wyznaczenia takich obszarów należy pamiętać o obowiązku przystąpienia do sporządzenia tychże planów po upływie 3 miesięcy od ustanowienia tego obowiązku. o Ponadto sporządzane studium wymaga uwzględnienia: <ul style="list-style-type: none"> o istniejących korytarzy komunikacyjnych: drogi krajowej Nr 48 oraz drogi wojewódzkiej Nr 726, w kontekście odpowiedniego zagospodarowania terenów położonych w sąsiedztwie, szczególnie na ograniczenie nadmiernej obudowy terenów przyległych, o ograniczeń w urbanizowaniu obszarów o niekorzystnych warunkach fizjograficznych - w dolinie rzeki Pilicy oraz na terenach zalewowych, o wymogu, iż rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej powinien odbywać się z poszanowaniem walorów przyrodniczych oraz krajobrazowych Piliczańsko - Radomszczańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
128	2010-09-27	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi składa następujące wnioski. Studium winno:</p> <ul style="list-style-type: none"> o ustalać program racjonalnego wykorzystania powierzchni ziemi, w tym na terenach eksploatacji złóż kopalin, i racjonalnego gospodarowania gruntami, o uwzględniać obszary występowania złóż kopalin oraz obecnych i przyszłych potrzeb eksploatacji tych złóż, o zapewniać kompleksowe rozwiązania problemów zabudowy miast i wsi, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki wodnej, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami, systemów transportowych i komunikacji publicznej oraz urządzania i kształtowania terenów zieleni, o uwzględniać konieczność ochrony wód, gleby i ziemi przed zanieczyszczeniem w związku z prowadzeniem gospodarki rolnej, o zapewniać ochronę walorów krajobrazowych środowiska i warunków klimatycznych, o określać sposób zagospodarowania obszarów zdegradowanych w wyniku działalności człowieka oraz kłęsk żywiołowych, o projekt zmiany studium należy uzgodnić z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.) w przypadku występowania obszarowych form ochrony przyrody na terenie gminy, o projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz wraz z prognozą oddziaływania na środowisko należy poddać opiniowaniu przez właściwe organy w trybie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.).
129	2010-09-29	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi	<p>Drogą krajową Nr 48 - główna (klasy G) powinna spełniać wymagania w zakresie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 02.03.1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. nr 43 poz. 430), zgodnie z którym należy uwzględnić w projekcie zmiany Studium następujące wnioski: <ul style="list-style-type: none"> o Nie zawężać pasa drogowego drogi krajowej w liniach rozgraniczających. Minimalny pas terenu w liniach rozgraniczających należy przyjąć zgodnie z w/w rozporządzeniem. o Istniejący układ komunikacyjny przeanalizować pod kątem zgodności z wymaganymi odległościami pomiędzy skrzyżowaniami w ciągu drogi krajowej. o Przy podziałach gruntów wykorzystywać dostępność do dróg o niższej klasie technicznej niż droga krajowa. Nie wykonywać podziałów, jeżeli po podziale tereny nie mają dostępności do dróg publicznych poprzez system istniejącej komunikacji lokalnej. o Dla przekształcanych terenów położonych wzdłuż drogi krajowej zaprojektować wewnętrzny układ komunikacyjny wykorzystując istniejące skrzyżowania i spełniający wymagania zgodnie z w/w rozporządzeniem. 2. Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2007 r. Nr 19 poz. 115 ze zm.), zgodnie z którą należy uwzględnić w projekcie zmiany Studium następujące wnioski: <ul style="list-style-type: none"> o Utrzymać linie zabudowy zgodnie z w/w ustawą, uwzględniając jednocześnie strefy uciążliwości ruchu drogowego. o Nie lokalizować infrastruktury technicznej w pasie drogowych drogi krajowej. Infrastruktura techniczna winna być umieszczana w ramach własnych linii rozgraniczających, w odległościach zgodnych z w/w ustawą. o Wszystkie zamierzenia ingerencji w tereny drogowe uzgadniać z właściwym zarządcą drogi. o Wszystkie zamierzenia wprowadzenia zmiany zagospodarowania terenu przyległego do pasa drogowego należy uzgadniać z zarządcą drogi w zakresie włączenia do drogi ruchu po wodowanym tą zmianą. <p>Jednocześnie GDDKiA informuje, że w opracowywanym na zlecenie zarządcy drogi projekcie rozbudowy drogi krajowej nr 48, przewidziana jest budowa obwodnicy miasta Inowłódz, a zgodnie z ustaleniami komisji oceny przedsięwzięć inwestycyjnych, do prowadzenia dalszych prac projektowych preferowany jest wariant południowy.</p>

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWLÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
130	2010-09-30	PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź – Teren 90-105 Łódź, ul. Piotrkowska 58	Na terenach wyznaczonych w studium dla nowej zabudowy, usług lub zwiększenia intensywności istniejącego zagospodarowania przewidzieć budowę nowej sieci elektroenergetycznej średniego i niskiego napięcia lub rozbudowę istniejącej sieci średniego i niskiego napięcia wydzielając z terenów komunikacji drogowej odpowiednie pasy dla infrastruktury technicznej. W studium prosimy określić zalecany stopień szczegółowości miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewidując tereny potrzebne dla lokalizacji urządzeń elektroenergetycznych, a zwłaszcza działki pod lokalizację stacji transformatorowych.
131	2010-10-01	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Mazowieckim 97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Warszawska 105	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Tomaszowie Mazowieckim zwraca uwagę na konieczność uwzględnienia w powyższym opracowaniu wymagań w zakresie przeciwpożarowego zaopatrzenia wodnego dla obszaru gminy, zgodnego z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 roku w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.
132	2010-10-04	Urząd Wojewódzki w Łodzi, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego 90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104	Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi postuluje, w aspekcie wymogów obrony cywilnej, uwzględnienie poniższych uwag: <ul style="list-style-type: none"> o sprecyzowanie przeznaczenia poszczególnych fragmentów rozpatrywanego obszaru oraz wskazanie ewentualnych zagrożeń dla ludności i środowiska wynikających ze specyfiki planowanych inwestycji; o uwzględnienie potrzeby realizacji stacji transformatorowych dla nowych inwestycji; o zabezpieczenie możliwości przygotowania łączności awaryjnej dla ochrony mieszkańców w sytuacjach szczególnych; o podjęcie stosownych działań w zakresie racjonalnej i oszczędnej eksploatacji zasobów wód głębinowych z uwzględnieniem systemowego odprowadzenia ścieków sanitarnych z terenów zabudowanych; o ustalenie bilansu niezbędnych i minimalnych potrzeb wody pitnej dla poszczególnych przedsięwzięć inwestycyjnych z możliwością wykorzystania tych ustaleń w sytuacji szczególnej; o zapewnienie ochrony sanitarnej w strefach istniejących ujęć wody oraz ich hermetyczności, osłony przed skażeniami chemicznymi oraz niezawodności funkcjonowania; o zalecenie realizacji sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wyprzedzająco w stosunku do zabudowy kubaturowej; o zapewnienie zaopatrzenia w wodę w warunkach kryzysowych oraz zaopatrzenie sieci w hydranty naziemne do celów ppoż.; o zabezpieczenie w wodę na cele ppoż. w ilościach przekraczających wydajność komunalnej sieci wodociągowej należy zapewnić przez budowę indywidualnych ujęć wody; o zapewnienie ochrony rowów i naturalnych cieków służących do odprowadzania wód opadowych; o w przypadku przeznaczenia obszarów pod działalność produkcyjną określenie stopnia jej szkodliwości dla otoczenia i zalecenie odpowiedniego zabezpieczenia zamieszkującej w sąsiedztwie ludności (pasy izolacyjne, ekranowanie itp.); o zapewnić odsunięcie i rozluźnienie nowej zabudowy od krawędzi dróg na trasie występujących miejscowości z możliwością wykorzystania tych obszarów dla urzędzenia stosownej zieleni i lokalizacji niezbędnej infrastruktury podziemnej; o zalecenie zakazu sadzenia pod liniami drzew i krzewów tych gatunków, których naturalna wysokość może przekraczać 3m oraz nakazu przycinania krzewów i drzew rosnących pod liniami energetycznymi; o zachowanie stref ochronnych wzdłuż głównych sieci uzbrojenia terenu.
133	2010-10-04	Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tomaszowie Mazowieckim 97-200 Tomaszów Mazowiecki, ul. Św. Antoniego 24	PPIS postuluje, aby wprowadzane zmiany uwzględniały wszelkie standardy sanitarne i proekologiczne dotyczące wyeliminowania szkodliwych oddziaływań na środowisko, a w szczególności na życie i zdrowie ludzi oraz uwzględniały działania, takie jak: <ul style="list-style-type: none"> o ustalenie zakazu wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu co zapobiegnie potencjalnemu zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych, o ustalenie obowiązku gromadzenia i selekcji odpadów na posesjach w urządzeniach przystosowanych do ich gromadzenia i usuwania oraz utylizacji odpadów wytwarzanych w ramach usług i produkcji z zagwarantowaniem właściwej gospodarki odpadami. <p>Nadmienia się, że do przedkładanego w przyszłości planu zagospodarowania przestrzennego winna być dołączona prognoza oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 17 pkt. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 kwietnia</p>

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
			2003 r.
134	2010-10-13	Zarząd Województwa Łódzkiego 90-051 Łódź, Al. Piłsudskiego 8	<p>Zarząd Województwa Łódzkiego informuje, że projekt zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz” winien uwzględniać, zgodnie z przepisami art. 9 ust. 2 ustawy ustalenia zawarte w „Strategii rozwoju województwa łódzkiego” oraz w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” przyjętym Uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r., a mianowicie:</p> <p>z zakresu infrastruktury:</p> <ul style="list-style-type: none"> o budowę obwodnicy Inowłódza w ciągu drogi krajowej nr 48 i wojewódzkiej nr 726 (obwodnica w ciągu drogi krajowej uwzględniona jest w planie inwestycyjnym Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad na lata 2010 -2015), o modernizację linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki — Radom, o planowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Lubochnia — Poświętne oraz planowane stacje redukcyjno pomiarowe w Królowej Woli i Inowłodzu, <p>z zakresu środowiska przyrodniczego:</p> <ul style="list-style-type: none"> o projektowane obiekty małej retencji, których realizacja wynika z zapisów „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” wraz z Aneksami i Prognozą oddziaływania na środowisko dla województwa łódzkiego (Uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego Nr 581/10 z dnia 13.04.2010 roku): o zbiornik nr 175 Inowłódz oraz zgłoszone przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Łodzi: nr - 95/Ł Wojcieszek, 96/Ł Konewka, 106/Ł Brzustów, o obiekty retencji korytovej: jaz żelbetowy 404/K, jaz betonowy 410/K, o tereny zagrożenia powodziowego wodą (p=I%) według „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi” Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie), o projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Spalsko - Sulejowski, o proponowane 3 użytki ekologiczne: Parów Flakowski, Fryszerka, Spała - według opracowywanego obecnie Planu Ochrony Spalskiego Parku Krajobrazowego, <p>z zakresu dziedzictwa kulturowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> o obiekt romański — kościół św. Idziego w Inowłodzu - wytypowany również, jako obiekt reprezentatywny w „Wojewódzkim Programie Opieki nad Zabytkami w województwie łódzkim na lata 2008-2011”, o proponowany pomnik historii, tj.: układ przestrzenny miasta z kościołem św. Idziego w Inowłodzu, o projektowany Spalsko - Inowłodzki Park Kulturowy, obejmujący układ przestrzenny Spały i Inowłodza, <p>z zakresu turystyki:</p> <ul style="list-style-type: none"> o projektowane szlaki i trasy turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym: <ul style="list-style-type: none"> o samochodowe (ponadregionalne): Europejski Szlak Kulturowy - Szlak Romański, Szlak Literacki, o samochodowe (regionalne): Szlak Budownictwa Drewnianego, Szlak Dworów i Pałaców, Szlak Zamków (szlaki wymagają uszczegółowienia przebiegu na etapie planowania miejscowego), o Łódzki Szlak Konny (regionalny), o rowerowe (regionalne): Szlak Regionalny Parków Krajobrazowych, Łódzka Magistrala Rowerowa Wschód-Zachód, o położenie północnej i środkowej części gminy Inowłódz w Sulejowsko-Spalskiej Strefie Turystycznej (opartej m.in. na turystyce kulturowej, festiwalowej, konferencyjnej, biznesowej, SPA&Wellness, pielgrzymkowej, przyrodniczej i edukacyjnej, sportowej, aktywnej: rowerowej, konnej, wodnej). o położenie gminy w zasięgu Turystycznego Pasma Pilicy. <p>W projekcie zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz” proponuje się również uwzględnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> o drogę krajową nr 48 - droga klasy „G” (główna), drogę wojewódzką nr 726 - droga klasy „G”, o linię kolejową o znaczeniu państwowym nr 53 Tomaszów Mazowiecki - Spała,

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
			<ul style="list-style-type: none"> o osuwiska (dwie skarpy w mieście Inowłódz) zidentyfikowane w „Studium dla obszarów nieobwałowanych narażonych na niebezpieczeństwo powodzi” według Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie, o rezerwy przyrody: Żądłowice, Spała, Gać Spalska, Konewka (w tym powiększenie obszaru rezerwatu poza obszarem Natura 2000), o Obszary Natura 2000 SOO Dolina Dolnej Pilicy i SOO Lasy Spalskie (obszary te zostały zaakceptowane przez Unię Europejską), o Zespół Przyrodniczo Krajobrazowy Skarpa Jurajska, o trzy użytki ekologiczne: Skarpa Spalska, bagno śródleśne, łąka, o pomniki przyrody istniejące i projektowane, o istniejące szlaki turystyczne, rowerowe: Trakt przez Puszcę Pilicką, Szlak Carskich Łowów, Szlakiem Cudownych Obrazów, Szlak im. Juliana Tuwima, Szlak Droga do Żubrów, oraz piesze: Szlak Spalskiego Parku Krajobrazowego, Szlak Partyzancki im. mjr. Hemyka Dobrzańskiego, im. Prezydenta I. Mościckiego oraz kajakowy Szlak Wodny Pilicy o znaczeniu ponadregionalnym. <p>Ponadto, Zarząd Województwa Łódzkiego informuje, że teren gminy, podobnie jak całego powiatu tomaszowskiego oraz opoczyńskiego został w aktualizacji „Planu...” wskazany jako rejon o największych predyspozycjach dla rozwoju sieciowych struktur gospodarczych - klastrow ceramicznego i materiałów budowlanych, wykorzystujących lokalne złoża kopalin.</p>
135	2010-10-21	Nadleśnictwo Spała	<p>Nadleśnictwo Spała składa następujące wnioski do studium:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Przeznaczyć do zalesienia i ująć jako lasy: <ul style="list-style-type: none"> o część działki Nr 490 stanowiącą obecnie R VI położoną w obrębie Poświętne. Obecnie działka Nr 490 ujęta jest tylko częściowo w terenach leśnych. Wprowadzona zmiana pozwoli zakwalifikować całą działkę do lasów gospodarczych; o działki Nr 271 i 272 w obrębie ewidencyjnym Spała z pozostawieniem niewielkich fragmentów na tereny rolne zabudowane - 201 r - 0,06 ha ; 201 o - 0,17 ha; o działkę Nr 286 w obrębie ewidencyjnym Spała z pozostawieniem niewielkich fragmentów na tereny rolne zabudowane (oddz. 202 b -0,20 ha;) na tereny rolne z przeznaczeniem pod wykaszanie pastwisk (oddz. 202 c - 0,21 ha; 202 h-0,89 ha); o działki Nr 159/2 i 79/2 położone w obrębie ewidencyjnym Poświętne; o Wyznaczyć granice polno-leśne poprzez zaprojektowanie zalesień na gruntach stanowiących własność prywatną. Jest to warunek konieczny przy ubieganiu się o dotacje unijne na zalesienia. o Wyznaczyć w studium nowe tereny objęte ochroną tj. obszary stanowiące Naturę 2000, rezerwat Gać Spalska; o Nanieść szlaki turystyczne (rowerowe, piesze, ścieżkę rowerową szlak konny); o Skorygować tereny przeznaczone pod rekreację np. stanowiące obiekt tzw. Gierkówki oddz. 184 b leśnictwa Małomierz - dz. Nr 279 w obrębie ewidencyjnym Spała i ująć je w terenach leśnych; o Ująć w terenach leśnych działki Nr 54/1; 54/3, 54/4, 54/5, 54/6 położone w obrębie ewidencyjnym Spała.
136	2010-10-29	Prezes Urzędu Telekomunikacji Elektronicznej	<p>Wytyczne do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego:</p> <ul style="list-style-type: none"> o W projekcie studium należy uwzględnić regulacje zawarte w przepisie art. 46 ust. 1 w/w ustawy, skutkujące niestosowaniem zakazów lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz nieprzyjmowaniem rozwiązań uniemożliwiających lokalizowanie w/w inwestycji, o ile są one zgodne z przepisami odrębnymi. Uwzględnienie w/w regulacji w projekcie studium ma na celu zapewnienie ustawowej (art. 9 ust. 4 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) spójności ustaleń studium z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, sporządzonych dla realizacji polityki przestrzennej, określonej w w/w studium. o W polityce przestrzennej określonej w projekcie studium należy uwzględnić kierunki rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej, zapewniając techniczną i przestrzenną dostępność do systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych, funkcjonujących na rynku usług komunikacji elektronicznej. Z tego względu treść studium powinna przewidywać możliwości: <ul style="list-style-type: none"> o lokalizacji sieci telekomunikacyjnych zarówno w tradycyjnych jak i w nowych technologiach, w tym budowy,

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
			<p>rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> o objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym., połączonym z systemami sieci internetowych: wojewódzkiej i krajowej; o rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i w regionie.
137	-	Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi, Delegatura w Piotrkowie Trybunalskim	<p>Na terenie gminy Inowłódz występuje szereg obiektów i zespołów zabytkowych, których ochronę i właściwe wykorzystanie należy przewidzieć w ramach przygotowywanego opracowania. W myśl przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 roku ochronie prawnej podlegają dobra kultury wpisane do rejestru zabytków, pomniki historii i parki kulturowe. Ponadto ochrona dóbr kultury realizowana jest w procesie planowania przestrzennego poprzez wyznaczanie stref ochronnych. Wskazanie takich obiektów i obszarów oraz precyzyjne wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej „A”, „B”, „K”, „E”, „W” „OW” wraz ze szczegółowymi ustaleniami zasad zagospodarowania przestrzennego obowiązującymi w ich obrębie jest konieczne w opracowywanym studium. W studium winny zatem być zawarte informacje o wszystkich obiektach podlegających ochronie konserwatorskiej. Są to:</p> <ul style="list-style-type: none"> o obiekty, zespoły obiektów i tereny wpisane do rejestru zabytków nieruchomych, o obiekty, zespoły obiektów i tereny położone w strefach ochrony konserwatorskiej, o inne zabytki nieruchome, znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków. <p>W studium należy przewidzieć ochronę zabudowy o wartościach historycznych, architektonicznych i zabytkowych. Strefą ochrony układu przestrzennego należy objąć układ rozplanowania Inowłódza w granicach miasta lokacyjnego oraz terenu otaczającego ruiny zamku w Inowłodzu. Ochrony wymaga sieć uliczna (zachowanie szerokości i przebiegu ulic), historyczne podziały własnościowe, linie zabudowy i wysokość zabudowy. Dla zachowania tradycyjnego charakteru zabudowy rynku oraz wzdłuż ulic, gdzie wykształciły się pierzeje w liniach rozgraniczających należy ustalić konieczność realizacji zwartej zabudowy pierzejowej w granicach działek przylegających do ulic zwłaszcza przy skrzyżowaniach i narożnikach. Zapisy studium winny zapewnić możliwość tradycyjnego sposobu lokalizacji zabudowy oficynowej - mieszkalnej i gospodarczej w granicach między poszczególnymi działkami. Istotne jest również ustalenie strefy ochrony przestrzeni między i wokół zamku i miasta lokacyjnego pozwalające na zachowanie i eksponowanie pozostałości historycznego systemu obronnego, komunikacyjnego i relacji widokowych.</p> <p>W związku z tym w projekcie studium gminy Inowłódz należy:</p> <ul style="list-style-type: none"> o kształtować zwartą strukturę miejscowości w oparciu o tradycyjne miejsca koncentracji usług i życia publicznego (rynki, place) oraz ograniczać zabudowę rozproszoną deformującą ich panoramy i historyczne układy przestrzenne; o nawiązać skalą zabudowy i zagospodarowania terenu do układów istniejących (ochrona sylwet); o ograniczać wiejskie układy zabudowy wstęgowej (przydrożnej) do historycznie uzasadnionych - pozostałe poddać rehabilitacji; o zakazać obudowywania dróg, lasów, parków i dolin rzecznych w przypadkach mających wpływ na deformację krajobrazu kulturowego, co szczególnie dotyczy doliny Pilicy od wysokości ruin zamku do wysokości kościoła p.w. św. Idziego; o kontynuować i odtwarzać aleje przydrożne będące elementem tradycyjnego pejzażu; o zakazać lokalizowania w sąsiedztwie obiektów zabytkowych obiektów zasłaniających widok na zabytek a także obiektów dysharmonizujących przestrzennie i kompozycyjnie z tym zabytkiem; o zakazać lokalizowania elektrowni wiatrowych w strefach ochrony konserwatorskiej (z wyłączeniem stref „W” i „OW”). <p>Zakres pełnej prawnej ochrony dóbr kultury nie obejmuje wszystkich obiektów bądź zespołów posiadających walory dobra kultury wymagającego ochrony. W związku z tym fakt ochrony prawnej nie może być jedynym kryterium kwalifikacji dóbr kultury do analiz planistycznych. Dlatego ze względów merytorycznych dla pełnej rzetelności opracowywanego dokumentu analizą należy objąć wszystkie dobra kultury, w tym również nie podlegające dziś pełnej prawnej ochronie.</p> <ul style="list-style-type: none"> o W studium należy przewidzieć ochronę miejsc pamięci narodowej położonych poza zabytkowymi cmentarzami. o Rozwinięcia wymaga najściślej dotychczas rozpoznana tematyka układów przestrzennych wsi. o W zakresie prac planistycznych należy zweryfikować i uzupełnić analizę układów przestrzennych wsi pod kątem zachowanych walorów kulturowych. Opracowaniem należy objąć wszystkie wsie wymienione w wytycznych i ewentualnie inne posiadające walory kulturowe, a w wytycznych nie wymienione.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWLÓDZ
CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Lp.	Data wpływu wniosku	Nazwa instytucji	Przedmiot wniosku
			<p>W omawianym zakresie należy wykonać:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Analizę wszystkich miejscowości o znanych lub domniemanych walorach kulturowych i wyznaczenie wsi przewidzianych do objęcia ochroną; ○ Badania poszczególnych, wyznaczonych miejscowości z określeniem zakresu, stopnia i metod ochrony (wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej). <p>W miejscu skupisk stanowisk archeologicznych zwłaszcza położonych w dolinach cieków należy wprowadzić strefy ochrony archeologicznej, z zapisem obowiązku uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków niezbędnego zakresu ochrony zabytków archeologicznych (badania ratownicze, nadzór archeologiczny) w przypadku inwestycji wymagających prowadzenia prac ziemnych w wyznaczonych strefach.</p>

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z UG Inowlódz

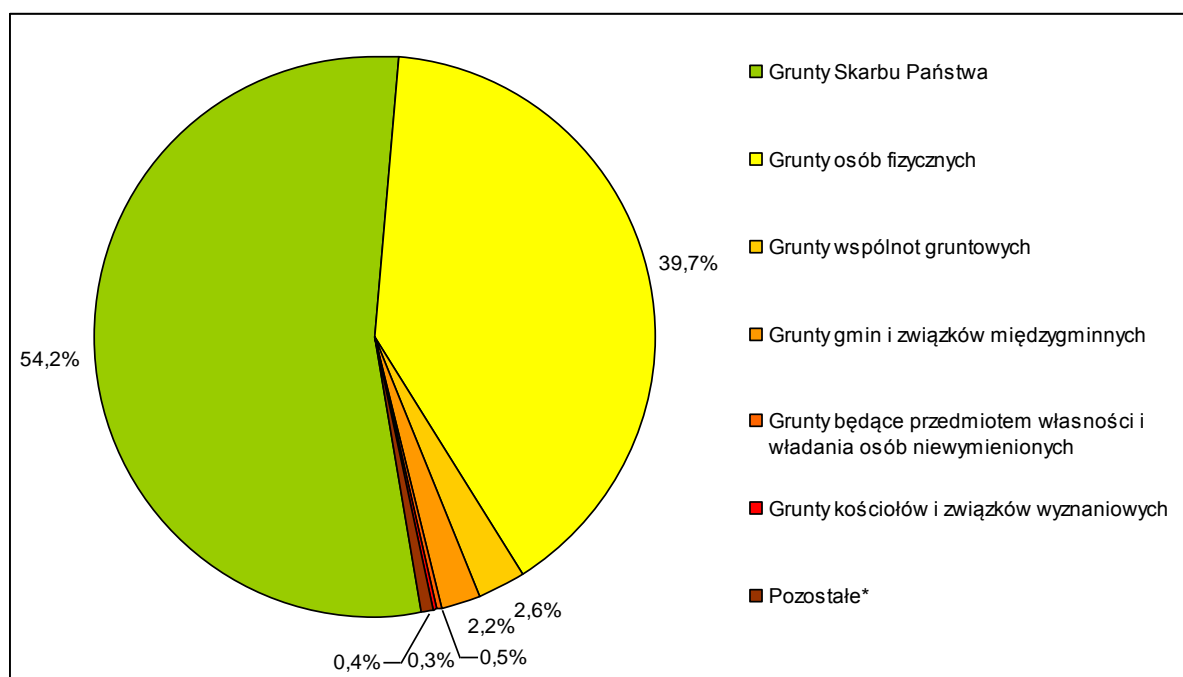
I.11. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU PRAWNEGO GRUNTÓW

Gmina Inowlódz zajmuje powierzchnię 9788 ha. Ponad połowa gruntów gminy jest własnością Skarbu Państwa (54%). Spośród nich, ok. 93% pozostaje w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe. Ok. 2% gruntów Skarbu Państwa zostało przekazane w użytkowanie wieczyste.

W strukturze własności gruntów gminy Inowlódz, również znaczny udział stanowią grunty osób fizycznych – 40%. Wśród nich wyraźnie dominują grunty wchodzące w skład gospodarstw rolnych – 79%.

Pozostałe wartości mają znaczenie marginalne i kształtują się w okolicach 2% (własność gmin i związków międzygminnych oraz wspólnot gruntowych) oraz niecały 1%, który przypada na grunty wspólnot, czy też kościoła i związków wyznaniowych. Całość zestawienia struktury własności gruntów prezentuje poniższy wykres.

Wykres 26: Struktura własności gruntów w gminie Inowlódz wg grup rejestrowych

Pozostałe*: Grunty powiatów i województw z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste; Grunty spółdzielni; Grunty spółek SP, przedsiębiorstw państwowych i innych państwowych osób prawnych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PODGiK

I.12. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW I OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODREBNYCH

I.12.1. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE PRZYRODY

Prawnie ustanowionymi formami ochrony przyrody na obszarze gminy Inowłódz są:

- Rezerwaty przyrody:
 - Gać Spalska
 - Konewka
 - Spała
 - Żądłowice
- Spalski Park Krajobrazowy,
- Pomniki przyrody (153)
- Użytki ekologiczne (3)
- Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Skarpa Jurajska”

Ponadto na terenie gminy znajdują się dwa projektowane obszary Natura 2000:

- Dolina Dolnej Pilicy PLH 140016 – Dyrektywa Siedliskowa,
- Lasy Spalskie PLH 100003 – Dyrektywa Siedliskowa.

Występowanie prawnie ustanowionych form ochrony przyrody zostało przedstawione na schemacie nr 6 pt. „Środowisko przyrodnicze” oraz rysunku „Uwarunkowania”.

I.12.1.1. Rezerwaty przyrody

Gać Spalska znajduje się w obrębie ewidencyjnym Spała, zajmując powierzchnię 85,89 ha. Obejmuje fragment koryta rzeki Gać, długości blisko 8 km wraz z przylegającymi lasami. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych naturalnie wykształconych zespołów roślinnych (głównie łągu jesionowo-olszowego i olsu porzeczkowego) związanych ze śródlęsną rzeką nizinną oraz licznych stanowisk rzadkich i chronionych roślin oraz zwierząt. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Rozporządzenie Nr 32/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 16.11.2006 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 394, poz. 3037) zmienione Zarz. Reg. Dyr. Ochr. Środ. Nr 14/2010 z dn.11.02.2010 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 70, poz. 555 z dn. 12.03.2010). Rezerwat jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony na obszarze projektowanego obszaru Natura 2000 Lasy Spalskie PLH 100003.

Konewka znajduje się w obrębie ewidencyjnym Spała, zajmując powierzchnię 99,91 ha. Celem ochrony jest fragment ekosystemów leśnych o charakterze naturalnym, obejmującym m.in. zespół świetlistej dąbrowy oraz stary drzewostan. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Zarz. MLiPD z 1.10.1978 (MP nr 33, poz. 126 z 1978 r.) zm. Zarz. Reg. Dyr. Ochr. Środ. Nr 48/2010 z dn. 17.06.2010 r. Rezerwat jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony na obszarze projektowanego obszaru Natura 2000 Lasy Spalskie PLH 100003.

Spała znajduje się w obrębie ewidencyjnym Spała oraz Brzustów, zajmując powierzchnię 102,7 ha. Celem ochrony są grądy ze starymi dębami i sosnami. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Zarz. MLiPD z 30.09.1958 (MP nr 81, poz. 467 z 1958 r.); 28.12.2001/Rozp. Woj. Łódzkiego Nr 59/2001 (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 04.01.2002 r.). Rezerwat jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony na obszarze projektowanego obszaru Natura 2000 Lasy Spalskie PLH 100003.

Żądłowice znajduje się w obrębie ewidencyjnym Żądłowice, zajmując powierzchnię 241,19 ha. Celem ochrony jest mozaika ekosystemów leśnych: olsów, borów sosnowych, łągów i grądów, występujących w związku z istniejącym układem warunków hydrologicznych. Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Zarz. MLiPD Nr 159 z 05.10.1968 (MP nr 43, poz. 300 z 1968 r.) zm. Zarz. Reg. Dyr. Ochr. Środ. Nr 55/2010 z dn. 17.06.2010 r. Rezerwat jest objęty

ochroną w zakresie prawa międzynarodowego, gdyż jest położony na obszarze projektowanego obszaru Natura 2000 Dolina Dolnej Pilicy PLH 140016.

I.12.1.2. Spalski Park Krajobrazowy

Został powołany na mocy Rozporządzenia nr 4/95 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 5 października 1995 r. w sprawie utworzenia Spalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego z 1995 roku nr 15, poz. 113). Obecnie SPK funkcjonuje na mocy Rozporządzenia nr 26/2006 Wojewody Łódzkiego z dnia 13 lipca 2006 r. w sprawie Spalskiego Parku Krajobrazowego (Dz. U. Woj. Łódzkiego Nr 258 poz. 1990 z 2006 r.).

W celu zabezpieczenia Parku przed zagrożeniami zewnętrznymi, wynikającymi z działalności człowieka funkcjonują otuliny (dwie wewnętrzne i jedna zewnętrzna) tj. strefy ochronne graniczące z Parkiem.

Park obejmuje obszar o powierzchni 13 110 ha, a jego otuliny odpowiednio: wewnętrzna – 1 544 ha oraz zewnętrzna – 22 590 ha. Łączna powierzchnia otulin obejmuje 24 134 ha. Łącznie Park i otuliny zajmują powierzchnię 37 244 ha.

Park zlokalizowany jest na terenie miasta Tomaszów Mazowiecki oraz gmin: Inowłódz, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki, Lubochnia – w powiecie tomaszowskim; Poświętne, Opoczno – w powiecie opoczyńskim. Otulina zewnętrzna Parku obejmuje miasto Tomaszów Mazowiecki i gminy: Czerniewice, Inowłódz, Lubochnia, Rzeczyca, Tomaszów Mazowiecki w powiecie tomaszowskim oraz gminy: Drzewica, Opoczno, Poświętne, Sławno w powiecie opoczyńskim. Otulina wewnętrzna obejmuje gminę Inowłódz w powiecie tomaszowskim.

Gmina Inowłódz w całości jest położona na terenie parku i jego otuliny.

Park stanowi obszar o dobrze zachowanych cechach krajobrazu naturalnego z bogatym i różnorodnym światem roślinnym i zwierzęcym. Obejmuje dolinę rzeki Pilicy, wraz z najbardziej cennymi lasami spalskimi.

W granicach parku przeważają tereny leśne (55 % pow. parku), znaczny udział mają użytki rolne (35%). Pozostałe powierzchnie zajmują tereny zainwestowane oraz wody. Rozległe lasy w środkowym biegu Pilicy coraz częściej nazywa się Puszcza Pilicka, choć nie mają one w rzeczywistości charakteru historycznej Puszczy. Składają się z kilku kompleksów położonych po obu stronach Pilicy, przy czym największa ich część przypada na równinę Piotrkowską. Do najcenniejszych należą lasy Spalskie położony na lewym brzegu Pilicy na wschód od Tomaszowa Mazowieckiego. Obecnie lasy Spalskie obejmują ok. 9000 ha powierzchni. Panują tu młode drzewostany sosnowe, ale miejscami zachowały się jeszcze imponujące starodrzewy sosnowe i dębowe. Najcenniejsze pozostałości dawnej Puszczy Pilickiej chronione są siecią rezerwatów.

Dość duże zróżnicowanie środowiska przyrodniczego parku umożliwia bytowanie różnorodnej i bogatej w gatunki flory. Obecnie szacuje się, że w granicach parku występuje ponad 800 gatunków roślin naczyniowych tj. paprotników i kwiatowych. Do atrakcyjnych podlegających ochronie należą między innymi: bluszcz pospolity, wawrzynek wilczełyko, widłaki, orlik pospolity, grązel żółty i wiele innych. Różnorodność warunków ekologicznych sprawia, że obszar Spalskiego Parku Krajobrazowego cechuje bogactwo zasiedlających go gatunków zwierząt. Rejon Konewki i Inowłódza jest ostoją dla wielu bardzo rzadko występujących owadów. W Pilicy oraz jej starorzeczach stwierdzono występowanie 28 gatunków ryb i jednego przedstawiciela smoczkoustych - minoga strumieniowego. Ponadto odnotowano 9 gatunków płazów (w tym 6 chronionych) i 5 gatunków gadów (wszystkie chronione). W obrębie parku stwierdzono gnieźdzenie się 139 gatunków ptaków, z których aż 136 podlega ochronie. Spośród ssaków występuje tu 31 gatunków, z czego 7 objętych jest całkowitą ochroną, a 12 należy do zwierzyny łownej. Należy podkreślić liczne występowanie zwierzyny grubej, a zwłaszcza dzików, saren, jeleni szlachetnych i danieli. Park wraz z otuliną to obszar o bogatej historii sięgającej średniowiecza. Leży on na obszarze granicznym trzech prastarych prowincji Polski: Wielkopolski, Małopolski i Mazowsza. Wysokie walory krajobrazowo-przyrodnicze zapewnia Pilica, która na obszarze parku płynie naturalnym korytem, silnie meandrując. Wynikiem tego są liczne wysepki, mielizny i starorzecza, które stwarzają dogodne warunki siedliskowe dla wielu gatunków roślin i zwierząt. Najcenniejszy fragment doliny to przełomowy odcinek rzeki w okolicy Inowłódza z wychodniami skał jurajskich, parowami i stromymi zboczami.

Fragment Spalskiego Parku Krajobrazowego jest objęty ochroną w zakresie prawa międzynarodowego. Na terenie gminy Inowlódz w granicach Spalskiego Parku Krajobrazowego wyznaczone zostały dwa projektowane obszary Natura 2000: Dolina Dolnej Pilicy PLH 140016 oraz Lasy Spalskie PLH 100003.

Rozporządzenie Nr 26/2006 Wojewody Łódzkiego na terenie SPK wprowadza następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późniejszymi zmianami);
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, lęgówisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej, zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego albo budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 7) budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- 8) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 9) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- 10) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metoda bezściółkową;
- 11) utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych;
- 12) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 13) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Powyższe zakazy nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony;
- 2) wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- 3) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym
- 4) realizacji inwestycji celu publicznego w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 23 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami).

Zakaz, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie dotyczy realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu o oddziaływaniu na środowisko nie jest obowiązkowe i przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko wykazała brak niekorzystnego wpływu na przyrodę parku krajobrazowego.

Obecnie jest w toku opracowywanie projektu planu ochrony dla Spalskiego Parku Krajobrazowego w jego granicach. Celem opracowania jest zapewnienie ochrony wartości przyrodniczych, kulturowych, społeczno-gospodarczych i określenia warunków prowadzenia gospodarki przestrzennej na obszarze Parku zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz sformułowanie obowiązujących zasad dotyczących kształtowania i ochrony środowiska w studiach

uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz innych opracowaniach projektowych.

I.12.1.3. Obszary Natura 2000

Na terenie gminy Inowłódz wyznaczono dwa obszary mające znaczenie dla wspólnoty – projektowane specjalne obszary ochrony siedlisk (obszary wyznaczone na podstawie dyrektywy siedliskowej):

Lasy Spalskie PLH 10003 – obszar znajdujący się na terenie Spalskiego Parku Krajobrazowego oraz na terenie projektowanego „Spalско-Sulejowskiego” Obszaru Chronionego Krajobrazu. Opisany obszar obejmuje fragment kompleksu leśnego leżącego po obu stronach rzeki, którego osią jest dolina Pilicy oraz dolina rzeki Gaci. Pośród zbiorowisk leśnych w granicach wysoczyzny występują siedliska ubogich grądów, dąbrów świetlistych i borów sosnowych, a w dolinach łągi jesionowo-olszowe i zarośla wierzb wąskolistnych. Południową część projektowanego obszaru przecina istniejąca droga krajowa nr 48.

Dolina Dolnej Pilicy PLH 140016 – obszar pokrywa się częściowo z zasięgiem istniejącego już Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Dolina Pilicy PLB 140003 (poza obszarem gminy Inowłódz). Obejmuje on, w granicach województwa łódzkiego, dolinę Pilicy od Inowłódza do granicy województwa. Obydwa obszary Natura 2000 (istniejący i projektowany) zlokalizowane są w granicach Spalskiego Parku Krajobrazowego. Północną granicę omawianego obszaru stanowi stroma skarpa o wysokości względnej do 20 m, miejscami pokryta roślinnością kserotermiczną. Część południowa doliny jest płaska, w znacznym stopniu pokryta lasami. Rzeka na tym odcinku meandruje tworząc liczne wysepki, łachy i ławice piasku. Niskie wyspy są nagie, wyższe porośnięte zaroślami wierzbowymi. Koryto Pilicy łączy się z licznymi starorzeczami, zarośniętymi w różnym stopniu. Terasa zalewowa jest częściowo zmeliorowana. Dominują na niej łąki i pastwiska o różnym stopniu wilgotności, zbiorowiska turzyc i trzciny a w zagłębieniach wierzb i olszy. Układ siedlisk i ekstensywne użytkowanie stworzyły mozaikowy układ siedlisk - od kserotermicznych po bagienne. W części południowo-zachodniej rozciągają się Błota Brudzewskie - największe torfowisko w dolinie, zmeliorowane i osuszone w latach ubiegłych. Zbudowanie Zbiornika Sulejowskiego przyniosło duże zmiany w środowisku przyrodniczym doliny Pilicy. Naturalne zalewanie doliny podczas wezbrań powodziowych należy do rzadkości, co ma wpływ na zmniejszenie nawodnienia doliny. Nastąpiło również obniżenie poziomu wód gruntowych, co w dłuższym okresie może prowadzić do występowania zmian w siedliskach. Występują również problemy z napełnianiem starorzeczy wodami powodziowymi. Zagrożenie stwarza obniżanie poziomu wód gruntowych, a tym samym przesuszanie łąk i pastwisk, a także zaniechanie ekstensywnego rolniczego użytkowania. Teren przyszłego obszaru Natura 2000 przecięty jest istniejącą linią kolejową.

I.12.1.4. Pomniki przyrody

Na obszarze gminy Inowłódz znajdują się 153 obiekty objęte ochroną w formie pomników przyrody. Tą formą ochrony przyrody zostały objęte drzewa występujące pojedynczo bądź w zwartych grupach.

Tabela 22: Wykaz pomników przyrody

Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Wys. (m)
1987-12-15	Zarządzenia Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	57 dębów szypułkowych położonych w miejscowości Spala na gruntach Funduszu Wczasów Pracowniczych w Spale	310 cm	19
1987-12-15	Zarządzenia Nr 45/87	33 dęby szypułkowe i	310 cm	19

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Wys. (m)
	Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	1 lipa drobnolistna, położone w oddziale 267 w Leśnictwie Spała		
1987-12-15	Zarządzenia Nr 45/87 Wojewody Piotrkowskiego z dnia 15 grudnia 1987 r. w sprawie uznania za pomniki przyrody	2 dęby szypułkowe położone przy drodze Tomaszów Maz. – Inowłódz w miejscowości Spała	286 cm	20
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Jesion wyniosły	262 cm	25
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Jesion wyniosły	275 cm	24
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Jesion wyniosły	230 cm	24
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Klon zwyczajny	255 cm	18
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Klon zwyczajny	275 cm	18
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Klon zwyczajny	250 cm	18
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Kasztanowiec zwyczajny	336 cm	18
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Orzech czarny	260 cm	20
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Cyprysik	162 cm	21
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących	Cyprysik	140 cm	20

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Wys. (m)
	w miejscowości Spała			
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Cyprysyk	232 cm	35
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Orzech szary	245 cm	12
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Klon srebrzysty	210, 130, 190, 210, 160 cm	19
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Brzoza papierowa	250 cm na wys. 0,9 m	12
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Sosna zwyczajna i grab zwyczajny (zrost)	170 cm	23
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Klon srebrzysty	270, 105, 140, 75 cm	15
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Sosna zwyczajna	260 cm	30
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Sosna zwyczajna	260 cm	30
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Sosna zwyczajna	220 cm	28
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Sosna zwyczajna	290 cm	30
1995-12-28	Uchwała Nr XVI/105/95 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie objęcia ochroną prawną drzew rosnących w miejscowości Spała	Sosna zwyczajna	250 cm	28
2008-03-25	Rozporządzenie Nr	39 Dębów	370, 320, 350,	-

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Data utworzenia pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Opis pomnika przyrody	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Wys. (m)
	5/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 103, poz. 1009	szypułkowych grupa "Nad strugą"	200, 320, 190, 300, 320, 200, 180, 210, 230, 170, 180, 160, 180, 230, 220, 250, 180, 270, 300, 160, 230, 160, 170, 260, 230, 180, 250, 240, 340, 280, 240, 190, 150, 340, 250, 260 cm	
2008-03-25	Rozporządzenie Nr 5/2008 Wojewody Łódzkiego z dnia 25 marca 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 103, poz. 1009	Sosna pospolita "Kołnierzykowata"	230 cm	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Inowłódz, RDOS Łódź

I.12.1.5. Użytki ekologiczne

Tą formą ochrony przyrody obejmuje się zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych typów środowisk i ich zasobów genowych. Należą do nich: torfowiska, bagna, nieużytkowane łąki i sady, drobne zbiorniki śródpolne i śródleśne, kępy drzew i krzewów, skarpy, jary i wąwozy, trzcinowiska itp. Na terenie gminy znajdują się 3 użytki ekologiczne, zajmujące łącznie powierzchnię ok. 3 ha.

Tabela 23: Wykaz użytków ekologicznych

Rodzaj użytku ekologicznego (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Nr działek ewidencyjnych	Obręb ewidencyjny	Opis lokalizacji	Forma własności, rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór nad obszarem
Bagno	2001-12-17	0,3	Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 272, poz. 4779	1	Brzustów	Brzustów, Leśnictwo Brzustów oddz. 1 f N-ctwo Smardzewice, dz. Nr 1	Skarb Państwa	Lasy Państwowe
Łąka	2001-12-17	0,64	Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 272, poz. 4779	55	Brzustów	Brzustów, Leśnictwo Brzustów oddz. 55a N-ctwo Smardzewice, dz. Nr 55	Skarb Państwa	Lasy Państwowe

Rodzaj użytku ekologicznego (jak w akcie prawnym o ustanowieniu)	Data utworzenia	Pow. [ha]	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Nr działek ewidencyjnych	Obręb ewidencyjny	Opis lokalizacji	Forma własności, rodzaj gruntów	Sprawujący nadzór nad obszarem
kompleks leśny i bagienny	2001-12-17	2	Uchwała Nr XXIII/226/2001 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 czerwca 2001 r.	337	Spała	Spała dz. nr 337	Gmina Inowłódz	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Inowłódz, RDOS Łódź

I.12.1.6. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Skarpa Jurajska zajmuje powierzchnię 0,3 ha. Ochroną objęta jest ciepłolubna murawa kserotermiczna o południowej ekspozycji. W połączeniu z górującym kościołem romańskim św. Idziego tworzy niepowtarzalną kompozycję krajobrazową. Cennym uzupełnieniem są występujące wychodnie żelazistych piaskowców pochodzące z okresu środkowej jury, piętro: Kujaw (wiek 165 mln lat). Skały te wyeksponowane zostały poprzez dawne XIX wieczne wyrobiska górnicze.

Chroniona murawa kserotermiczna jest bardzo rzadko występującym zbiorowiskiem roślinnym. Charakterystycznymi dla „Skarpy Jurajskiej” gatunkami roślin są: szałwia łąkowa, szałwia okrągowa, driakiew żółtawa, goździcznik wycięty, lepnica wąsko płatkowa, rzepik pospolity. Z krzewów rosną tutaj głogi, dzikie róże, wiciokrzew suchodrzew. Obficie kwitnące rośliny przyciągają w to miejsce interesujące owady: licznie żerują trzmiele, motyle (m.in. fruczaki). W celu zachowania kwiecistej roślinności kserotermicznej na terenie tym prowadzona jest czynna ochrona polegająca na usuwaniu obcych gatunków drzew i krzewów oraz przywróceniu wypasu i wykaszania.

Podstawę prawną objęcia obszaru formą ochrony przyrody stanowi Uchwała Nr XXIII/226/2001 Rady Gminy Inowłódz z dnia 28 czerwca 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe obszarów Gminy Inowłódz, z późn. zmianami.

Powyższa podstawa prawna na obszarze Skarpy Jurajskiej wprowadza następujące zakazy:

- 1) niszczenia lub uszkodzenia drzew oraz roślinności runa leśnego;
- 2) składania odpadów stałych i wylewania odpadów płynnych oraz innego zanieczyszczenia wody, gleby i powietrza;
- 3) zmiany stosunków wodnych mogących mieć wpływ na zachowanie obiektów poddanych ochronie;
- 4) pozyskiwanie kruszywa oraz innych użytków kopalnych w granicach obiektu;
- 5) budowy budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony bądź spowodować zmianę krajobrazu, a wszelkie wymogi dotyczące ochrony przyrody nie dotyczą w przypadku konieczności zabezpieczenia osuwającej się skarpy w celu ratowania kościółka św. Idziego oraz jego otoczenia;
- 6) zbioru dziko rosnących roślin lub ich części;
- 7) niszczenia nor i legowisk zwierzęcych, gniazd ptasich i wybierania jaj;
- 8) zakłócania ciszy;
- 9) wznoszenia budowli, urządzeń technicznych i komunikacyjnych bez uzgodnienia z właściwym organem administracji w zakresie ochrony przyrody;
- 10) pozyskiwania choinek i strojszu.

I.12.2. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW O OCHRONIE ZABYTKÓW

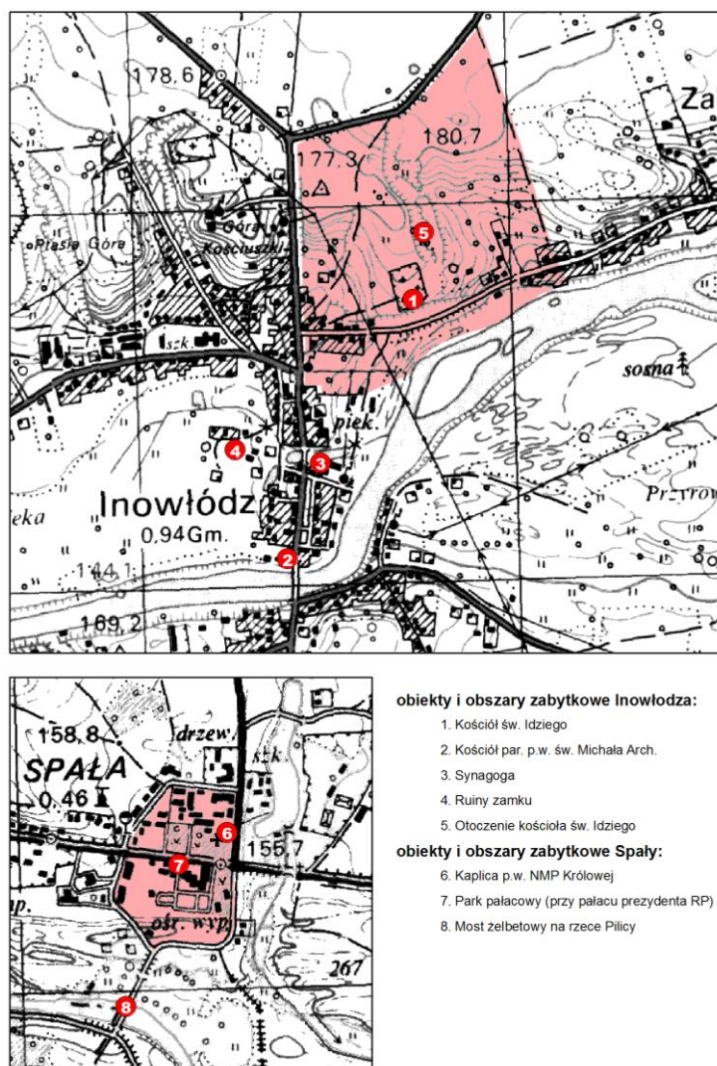
I.12.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Tabela 24: Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Nr rejestru	Data wpisu
1	Inowlódz	kościół par. p.w. św. Idziego, ul. Władysława Hermana 2, XI-XII	765	27.12.1967
2	Inowlódz	kościół par. p.w. św. Michała Arch., ul. Kazimierza Wielkiego 12, 1520	766	27.12.1967
3	Inowlódz	synagoga, pl. Kazimierza 27	273	03.11.1977
4	Inowlódz	ruiny zamku, XIV	767	27.12.1967
5	Inowlódz	otoczenie kościoła par. p.w. św. Idziego	A/105	03.01.2011
6	Spała	kaplica p.w. NMP Królowej, drewn., 1922	418	16.04.1991
7	Spała	park pałacowy (przy pałacu prezydenta RP), XIX	1/P-I-1/50	29.01.1950
8	Spała - Cieblowice	most żelbetowy na rzece Pilicy (na drodze do Cieblowic), 1936	407	19.10.1989

Źródło: Rejestr zabytków nieruchomych

Rysunek 5: Obiekty wpisane do rejestru zabytków

Źródło: Opracowanie własne

I.12.3. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE NA PODSTAWIE INNYCH NIŻ POWYŻSZE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH

I.12.3.1. Obszary chronione na podstawie przepisów o lasach

Lasy ochronne

Część lasów na terenie gminy Inowłódz pełni funkcje lasów ochronnych. Lasy ochronne znajdujące się na terenie gminy Inowłódz łącznie zajmują 3429 ha. Warunki, jakie muszą spełniać lasy by uzyskać charakter lasów ochronnych, określają przepisy odrębne. Zgodnie z nimi na terenie gminy Inowłódz występują:

- lasy położone w odległości do 10 km od granic administracyjnych miast liczących ponad 50 tys. mieszkańców
- lasy wodochronne – chronią zasoby wód powierzchniowych i podziemnych, regulują stosunki hydrologiczne w zlewni oraz na obszarach wododziałów,
- lasy ochronne – stanowiące drzewostany nasienne lub ostoje zwierząt i stanowiska roślin podlegających ochronie gatunkowej,

Warunki i tryb przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne określają przepisy odrębne. Zasięg lasów ochronnych został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”.

Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Spalsko – Rogowskie

Dyrektor Generalny Lasów Państwowych Zarządzeniem Nr 85 z 30 października 2002 r. ustanowił Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Spalsko-Rogowskie, położony na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Łodzi, obejmujący obszary Nadleśnictwa Brzeziny oraz Nadleśnictwa Spała (w tym obręb Spała o powierzchni 8489 ha).

Leśne kompleksy promocyjne – to zgodnie z definicją ustawy o lasach – obszary funkcjonalne, o znaczeniu edukacyjnym i społecznym, o szczególnym jednolitym programie gospodarczo-ochronnym. W ostatnich latach narasta społeczne zainteresowanie pozaprodukcyjnymi funkcjami lasu, który postrzegany jest nie tylko jako źródło surowca drzewnego, ale także ważne miejsce wypoczynku i doznań estetycznych. Leśne kompleksy promocyjne stanowią odpowiedź na wyzwania wobec współczesnej gospodarki leśnej, w której wysoka efektywność musi być godzona z troską o zachowanie pełni wartości przyrodniczych. Taki model leśnictwa określany jest jako wielofunkcyjny, zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju. Podstawowym celem leśnych kompleksów promocyjnych jest wprowadzanie do praktyki leśnej zasad prowadzenia gospodarki w warunkach pełnego rozpoznania stanu i spełniania wymogów ochrony przyrody. Gospodarka leśna w LKP respektuje zasady ekologiczne i zmierza do zachowania naturalnej zmienności przyrody integrując cele ekonomiczne z potrzebami ochrony przyrody i krajobrazu.

Na terenie LKP prowadzone są liczne działania służące ochronie przyrody – m.in. wykaszane są tereny porzuconych łąk i bagien dla zachowania unikatowego krajobrazu i zapewnienia miejsc do rozwoju dla wielu gatunków roślin i zwierząt. W dolinie niewielkiego leśnego strumienia o nazwie Gać prowadzona jest restytucja raka. Niezastąpione znaczenie dla popularyzacji wiedzy o lasach i przyrodzie regionu ma kilka przygotowanych tu ścieżek edukacyjnych, m.in. wyznaczona w Spale ścieżka edukacyjna, prowadząca do jednego z najcenniejszych w regionie rezerwatów leśnych („Spała”).

I.12.3.2. Obszary chronione na podstawie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Grunty rolne wysokich klas bonitacyjnych

Ochroną przed przeznaczeniem gruntów na cele nierolnicze są objęte grunty III klasy bonitacyjnej. Na obszarze gminy Inowłódz stanowią ok. 1% powierzchni (65 ha). Występują w rejonie wsi Brzustów, Stegny i Królowa Wola. Zmiana przeznaczenia gruntów tych klas na cele nierolnicze wymaga uzyskania zgody Ministra Rolnictwa. Ich zasięg został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”.

Gleby pochodzenia organicznego

Gleby organiczne szczególnie chronione (tzn. gleby torfowe, murszowe) znajdują się głównie w dolinach rzek i zagłębieniach powypiskowych zajmując powierzchnię ok. 82 ha, co stanowi niespełna 1% całkowitej powierzchni gminy. Ich zasięg został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”.

I.12.3.3. Obszary i obiekty chronione na podstawie przepisów o ochronie wód

Obszary ochrony wód podziemnych

Zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jedn. Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019 z późn. zm.) w celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów wodnych, mogą być ustanawiane strefy ochronne ujęć wody.

Na terenie gminy istnieje 5 ujęć wód podziemnych: Teofilów, Królowa Wola, Brzustów, Konewka, Spała służących do zbiorowego zaopatrywania ludności w wodę pitną i na potrzeby gospodarstw domowych. Dla przedmiotowych ujęć wody nie ustanowiono stref ochronnych.

Tereny zagrożone powodzią

Tereny zagrożone wystąpieniem powodzi zostały opisane w rozdziale [I.15. WYMAGANIA DOTYCZĄCE OCHRONY PRZECIWPOWODZIOWEJ](#).

I.12.3.4. Obszary chronione na podstawie przepisów odrębnych

Tereny zamknięte

Na terenie gminy Inowlódz występują tereny zamknięte, zdefiniowane w ustawie z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne, uznane na podstawie Decyzji Nr 45 Ministra Infrastruktury z dnia 17 grudnia 2009 r. Zgodnie z powyższą decyzją są to tereny przebiegu linii kolejowych położone w Brzustowie (dz. ew. nr 467, 1297) oraz Spale (dz. ew. nr 47/1, 357).

Ponadto na terenie gminy Inowlódz znajduje się część kompleksu wojskowego należącego do lotniska wojskowego Glinnik (Tomaszów Mazowiecki) – obręb Spała dz. ew. nr 59.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym dla terenów zamkniętych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ustala się tylko granice tych terenów oraz granice ich stref ochronnych. W strefach ochronnych ustala się ograniczenia w zagospodarowaniu i korzystaniu z terenów, w tym zakaz zabudowy. Powyższych zasad nie stosuje się do terenów zamkniętych ustalanych przez ministra właściwego do spraw transportu.

Tereny powierzchni ograniczających lotniska Glinnik

Na obszarze gminy Inowlódz wyznaczone zostały powierzchnie ograniczające lotniska Glinnik (Tomaszów Mazowiecki). Są to obszary:

- powierzchni poziomej wewnętrznej – o promieniu 4 km od pasa startowego na wysokości 45 m ponad poziom odniesienia lotniska (tj. 228,50 m npm);
- powierzchni stożkowej o nachyleniu 1:25, do wysokości 333,50 m npm;
- powierzchni podejścia – o nachyleniu 1:70.

Wszelkie obiekty lokalizowane w zasięgu ww. powierzchni winny być uzgadniane z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego SZ RP (szczególnie w zasięgu powierzchni podejścia) oraz wszystkie obiekty (wieże, kominy, maszty, słupy itp.) o wysokości 50 m npt i większej w celu uzgodnienia lokalizacji sposobu oznakowania przeszkodowego tych obiektów.

Powierzchnie ograniczające lotniska Glinnik wskazano na rysunku „Uwarunkowania”.

Obszary wodno-błotne

Na obszarze gminy Inowlódz występują obszary wodno-błotne. Obszary wodno-błotne, zgodnie z Konwencją z Ramsar (Konwencja o obszarach wodno-błotnych mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego, weszła w życie w dniu 21 grudnia 1975 r. Polska przystąpiła do Konwencji w dniu 22 marca 1978 r. (Dz. U. Nr 7 poz. 24)) to wszelkiego rodzaju siedliska ekosystemów hydrogenicznym, czyli uzależnionych od wody. Są to zarówno siedliska lądowe, takie jak obszary bagienne, torfowiskowe, również śródlądowe wody powierzchniowe.

Obszary wodne i błotne stanowią w gminie Inowłódz rzeki i cieki wraz z ich dolinami tj. Pilica, Gać, Słomianka, Giełzówka, Cetynka, Struga, Spała. Ponadto do ważniejszych terenów torfowiskowo-bagiennych należy zaliczyć: torfowisko Zieleń – Borki oraz torfowisko Żądłowice. Poza wymienionymi większymi terenami bagnisk i torfowisk na terenie gminy znajdują się małe mokradła, oczka śródleśne, bagna. Występują one m.in. na terenie leśnictwa: Żądłowice (na obszarze rezerwatu Żądłowice lub w jego sąsiedztwie, nad Pilicą na wschód od Inowłódza), Konewka (część zbiornika Tartak, na wschód od zbiornika Tartak, część zbiornika Konewka), Borki (w okolicach Spały, na południe od Pilicy), Brzustów (na wschód od Kolonii Brzustów).

I.13. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, W TYM STOPNIA UPORZĄDKOWANIA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ, ENERGETYCZNEJ ORAZ GOSPODARKI ODPADAMI

I.13.1. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCEGO Z ISTNIEJĄCEGO SYSTEMU TRANSPORTOWEGO

System transportowy ma znaczący wpływ na możliwości rozwoju gminy. Analiza i ocena stanu istniejącego pozwalają na określenie uwarunkowań wynikających z obecnego rozwoju tego systemu i jego funkcjonowania. Szczególnie istotne są wyposażenie techniczne układu drogowego oraz stopień spełnienia wymagań wynikających z funkcji pełnionych w obsłudze ruchu oraz zagospodarowania.

I.13.1.1. Układ drogowy

Układ drogowy gminy Inowłódz składa się z 202 km dróg publicznych, w tym:

- 10 km drogi krajowej,
- 9 km drogi wojewódzkiej,
- 31 km dróg powiatowych,
- 152 km dróg gminnych.

Pod względem funkcjonalnym w układzie drogowym można wyróżnić drogi służące połączeniom ponadlokalnym, tzn. nie tylko potrzebom komunikacyjnym gminy, które zapewniają droga krajowa, wojewódzkie i powiatowe oraz drogi o znaczeniu lokalnym, obsługujące miejscowe potrzeby komunikacyjne, do których zaliczają się drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Gmina Inowłódz znajduje się w zasięgu krajowego i regionalnego układu drogowego województwa. Drogi te wiążą województwo z krajowym oraz europejskim systemem drogowym oraz służą regionalnym potrzebom komunikacyjnym.

Przebiegające przez gminę drogi krajowa, wojewódzka oraz powiatowe zapewniają połączenia o znaczeniu regionalnym, połączenia pomiędzy siedzibami powiatów i gmin oraz z sąsiednim województwem mazowieckim.

Z uwagi na położenie gminy względem głównych ośrodków miejskich i zlokalizowanych w nich funkcji administracyjnych, gospodarczych, miejscach pracy i nauki oraz powiązania z nadrzędnym układem drogowym, najistotniejszymi drogami dla powiązań zewnętrznych gminy są:

- droga krajowa nr 48 o przebiegu Tomaszów Mazowiecki – Inowłódz – Odrzywół – Białobrzegi – Kozienice – Dęblin – Kock, łącząca wschodnią część województwa łódzkiego z południową częścią województwa mazowieckiego i województwem lubelskim, zapewniająca dojazd m.in. do dróg krajowych nr 7 Warszawa – Kraków i nr 8 Warszawa – Wrocław, dla gminy Inowłódz jest to najważniejszy dojazd do Tomaszowa Mazowieckiego, będącego głównym ośrodkiem administracyjnym i gospodarczym powiatu, skąd przy wykorzystaniu innych dróg krajowych i wojewódzkich możliwy jest dojazd m.in. do Warszawy, Łodzi, Wrocławia i Katowic,
- droga wojewódzka nr 726 o przebiegu Rawa Mazowiecka – Inowłódz – Opoczno - Żarnów, o charakterze regionalnym, zapewniająca połączenia wewnętrzne we wschodniej części województwa, łącząca kilka powiatów, uzupełniająca sieć dróg krajowych oraz wyprowadzająca z nich ruch na drogi krajowe nr 8, 48, 12 (Piotrków Trybunalski – Radom) i 74 (Piotrków Trybunalski – Kielce), dla gminy Inowłódz, droga stanowi dojazd do Rawy Mazowieckiej, Opoczna i drogi nr 8.

W dalszej kolejności dla powiązań zewnętrznych, ale także i wewnętrznych gminy istotne w różny sposób są drogi powiatowe:

- nr 3103E o przebiegu Brzustów – Kruszewiec Kolonia, łącząca Brzustów w południowo-zachodniej części gminy z miejscowościami w powiecie opoczyńskim i zapewniająca dojazd do stacji kolejowej Antoniów, z uwagi na brak nawierzchni twardej na odcinku w gminie Inowłódz, pełnienie przez drogę funkcji ponadlokalnych jest ograniczone,

- nr 4305E Czerniewice – Królowa Wola, mająca z założenia zapewniać połączenie północnej części gminy Inowlódz z drogą krajową nr 8, jednak z uwagi na brak nawierzchni twardej na odcinku w gminie Inowlódz, również ta droga, szczególnie na odcinku przebiegającym przez tereny leśne, ma obecnie ograniczone znaczenie,

- nr 4309E Rzeczyca – Królowa Wola, łącząca północno-część gminy Inowlódz z gminą Rzeczyca,

- nr 4313E o przebiegu Tomaszów Mazowiecki – Jabłoń – Glinik – Inowlódz, łącząca północną część gminy z miastem i gminą Tomaszów Mazowiecki oraz gminą Lubochnia i drogą krajową nr 8, droga jest ważnym połączeniem zewnętrznym i wewnętrznym dla północnej części gminy,

- nr 4317E Konewka – Spała, stanowiąca połączenie drogi nr 4313E z drogą krajową nr 48 oraz dojazd do stacji kolejowej w Spale,

- nr 4330E Sługocice – Zakościele, łącząca gminę Inowlódz z drogą wojewódzką nr 713 Łódź - Tomaszów Mazowiecki – Opoczno, zapewniając tym samym dojazd do tych miast, a ponadto do przystanku kolejowego w Brzustowie.

Drogi krajowa, wojewódzka i powiatowe zapewniają również ważne połączenia wewnętrzne gminy, służąc dojazdowi do poszczególnych wsi oraz łącząc je między sobą. Drogi te łączą funkcję obsługi ruchu w powiązaniach zewnętrznych i wewnętrznych z obsługą zagospodarowania, znajdującego się przy drodze

Drogi gminne służą bezpośredniej obsłudze zagospodarowania, wyprowadzają ruch na drogi wyższych kategorii i uzupełniają powiązania o lokalnym znaczeniu.

Część zagospodarowania gminy obsługiwana jest przez drogi niezaliczone do żadnej kategorii dróg publicznych. Są to drogi wewnętrzne na terenach mieszkaniowych i usługowych w Spale, mieszkaniowych w Konewce oraz rolnych i leśnych w całej gminie. Część tych dróg z uwagi na swoje funkcje powinna zostać zaliczona do dróg publicznych gminnych, w szczególności ulice w zachodniej części Spały, droga dojazdowa do Konewki, ulica po południowej stronie nowej zabudowy w Inowlodzi oraz droga łącząca drogę wojewódzką nr 726 z drogą gminną nr 116199E we wschodniej części Żądłowic.

Przebiegi istniejących dróg publicznych i kierunki powiązań zewnętrznych, przedstawiono na rysunku uwarunkowań.

Sieć dróg publicznych i wewnętrznych jest dobrze rozwinięta i dobrze udostępnia zagospodarowanie gminy, a także umożliwia wyprowadzenie ruchu na drogi wyższych kategorii i klas.

Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej (bitumicznej i z kostki) stanowią 34 % długości dróg publicznych.

Droga krajowa i wojewódzka posiadają nawierzchnie twarde ulepszone. Nawierzchnie twarde ulepszone posiada 81 % dróg powiatowych i 16 % dróg gminnych.

Wskaźniki gęstości dróg twardych wynoszą:

- w gminie 70 km/100 km² i 174 km/10 tys. mieszkańców
- w województwie łódzkim 94,5 km/100 km² i 68 km/10 tys. mieszkańców
- w kraju 83 km/100 km² i 62 km/10 tys. mieszkańców.

Przy średniej gęstości zaludnienia 41 osób/km² w gminie, 140 osób/km² w województwie łódzkim i 122 osób/km² w Polsce, w tym ok. 50 – 60 osób/km² w gminach wiejskich, oznacza to dość dobrą dostępność do sieci dróg utwardzonych.

Drogi o nawierzchni twardej ulepszonej obsługują najważniejsze połączenia zewnętrzne i wewnętrzne gminy oraz rejon o największej koncentracji zabudowy. Drogi o nawierzchni nieulepszonej obsługują głównie tereny zabudowy jednorodzinnej i ekstensywnie zagospodarowane – rozproszonej zabudowy, rolne i leśne, w szczególności w północno-wschodniej i południowo-zachodniej części gminy.

Charakterystykę wyposażenia układu drogowego w nawierzchnie przedstawiono w tabeli „Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych”.

Tabela 25: Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych

L.p.	Drogi	Długość	Nawierzchnie	
			Bitumiczne, z kostki	Gruntowe
1	Krajowa	10	10	-
2	Wojewódzkie	9	9	-
3	Powiatowe	31	25	6
4	Gminne	152	25	127
5	Ogółem	202	69	133

Źródło: Dane z UG Inowłódz i analizy własne

Drogi z nawierzchnią twardą ulepszoną przedstawiono na rysunku „Uwarunkowania”.

Dane dotyczące obecnego poziomu ruchu przedstawiono w tabeli „Pomiary ruchu”. Informacje pochodzą z Generalnego Pomiaru Ruchu przeprowadzonego w 2005r. W tabeli przedstawiono również oszacowanie ruchu w 50-tej godzinie w roku, przyjmowanego jako miarodajny dla określania przepustowości dróg zamiejskich. W zależności od charakteru drogi, ruch ten waha się w granicach 8 - 14% SDR (Średniego Dobowego Ruchu).

Tabela 26: Pomiary ruchu

L.p	Numer drogi	Odcinek	SDR 2005	Ruch w 50-tej godzinie
1	48	Tomaszów Mazowiecki – Inowłódz	3.514	500
2	48	Inowłódz – Odrzywół	2.220	300
3	726	Rawa Mazowiecka – Inowłódz	1.951	300
4	726	Inowłódz - Opoczno	2.581	300

Źródło: GDDKiA

Udział ruchu ciężarowego na drogach krajowej i wojewódzkiej nie przekracza 10%. Największy ruch występuje na drodze krajowej, niemniej posiada ona jeszcze duże rezerwy przepustowości, podobnie jak pozostałe drogi w gminie.

Dla dróg powiatowych i gminnych brak jest pomiarów ruchu. Ocenia się, że poziom ruchu na ważniejszych drogach powiatowych jest zbliżony do wielkości ruchu na drodze wojewódzkiej. Na pozostałych drogach publicznych w gminie, ruch jest znacznie mniejszy.

Klasy dróg w stanie istniejącym przedstawiono na rysunku uwarunkowań, na podstawie informacji uzyskanych od ich zarządców. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U.99.43.430), przez klasę drogi rozumie się przyporządkowanie drodze odpowiednich parametrów technicznych, wynikających z jej cech funkcjonalnych. Zasadniczym problemem przy określaniu klas dróg istniejących jest niepełne dostosowanie parametrów technicznych dróg do funkcji przez nie pełnionych. Większy ruch ogółem i większy udział w nim ruchu ponadlokalnego, szczególnie międzyregionalnego i regionalnego, wymagają lepszych parametrów technicznych i ograniczenia obsługi zagospodarowania – dostępności do drogi.

W stanie istniejącym drogi krajowa i wojewódzkie są sklasyfikowane jako drogi klasy głównej (G). Drogi posiadają jezdnie o szerokości 6,0 – 7,0 m, chodniki na odcinkach zabudowy w Inowłodzu i Spale. Na odcinku od Spały do Tomaszowa Mazowieckiego ruch rowerowy wzdłuż drogi krajowej odbywa się na ścieżce rowerowej.

Powyższe drogi oprócz ruchu krajowego i regionalnego obsługują również ruch lokalny oraz przyległe zagospodarowanie. Odległości między skrzyżowaniami i zakres obsługi zagospodarowania nie w pełni odpowiadają wymaganiom dla dróg klasy głównej, szczególnie na odcinkach zabudowy. Poza odcinkami zabudowy oraz częściowo na tych odcinkach, ruch pieszy i rowerowy (z wyjątkiem ww. ścieżki rowerowej) odbywa się na jezdni. Przebieg drogi krajowej i wojewódzkiej przez Inowłódz i krajowej przez Spałę stanowi uciążliwość dla mieszkańców i użytkowników usług, zagrożenie dla bezpieczeństwa ruchu oraz utrudnia sprawny przejazd.

Drogi powiatowe o nawierzchni twardej, z uwagi na ich obecne parametry techniczne i użytkowe oraz funkcje w sieci, są drogami klasy zbiorczej (Z). Drogi te mają nawierzchnie o szerokości 5,5 – 7,0 m. Odległości między skrzyżowaniami dróg zbiorczych i zakres obsługi zagospodarowania w większości odpowiadają wymaganiom dla tej klasy drogi. Drogi powiatowe nie posiadają chodników, poza odcinkami na terenach zabudowy oraz ścieżek rowerowych, poza fragmentem drogi nr 4313E w Konewce.

Drogi powiatowe o nawierzchni gruntowej są obecnie drogami klasy lokalnej (L). Po wyposażeniu ich w nawierzchnie twarde powinny one być drogami klasy zbiorczej (Z).

Drogi gminne posiadają klasy dróg lokalnych i dojazdowych. Podstawowym problemem jest niedostateczne wyposażenie tych dróg w nawierzchnie twarde oraz zbyt małe szerokości jezdni i pasów drogowych, co utrudnia budowę jednocześnie jezdni i chodników.

I.13.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom, jest to linia pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana z przystankiem osobowym w Brzustowie. Linia prowadzi ruch pociągów pasażerskich i towarowych. W dniu powszednim w ciągu doby z przystanku Brzustów odjeżdżają 4 pociągi w kierunku Łodzi, Drzewicy i Radomia. Z uwagi na położenie linia ta ma ograniczone znaczenie dla obsługi przewozów pasażerskich w gminie.

W gminie znajduje się również końcowy odcinek jednotorowej linii kolejowej nr 53 Tomaszów Mazowiecki – Spała. Odcinek w gminie nie jest obecnie wykorzystywany.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2010r. w sprawie wykazu linii kolejowych o znaczeniu państwowym (Dz. U. nr 164 poz.1110), linia nr 53 Tomaszów Mazowiecki – Spała znajduje się w wykazie linii kolejowych, które ze względów gospodarczych, społecznych, obronnych lub ekologicznych mają znaczenie państwowe.

I.13.1.3. Komunikacja autobusowa

Obsługę zapewniają przedsiębiorstwa PKS i MZK Tomaszów Mazowiecki oraz przewoźnicy prywatni. Najwięcej autobusów kursuje wzdłuż dróg krajowej i wojewódzkiej. Główne przystanki znajdują się w Inowłodzu i Spale. Najwięcej kursów prowadzonych w kierunku Tomaszowa Mazowieckiego i Radomia. Uzupełnieniem regularnej komunikacji autobusowej są kursy autobusów szkolnych, stanowiących często jedyne połączenie dla niektórych obszarów. Oferta przewozowa dostosowana jest do istniejącego zapotrzebowania.

Komunikacja autobusowa zapewnia zadawalające warunki obsługi dla terenów położonych wzdłuż dróg wojewódzkich i części dróg powiatowych. Część zabudowy znajduje się poza zasięgiem bezpośredniej obsługi komunikacją autobusową – przystanki znajdują się w odległości ponad 1 km.

I.13.1.4. Transport ładunków

Inowłódz jest gminą turystyczną i częściowo rolniczo-przemysłową. Do ważniejszych źródeł i celów ruchu należą zakład drzewny w Konewce i kopalnia surowców mineralnych w Inowłodzu. Ponadto ruch pojazdów ciężarowych związany jest z gospodarką leśną i rolną.

Tranzytowy ruch ciężarowy występuje głównie na drodze krajowej i wojewódzkiej, przy czym udział pojazdów ciężarowych nie przekracza 10%.

I.13.1.5. Ruch pieszy i rowerowy

Większość dróg na terenach zabudowanych wyposażone jest w chodniki dla pieszych. Na pozostałych odcinkach dróg ruch pieszy odbywa się na poboczach i na jezdni.

Wydzielone ścieżki rowerowe i ciągi pieszo – rowerowe przebiegają wzdłuż drogi krajowej nr 48 na odcinku Spała – Tomaszów Mazowiecki i drogi powiatowej nr 4313E na krótkim odcinku w Konewce. Na pozostałych drogach ruch rowerowy odbywa się na jezdniach na zasadach ogólnych.

Na terenie gminy znajdują się wyznakowane szlaki rowerowe, w tym szlak niebieski im. Juliana Tuwima o przebiegu Tomaszów Mazowiecki – Glinik – Konewka – Królowa Wola – Teofilów – Inowłódz – Zakościele – Zakątek, poprowadzony drogami powiatowymi i gminnymi oraz szlaki rowerowe Spalskiego Parku Krajobrazowego przebiegające drogami publicznymi i wewnętrznymi na terenach leśnych.

Przebiegi ciągów pieszo-rowerowych, ścieżek i szlaków rowerowych przedstawiono na rysunku uwarunkowań rozwoju komunikacji. Ponadto dla rowerów dostępne są także pieszsze szlaki turystyczne.

I.13.1.6. Parkowanie pojazdów

Na terenie gminy nie występują istotne problemy z parkowaniem pojazdów, poza centrum Spały, szczególnie w weekendy.

Wydzielone parkingi znajdują się m.in. w Inowłodzu przy ruinach zamku, Zakościele przy kościele Św. Idziego, przy drodze krajowej w Spale i Teofilowie oraz wojewódzkiej w Żądłowicach.

I.13.2. UWARUNKOWANIA ROZWOJU KOMUNIKACJI WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ZEWNĘTRZNYCH, DOTYCHCZASOWYCH USTAŁEŃ PLANISTYCZNYCH, STRATEGII, PLANÓW ROZWOJU ORAZ WNIOSKÓW DO STUDIUM

I.13.2.1. Uwarunkowania zewnętrzne rozwoju komunikacji

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (przyjęta przez Sejm 17 listopada 2000 r.) oraz projekt **Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju** nie przewidują przebiegu przez gminę Inowłódz korytarzy transportowych znaczenia europejskiego lub krajowego.

Głównym celem **Strategii rozwoju kraju 2007–2015** (przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r.) jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski, przez co rozumie się m.in. możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej (w tym transportowej) i życie w czystym, zdrowym i sprzyjającym środowisku przyrodniczym. Wśród priorytetów określających działania, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie głównego celu, wymienia się poprawę infrastruktury technicznej.

Aktualizacja Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego (uchwała Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.) wśród głównych problemów w systemie transportowym wymienia brak obwodnic miejscowości, przez które prowadzony jest ruch tranzytowy i ciężki.

Celem nadrzędnym polityki zagospodarowania przestrzennego jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa, warunkującej dynamizację rozwoju zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Jednym z głównych celów jest zwiększenie dostępności województwa poprzez rozwój ponadlokalnych systemów infrastruktury, w tym poprzez wzmocnienie i rozwój systemów powiązań drogowych i kolejowych, zewnętrznych i wewnętrznych. Dla obszarów wiejskich, jako priorytetowy kierunek działań, przyjmuje się rozwój wielofunkcyjny oparty na działalności rolniczej, usługach turystycznych i przetwórstwie rolno-spożywczym.

W zakresie rozwoju ponadlokalnych systemów infrastruktury transportowej postuluje się uzupełnienie transeuropejskiej sieci TEN-T o korytarz na kierunku Łódź – Kielce/Radom – Lublin/Rzeszów – Ukraina – Odessa z wykorzystaniem m.in. zmodernizowanej linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom oraz przewiduje się:

- poprawę stanu technicznego istniejącego układu dróg krajowych i wojewódzkich, polegającą na sukcesywnej przebudowie lub rozbudowie dróg i obiektów mostowych, zakładając dla drogi krajowej nr 48 oraz wszystkich dróg wojewódzkich klasę drogi głównej (G) oraz dla wybranych dróg powiatowych klasę drogi zbiorczej (Z), przy czym w planie jako wybrane uwzględniono tylko najważniejsze drogi powiatowe, do których zaliczono drogi nr 4309E, 4313E, 4317E i 4330E,
- eliminację uciążliwego ruchu tranzytowego i ciężkiego z terenów o intensywnej zabudowie m.in. poprzez realizację obwodnicy Inowłodza w ciągu drogi krajowej nr 48 oraz docelowo także w ciągu drogi nr 726, przy czym plan nie określa przebiegów tych obwodnic,
- przebudowę i modernizację linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki – Radom do prędkości 160 km/h dla pociągów pasażerskich i 120 km/h dla pociągów towarowych,
- adaptację i wyznaczenie nowych szlaków rowerowych, m.in. magistrali rowerowej wschód – zachód i szlaku parków krajobrazowych, które mogą przebiegać przez gminę Inowłódz.

Wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, uwzględnionych w dokumentach przyjętych przez Sejm, Radę Ministrów, właściwego ministra lub Sejmik Województwa wymieniono rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka – Inowłódz – Bukowiec Opoczyński, zgodnie z Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2008 – 2013 oraz modernizację linii kolejowej nr 22, która znalazła się również wśród rekomendacji do koncepcji zagospodarowania przestrzennego kraju.

Brak wskazania w planie sposobu przeprowadzenia obwodnicy Inowłódza w ciągu drogi 726, powoduje, że w świetle prac prowadzonych przez GDDKiA, po wybudowaniu obwodnicy Inowłódza w wariantie południowym, nie jest realne wybudowanie kolejnego mostu przez Pilicę dla drogi wojewódzkiej. Możliwe jest pozostawienie w obecnym przebiegu, z ewentualnym wprowadzeniem ograniczeń dla przejazdów pojazdów ciężkich przez centrum miejscowości lub jako rozwiązanie korzystniejsze dla Inowłódza, przełożenie jej przebiegu na obecny odcinek drogi krajowej po północnej stronie Pilicy i dodatkowo budowa obejścia północnej części miejscowości w nawiązaniu do nowego przebiegu drogi wojewódzkiej, wskazanego w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z 2001 r.

Strategia rozwoju województwa łódzkiego na lata 2007 – 2020 (przyjęta uchwałą nr LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2006r.) wskazuje na korzyści wynikające z centralnego położenia województwa oraz dogodnie powiązania infrastrukturalne. Misją regionu jest „podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce”. Strategia przewiduje m.in. wspieranie rozwoju infrastruktury transportowej oraz działań w zakresie ochrony przed zabudową istniejących i docelowych korytarzy transportowych.

Wnioski do zmiany SUIKZP

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Łodzi w piśmie GDDKiA OŁ.Z-3.vk.439 Op.6-01/10 z dnia 30.04.2010 r. zgłasza następujące wnioski:

- droga krajowa nr 48 powinna spełniać wymagania dla drogi klasy głównej (G),
- nie zawężać pasa drogowego drogi krajowej,
- istniejący układ komunikacyjny przeanalizować pod kątem zgodności z wymaganymi odległościami pomiędzy skrzyżowaniami w ciągu drogi krajowej,
- przy podziałach gruntów wykorzystywać dostępność do dróg o niższej klasie, nie wykonywać podziałów jeżeli po podziale tereny nie mają dostępności do dróg publicznych poprzez system istniejącej komunikacji lokalnej,
- dla przekształcanych terenów położonych wzdłuż drogi krajowej zaprojektować wewnętrzny układ komunikacyjny wykorzystując istniejące skrzyżowania i spełniający wymagania zgodnie z rozporządzeniem w.s. warunków technicznych dla dróg publicznych,
- utrzymać linie zabudowy zgodnie z ustawą o drogach publicznych, uwzględniając jednocześnie uciążliwość ruchu,
- nie lokalizować infrastruktury technicznej w pasie drogowym drogi krajowej, infrastruktura techniczna winna być umieszczana w ramach własnych linii rozgraniczających, w odległościach zgodnych z ustawą o drogach publicznych,
- zamierzenia wprowadzenia zmiany zagospodarowania terenu przyległego do pasa drogowego należy uzgadniać z zarządcą drogi w zakresie włączenia do drogi ruchu powodowanego tą zmianą.

Jednocześnie GDDKiA informuje, że w opracowywanym na zlecenie zarządcy drogi projekcie rozbudowy drogi krajowej nr 48, przewidziana jest budowa obwodnicy Inowłódza, a zgodnie z ustaleniami komisji oceny przedsięwzięć inwestycyjnych, do prowadzenia dalszych prac projektowych preferowany jest wariant południowy.

Oprócz wariantu południowego, w 2009 roku w trakcie konsultacji społecznych prezentowane były również warianty obejścia Inowłódza od strony wschodniej do połączenia z istniejącym skrzyżowaniem dróg krajowej i wojewódzkiej. Wariant południowy pozwala na całkowite ominięcie miejscowości, warianty wschodnie pozostawiają w Inowłódzu przebieg drogi krajowej przez tereny zabudowy, co powoduje, że nie rozwiązują one problemu przejścia drogi krajowej przez tę miejscowość w sposób kompleksowy. Wszystkie warianty dają również możliwość przeniesienia

przynajmniej części ruchu tranzytowego (szczególnie ciężkiego) na kierunku północ-południe wzdłuż drogi wojewódzkiej na nowe odcinki drogi krajowej. W trakcie konsultacji społecznych w 2009 roku żaden z proponowanych wariantów nie uzyskał akceptacji.

Wydział Infrastruktury Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w piśmie IA.1.7041/4864/1854/SS/10 IA.1.7041/4902/1876/SS/10 z dnia 21 września 2010 r., zgłasza m.in. następujące wnioski:

- na obszarze gminy nie występują przedsięwzięcia umieszczone w programach rządowych,
- konieczne jest uwzględnienie ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego,
- należy uwzględnić korytarze komunikacyjne drogi krajowej nr 48 oraz drogi wojewódzkiej nr 726 w kontekście odpowiedniego zagospodarowania terenów położonych w sąsiedztwie, szczególnie ograniczenia nadmiernej obudowy terenów przyległych.

Zarząd Dróg Wojewódzkich w Łodzi w piśmie ZDW.IP-0700/223/726/10 z dnia 20.09.2010 r. m.in. wnosi, aby:

- zagospodarowanie pasa drogowego i terenów przyległych do drogi wojewódzkiej nr 726 odpowiadało warunkom wymaganym dla drogi klasy głównej (G) o szerokości w liniach rozgraniczających min. 25,0 m, a także było zgodne z wytycznymi ujętymi w aktualizowanym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego,
- odległości między skrzyżowaniami drogi wojewódzkiej z istniejącymi i projektowanymi drogami były zgodne z wymaganiami dla drogi klasy G,
- dojazd do istniejącego i planowanego zagospodarowania, w tym do działek powstających w wyniku podziałów, odbywał się przy pomocy dróg niższej klasy istniejących i projektowanych, dróg wewnętrznych lub zbiorczych, nie należy wykonywać podziałów w wyniku których tereny nie będą miały dostępu do dróg publicznych poprzez system istniejącej komunikacji lokalnej,
- linie zabudowy określić zgodnie z ustawą o drogach publicznych,
- nie lokalizować infrastruktury technicznej niezwiązanej z funkcjonowaniem drogi w pasie drogowym drogi wojewódzkiej.

ZDW informuje, że w 2011 r. rozpocznie się rozbudowa drogi na odcinku Inowlódz – Bukowiec Opoczyński w ramach zadania ujętego w Wieloletnim Programie Inwestycyjnym Województwa Łódzkiego p.n. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka – Bukowiec Opoczyński oraz Opoczno – Żarnów” z planowanym terminem zakończenia w 2014 r. Zakres rozbudowy będzie obejmował m.in. doprowadzenie drogi do parametrów drogi klasy G, poszerzenie jezdni do 7,0 m, wzmocnienie nawierzchni, przebudowę i budowę zatok autobusowych, chodników oraz ścieżek rowerowych lub ciągów pieszo-jezdnych, korektę geometrii skrzyżowań.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007 – 2015, z poszerzoną prognozą do roku 2020, jako misję powiatu określa zrównoważony rozwój służący podniesieniu konkurencyjności powiatu i zapewniający atrakcyjne warunki życia i wypoczynku. Jednym z celów strategicznych jest rozwój i unowocześnienie infrastruktury technicznej sprzyjającej ochronie środowiska i rozwojowi obszarów wiejskich w tym poprawa stanu infrastruktury drogowej.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Tomaszowskiego na lata 2007 – 2015, z poszerzoną prognozą do roku 2020, określa główne zamierzenia inwestycyjne i społeczne do 2015 roku. W Wieloletnim Programie Inwestycyjnym, stanowiącym integralną część PRL znajdują się m.in. przebudowa drogi nr 4330E Sługocice - Inowlódz do 2012 roku i budowa ciągu pieszo-rowerowego Spała – Inowlódz (wzdłuż drogi krajowej) do 2012 roku.

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Inowlódz na lata 2009 – 2013 przyjęty uchwałą Nr XXXII/169/2009 Rady Gminy Inowlódz z dnia 4 czerwca 2009 r. jako cel strategiczny gminy określa zapewnienie trwałych podstaw do wszechstronnego rozwoju i ożywienia gospodarczego gminy, cel ten będzie realizowany m.in. poprzez poprawę, rozwój i rozbudowę infrastruktury

technicznej służącej wzmocnieniu lokalnych możliwości inwestycyjnych i komunikacyjnych. Wśród zadań inwestycyjnych Plan wymienia m.in. przebudowę dróg gminnych w Brzustowie i Teofilowie oraz ulic w Inowłodzu.

Wieloletnie Programy Inwestycyjne na lata 2009 – 2014, stanowiące załącznik do uchwał budżetowych (m.in. Nr L/253/2010 Rady Gminy Inowłódz z dnia 4 listopada 2010 r.) przewidują m.in. wydatki na przebudowę drogi gminnej w Majdanach istniejących dróg powiatowych w Spale i Konewce oraz gminnych w Inowłodzu, Teofilowie i Brzustowie.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowłódz, przyjęte uchwałą nr XXVI/197/2001 Rady Gminy Inowłódz z dnia 22 marca 2001 r. w kierunkach rozwoju ustala i postuluje m.in.:

- dla dróg krajowej nr 48 i wojewódzkiej nr 726 klasę drogi głównej (G),
- dla dróg powiatowych klasę drogi zbiorczej (Z),
- dla dróg gminnych klasy lokalną (L) i dojazdową (D),
- budowę obejścia zachodniego obejścia Inowłódza w ciągach dróg krajowej i wojewódzkiej nr 726,
- modernizację pozostałych dróg,
- budowę ścieżek rowerowych,
- ograniczenie dostępności (liczby zjazdów) do drogi krajowej,
- ograniczenia w lokalizacji infrastruktury technicznej w pasach drogowych.

I.13.2.2. Ocena funkcjonowania i możliwości rozwoju systemu transportowego gminy

Do podstawowych problemów funkcjonowania systemu transportowego gminy należą:

- nie w pełni zhierarchizowany układ drogowy – drogi krajowa i wojewódzka o dużym udziale ruchu tranzytowego, których podstawową funkcją, wynikającą z położenia w sieci powinno być prowadzenie ruchu, obsługują jednocześnie przyległą zabudowę,
- przebieg dróg krajowej i wojewódzkiej przez obszary zabudowy, przy czym szczególnie jest to uciążliwe i niebezpieczne w Inowłodzu, gdzie występuje zwarta zabudowa i koncentracji różnych funkcji o istotnym znaczeniu dla gminy oraz w centrum Spały,
- zagrożenie bezpieczeństwa ruchu, wynikające z dużej dostępności do dróg wyższych klas i konfliktów będących skutkiem wspólnego wykorzystywania jezdni przez wszystkich użytkowników, a w szczególności „niechronionych uczestników ruchu” (pieszych i rowerzystów), zmuszonych do korzystania z jezdni ze względu na brak chodników i ścieżek rowerowych,
- trudności w poprawie parametrów technicznych i użytkowych dróg krajowej i wojewódzkiej na terenach zabudowy, w zakresie ograniczenia dostępności do drogi i obsługi przyległego zagospodarowania z uwagi na ograniczoną szerokość pasa drogowego (brak możliwości poszerzenia jezdni, budowy jezdni serwisowych /zbiorczych/ lub dodatkowych pasów ruchu dla obsługi zagospodarowania bez poszerzenia istniejących pasów drogowych) oraz zwiększenia odległości pomiędzy skrzyżowaniami, poprzez ograniczenie ich liczby, ponieważ spowodowałoby to znaczne utrudnienia w dostępie do zagospodarowania lub wręcz uniemożliwiło z uwagi na brak dróg alternatywnych,
- braki w wyposażeniu w nawierzchnie twarde ulepszone dużej części dróg gminnych,
- parametry techniczne drogi wojewódzkiej i części powiatowych nie odpowiadające wymaganiom określonym dla poszczególnych klas dróg publicznych w zakresie szerokości jezdni, pasa drogowego i dostępności do drogi,
- trudny dostęp do komunikacji autobusowej poza jej głównymi trasami.

Uwarunkowaniami sprzyjającymi rozwojowi gminy są:

- korzystne położenie gminy pod względem komunikacyjnym,
- istniejący i planowany korzystny przestrzennie układ powiązań drogowych z nadrzędną siecią drogową oraz gminami sąsiednimi – dobra dostępność komunikacyjna gminy,
- planowana budowa obwodnicy Inowłódza w ciągu drogi krajowej,

- dobrze rozwinięta sieć dróg, zapewniająca powiązania zewnętrzne i wewnętrzne oraz dojazd do zagospodarowania - dobra dostępność komunikacyjna poszczególnych terenów w gminie,
- gęstość sieci drogowej odpowiednia do struktury osadniczej,
- wysoki udział dróg o nawierzchni twardej, wśród dróg o podstawowym znaczeniu dla gminy,
- deklarowane w polityce państwa oraz w strategii i planie zagospodarowania województwa realizacja polityki transportowej opartej na zasadach rozwoju, w tym poprawa stanu dróg i funkcjonowania komunikacji zbiorowej i wsparcie dla działań lokalnych w tym zakresie,
- możliwość uzyskania środków na rozwój infrastruktury z funduszy Unii Europejskiej,
- możliwości przestrzenne rozbudowy dróg oraz chodników i ścieżek rowerowych na terenach otwartych – poza terenami zwartej zabudowy.

Zagrożeniami dla rozwoju mogą być:

- rozpraszanie zabudowy, powodujące wzrost zapotrzebowania na transport,
- opóźnienia w rozbudowie i modernizacji układu drogowego,
- wstrzymywanie inwestycji drogowych,
- stałe pogarszanie się jakości obsługi komunikacją publiczną, szczególnie dostępności do niej,
- niedostatek środków finansowych na rozwój i utrzymanie sieci drogowej oraz komunikacji publicznej, w tym na wkład własny, konieczny do uzyskania wsparcia ze środków Unii Europejskiej,
- konflikty społeczne i ekologiczne, ujawniające się przy modernizacji i rozbudowie układu drogowego.

Wnioski

Obecny system transportowy gminy dość dobrze zaspakaja podstawowe potrzeby komunikacyjne mieszkańców i gospodarki.

Istotnym problemem są natomiast szeroko rozumiane standardy funkcjonowania tego systemu i obsługi jego użytkowników, obejmujące wyposażenie i stan infrastruktury, dostępność do dróg i przystanków oraz poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego. Rozwiązanie tych problemów wymaga podjęcia szeregu działań modernizacyjnych i inwestycyjnych, zgodnie z właściwościami właścicieli i zarządców poszczególnych podsystemów poprzez ich rozbudowę i modernizację.

W zakresie uwarunkowań wynikających z diagnozy dotychczasowego rozwoju systemu transportowego oraz planowanego jego rozwoju, określonego w dokumentach krajowych i wojewódzkich, jak również wnioskowanego przez zarządców dróg, w kierunkach rozwoju systemu transportowego gminy, określonych w Studium powinny być uwzględnione w szczególności:

- zapewnienie możliwości przestrzennych dla budowy obwodnicy Inowłódza w ciągu drogi krajowej nr 48, co najmniej w jednym wariantcie preferowanym,
- zapewnienie możliwości przestrzennych dla budowy obwodnicy Inowłódza w ciągu drogi wojewódzkiej w nawiązaniu do obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 48,
- zapewnienie możliwości przestrzennych do rozbudowy i przebudowy pozostałych odcinków dróg krajowej i wojewódzkiej do parametrów drogi klasy głównej (G),
- zapewnienie możliwości przestrzennych do rozbudowy i przebudowy dróg powiatowych do parametrów drogi klasy zbiorczej (Z),
- włączenie do sieci dróg gminnych dróg wewnętrznych o istotnym znaczeniu dla funkcjonowania systemu i obsługi zagospodarowania,
- przebudowa i rozbudowa istniejących dróg gminnych, przede wszystkim wyposażenie ich w nawierzchnie twarde ulepszone,
- budowa nowych dróg gminnych dla obsługi nowego zagospodarowania,
- przystosowanie dróg różnych kategorii do prowadzenia komunikacji autobusowej,
- zapewnienie możliwości przestrzennych dla rozbudowy i przebudowy linii kolejowych,
- budowa ścieżek rowerowych dla codziennych potrzeb i rekreacji,
- budowa chodników dla pieszych,
- poprawa warunków parkowania.

I.13.3. GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

I.13.3.1. Zaopatrzenie w wodę

System zaopatrzenia w wodę do celów komunalnych gminy Inowłódz oparty jest na stacji uzdatniania wody w Spale oraz 4 ujęciach wody z jurajskiego i czwartorzędowego poziomu wodonośnego. Są to:

- Teofilów.
- Królowa Wola,
- Brzustów,
- Konewka.

Ujęcie wody w miejscowości Teofilów

Ujęcie wody składa się dwóch studni (nr 1 i nr 2) ujmujących górnourajski poziom wodonośny. Ujęcie posiada zasoby wód podziemnych w wysokości $Q=117,7 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 1,45 \text{ m}$ ppt. Promień leja depresyjnego dla studni nr 1 wynosi $R=76\text{m}$ studni nr 2 $R=113 \text{ m}$.

Decyzją Starosty Tomaszowskiego ZRO.6223-38/07 z dnia 06.08.2007 r. udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h\max} = 100 \text{ m}^3/\text{h}$$
$$Q_{d\text{śr}} = 1288 \text{ m}^3/\text{d}$$

Ujęcie wody eksploatowane jest przez Gminę Inowłódz.

Dla przedmiotowego ujęcia wody nie ustanowiono stref ochronnych.

Decyzja traci ważność 06.08.2017 r.

Z ujęcia zaopatrywane są w wodę następujące miejscowości: Spała, Inowłódz, Zakościele, Liciażna, Żądłowice, Fryszarka oraz część miejscowości Poświętne.

Ujęcie wody w miejscowości Królowa Wola

Ujęcie wody składa się dwóch studni (nr 1 i nr 3) ujmujących jurajski poziom wodonośny. Ujęcie posiada ustalone w kategorii B zasoby wód podziemnych w wysokości $Q=35,7 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 8,8 \text{ m}$ ppt. Promień leja depresyjnego wynosi 486 m. Głębokość studni nr 1 wynosi 61,0 m, a nr 3 60,0 m.

Decyzją Starosty Tomaszowskiego ZRO.6223-15/04 z dnia 23.06.2004 r. udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h\max} = 35,7 \text{ m}^3/\text{h}$$
$$Q_{d\max} = 200 \text{ m}^3/\text{d}$$
$$Q_{d\text{śr}} = 120 \text{ m}^3/\text{d}$$
$$Q_{r\text{śr}} = 60\,000,0 \text{ m}^3/\text{rok}$$

Ujęcie wody eksploatowane jest przez Zakład Usług Komunalnych w Inowłodzu z/s w Spale.

Dla przedmiotowego ujęcia wody nie ustanowiono stref ochronnych.

Decyzja traci ważność 31.12.2014 r.

Z ujęcia zaopatrywana w wodę jest wieś Poświętne i Królowa Wola.

Ujęcie wody w miejscowości Brzustów

Ujęcie wody składa się dwóch studni (nr 1 i nr 2) ujmujących górnourajski poziom wodonośny. Ujęcie posiada zasoby wód podziemnych w wysokości $Q=41,7 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $S = 41,7 \text{ m}$ ppt. Promień leja depresyjnego dla studni nr 1 wynosi $R=282\text{m}$, studni nr 2 $R=348 \text{ m}$.

Decyzją Starosty Tomaszowskiego ZRO.6223-39/07 z dnia 06.08.2007 r. udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h\max} = 20 \text{ m}^3/\text{h}$$
$$Q_{d\text{śr}} = 312 \text{ m}^3/\text{d}$$

Ujęcie wody eksploatowane jest przez Gminę Inowłódz.

Dla przedmiotowego ujęcia wody nie ustanowiono stref ochronnych.

Decyzja traci ważność 06.08.2017 r.

Z ujęcia zaopatrywane w wodę są wsie Brzustów i Dąbrowa z gminy Inowłódz oraz Sługocice z gminy Tomaszów Mazowiecki.

Ujęcie wody w miejscowości Konewka

Ujęcie wody składa się z jednego otworu studziennego o głębokości 31,5 m ujmującego czwartorzędowy poziom wodonośny, woda podawana jest poprzez hydroformię. Ujęcie posiada zasoby eksploatacyjne w wielkości $Q=15,0$ m³/h przy depresji $S = 2,80$ m ppt. Promień leja depresyjnego wynosi 123 m.

Decyzją Starosty Tomaszowskiego ZRO.6223-9/04 z dnia 19.04.2004 r. udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h\max} = 15 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{d\max} = 250 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d\text{śr}} = 225 \text{ m}^3/\text{d}$$

Ujęcie wody eksploatowane jest przez Zakład Usług Komunalnych w Inowłodzu z/s w Spała.

Dla przedmiotowego ujęcia wody nie ustanowiono stref ochronnych.

Decyzja traci ważność 30.04.2014 r.

Z ujęcia zasilana jest wieś Konewka.

Stacja Uzdatniania Wody w miejscowości Spała

Ujęcie wody składa się z jednej studni głębinowej (nr II bis) o głębokości 40,0 m ujmujących jurajski poziom wodonośny. Ujęcie posiada ustalone zasoby wód podziemnych w wysokości $Q=15,0$ m³/h przy depresji $S = 25,0$ m ppt. Promień leja depresyjnego wynosi 274 m.

Decyzją Starosty Tomaszowskiego ZRO.6223-33/06 z dnia 18.10.2006 r. udzielono pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód dla potrzeb komunalnych w ilości:

$$Q_{h\max} = 10,0 \text{ m}^3/\text{h}$$

$$Q_{d\max} = 90,0 \text{ m}^3/\text{d}$$

$$Q_{d\text{śr}} = 80 \text{ m}^3/\text{d}$$

Ujęcie wody eksploatowane jest przez Gminę Inowłódz.

Dla przedmiotowego ujęcia wody nie ustanowiono stref ochronnych.

Decyzja traci ważność 15.10.2026 r.

Z ujęcia zasilana jest prawobrzeżna część Spały.

I.13.3.2. Sieć wodociągowa

Ogólna długość rozdzielczej sieci wodociągowej w gminie wynosi 71,4 km. Połączenia wodociągowe prowadzą do 1352 mieszkań co stanowi 88,1 % zasobu mieszkaniowego gminy. [BDL GUS, stan na 2009 r.].

Wszystkie wsie w gminie Inowłódz są podłączone do wodociągu gminnego. Poza jego zasięgiem znajdują się pojedyncze kolonie oraz rozproszone gospodarstwa. Obszar gminy jest w niewielkim stopniu pokryty planami miejscowymi, stąd trudno prognozować na temat potrzeb rozbudowy sieci wodociągowej.

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę gospodarstw domowych są wodociągi grupowe:

Inowłódz – Teofilów - Zakościele – Spała – Liciężna – Żądłowice – Fryszerka,

Brzustów – Dąbrowa,

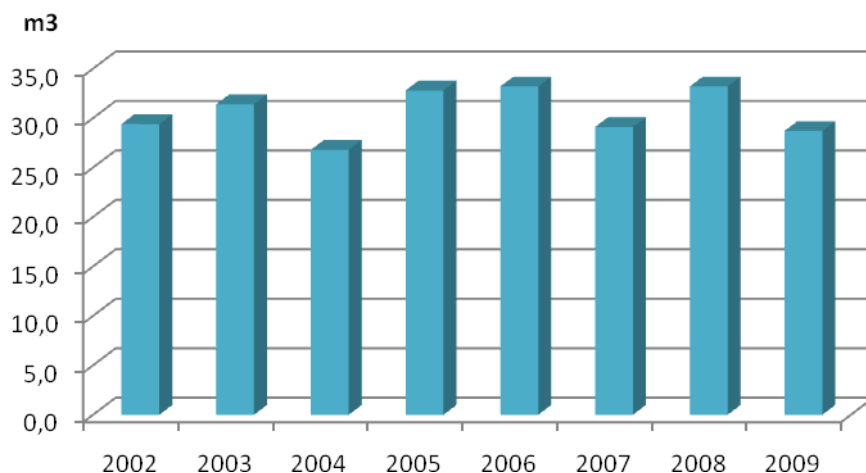
Królowa Wola – Poświętne

Konewka,

Spała.

Według danych GUS [2009] 89,8% ludności korzysta z sieci wodociągowej. Dynamikę zużycia wody na 1 mieszkańca ilustruje poniższy wykres.

Wykres 27: Woda dostarczona gospodarstwom domowym w m³

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Planowana jest budowa sieci wodociągowej w miejscowości Spała „Centrum” z przejściem przez Pilicę. Przebieg sieci wodociągowej w gminie Inowłódz przedstawiono na schemacie nr 9 pt. „Infrastruktura techniczna”.

I.13.3.3. Oczyszczanie i odprowadzanie ścieków

Gmina Inowłódz posiada kanalizację sanitarną i deszczową w miejscowościach Spała oraz deszczową w Inowłodzu. Łączna długość sieci kanalizacyjnej sanitarnej (kolektory sanitarne i kanały uliczne) wynosi 4,75 km a kanalizacji deszczowej 1,2 km. W 2009 r. do sieci kanalizacyjnej podłączonych było 112 budynków i korzystało z niej ok 14% mieszkańców gminy.

Na podstawie rozporządzeniem nr 15/06 Wojewody Łódzkiego z dnia 12 kwietnia 2006 r. została wyznaczona aglomeracja Inowłódz, o równoważnej liczbie mieszkańców 2 333, obejmująca miejscowości: Konewka, Spała, Teofilów, Inowłódz i Zakościele z oczyszczalnią ścieków komunalnych w Zakościelu. W myśl powyższego rozporządzenia długość sieci kanalizacji sanitarnej ma wzrosnąć do 36,2 km oraz ma powstać mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 400 m³/d. Zasięg przestrzenny aglomeracji wskazano na schemacie nr 9 pt. „Infrastruktura techniczna”.

Ścieki bytowo-gospodarcze oraz deszczowe prowadzone są systemem grawitacyjnym przy współudziale przepompowni i rurociągów tłocznych do mechaniczno-biologicznej gminnej oczyszczalni ścieków położonej w Spale o przepustowości 200 m³/dobę. Ścieki przyjmowane są z gospodarstw domowych i obiektów położonych na lewym brzegu rzeki Pilicy w ilości 110-120 m³/dobę

Na mocy decyzji Starosty Tomaszowskiego ZRO.6223-22/10 z dnia 09.08.2010 r. udzielono pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzanie do rzeki Gać oczyszczonych ścieków komunalnych w ilości: Q_{śr.d.} = 170 m³/d, Q_{max.d.} = 200 m³/d, Q_{max.h.} = 22 m³/h.

Jakość oczyszczonych wód ograniczają limity:

- BZT₅ = 40,0 mg O₂/l
- CHZTCr = 150,0 mg O₂/l
- Zawiesiny ogólne = 50 mg/l

Wokół oczyszczalni ścieków nie wyznaczono strefy izolacji sanitarnej, która wykraczałaby poza obręb działki, na której jest posadowiona.

Administratorem oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej na terenie gminy Inowłódz jest Zakład Usług Komunalnych w Inowłodzu.

Poza gminną oczyszczalnią ścieków na terenie gminy funkcjonują jeszcze 4 oczyszczalnie:

1. biologiczno-mechaniczna w Ośrodku Przygotowań Olimpijskich w Spale, dwa ciągi technologiczne o przepustowości 100-130 m³/dobę;
2. biologiczna oczyszczalnia w Centrum Chrześcijańskim w Zakościele - 2 zbiorniki o przepustowości po 50 m³/dobę;
3. mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia typu NEBRASKA 2000 w siedzibie Nadleśnictwa Spała w Spale o przepustowości 7 m³/dobę;
4. biologiczna oczyszczalnia w Ośrodku Elektrociepłowni Łódź w Teofilowie.

Na terenach wiejskich położonych poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone do punktu zlewnego mieszczącego się przy oczyszczalni ścieków w Spale. Obowiązek posiadania umów na wywóz nieczystości płynnych reguluje „Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Inowłódz” przyjęty Uchwałą nr XXXVII/241/2006 Rady Gminy Inowłódz z dnia 6 lipca 2006 r.

Nie jest znana ilość ścieków odprowadzanych do gruntu oraz wód powierzchniowych wskutek nie realizowania w/w uchwały.

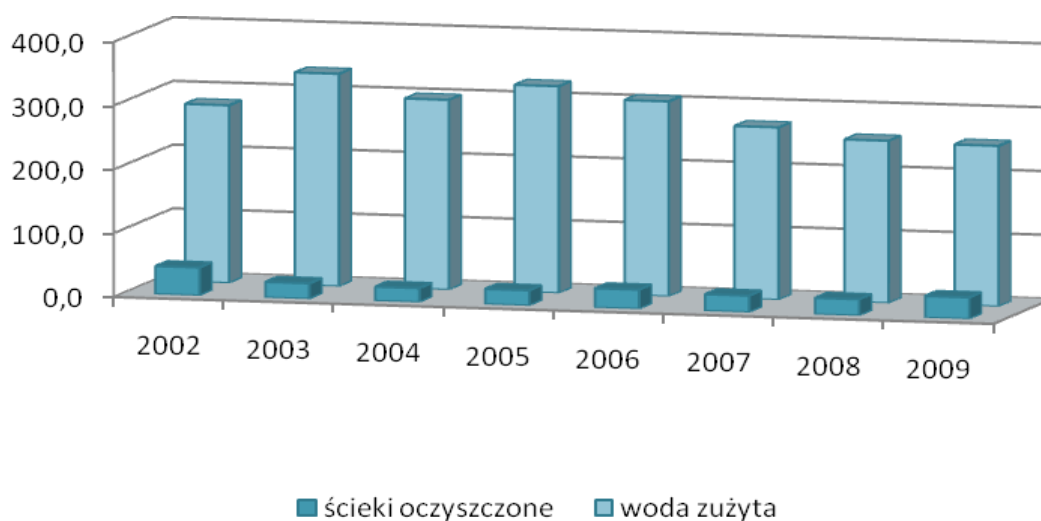
Na terenie gminy funkcjonują także przydomowe oczyszczalnie ścieków.

„Koncepcja Gospodarki Wodno-Ściekowej dla Gminy Inowłódz” zakłada iż powinny powstać cztery układy kanalizacyjne składające się z: sieci kanalizacyjnej, oczyszczalni ścieków i przepompowni w zlewniach:

1. Inowłódz - zlewnia obejmuje następujące miejscowości Inowłódz, Gasek, Teofilów, Fryszerka, Zakościele, Liciężna, Żądłowice. Sieć kanalizacyjna w układzie mieszanym grawitacyjno-ciśnieniowym;
2. Brzustów - zlewnia obejmuje następujące miejscowości: Brzustów, Dąbrowa, Kolonia Brzustów, Kolonia Grudki;
3. Spała (prawobrzeżna część Spały);
4. Królowa Wola - zlewnia obejmuje następujące miejscowości: Konewka, Królowa Wola, Poświętne.

Decyzją Starosty Tomaszowskiego ZRO.6223-33/06 pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie do rowu melioracyjnego ścieków posiada również Stacja Uzdatniania Wody w Spale. Ścieki nie mogą być zrzucające w ilości większej niż: $Q_{max.h} = 3,7 \text{ m}^3/h$, $Q_{max.d.} = 3,7 \text{ m}^3/d$, ilość zawiesiny ogólnej nie może przekraczać 35 mg/l, a żelaza ogólnego 10 mg/l.

Wykres 28: Ilość ścieków oczyszczonych na tle poboru wody [dam³/rok] w gminie Inowłódz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Inowłódz posiada opracowaną w 2008 roku „Koncepcję programowo-przestrzenną odprowadzania i oczyszczania ścieków dla Gminy Inowłódz”.

I.13.4. ELEKTROENERGETYKA

Na terenie gminy Inowłódz nie występują źródła wytwarzania energii elektrycznej.

Przez teren gminy nie przebiegają linie energetyczne wysokiego napięcia oraz nie planuje się ich przebiegu, jak też lokalizacji stacji elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

Energia elektryczna dostarczana jest dla odbiorców w gminie Inowłódz magistralnymi napowietrznymi liniami 15kV wyprowadzanymi z 4 stacji 110/15 kV:

1. GPZ „Tomaszów 1” zlokalizowanej przy ul. Świętego Antoniego w Tomaszowie Mazowieckim;
2. GPZ „Tomaszów 2” zlokalizowanej przy ul. Włókienniczej w Tomaszowie Mazowieckim;
3. GPZ „Opoczno” zlokalizowanej przy ul. Inowłódzkiej w Opocznie;
4. GPZ „Roszkowa Wola” zlokalizowanej na terenie Gminy Rzeczyca.

Sieć linii średniego napięcia jest spięta, jej odcinki wyprowadzane są poza gminę i zasilają sąsiednie miejscowości. W gminie funkcjonuje jeden system średniego napięcia 15 kV, jego długość wynosi 61,9 km w tym: 47,9 km linii napowietrznych i 14 km linii kablowych. Dla napowietrznych linii 15 kV pas ochronny ma szerokość 15 m.

Sieci, w przeważającej mierze napowietrzne, doprowadzają napięcie do stacji transformatorowych, w których następuje obniżenie napięcia średniego do wartości 0,4 kV (napięcie sieci konsumpcyjnej i oświetleniowej).

Stacje transformatorowe na terenie gminy w zdecydowanej większości są wolnostojące, słupowe, w wykonaniu prefabrykowanym. Łącznie na terenie gminy Inowłódz ustawiono 57 stacji transformatorowych.

Sieć energetyczna na terenie gminy jest administrowana i eksploatowana przez PGE Dystrybucja S.A. Oddział Łódź - Teren z siedzibą w Łodzi.

Istniejący system zasilania gminy Inowłódz liniami 15 kV zapewnia zaopatrzenie w energię elektryczną z możliwością zwiększenia zapotrzebowania.

Gmina Inowłódz nie posiada opracowanego „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”.

Według „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego - aktualizacja” w Inowłodzu planowana jest budowa elektrowni słonecznej¹⁷.

Przebieg linii SN przedstawiono na schemacie nr 9 pt. „*Infrastruktura techniczna*”.

I.13.5. ZAOPATRZENIE W GAZ

Gmina nie posiada sieci gazu przewodowego. W chwili obecnej zapotrzebowanie w gaz zaspokajane jest z butli lub zbiorników napełnianych w odpowiednich punktach. Dystrybucja gazu propan-butan prowadzona jest przez kilku prywatnych pośredników.

Przewidywana jest budowa gazociągu średniego ciśnienia obsługującego Centralny Ośrodek Sportu w Spale. Decyzją Starosty Tomaszowskiego Nr 435/10 z dnia 10.08.2010 r. zatwierdzony został projekt budowlany i udzielone pozwolenie dla Mazowieckiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział Zakład Gazownictwa Łodzi na budowę sieci gazowej średniego ciśnienia relacji Tomaszów Mazowiecki - Spała.

Przebieg projektowanego gazociągu średniego ciśnienia przedstawiono na schemacie nr 9 pt. „*Infrastruktura techniczna*”.

Według „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego - aktualizacja” w Inowłodzu planowana jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia wraz z dwiema stacjami redukcyjno - pomiarowymi I-ego stopnia.

¹⁷ Uchwała nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r. w sprawie: zmiany Uchwały nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r. w sprawie uchwalenia „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”

I.13.6. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ CIEPLNĄ

Gmina nie posiada sieci ciepłowniczej. Zabudowa mieszkaniowa oraz zakłady produkcyjne i usługowe posiadają indywidualne systemy grzewcze oparte głównie na paliwach stałych, rzadziej na gazie ziemnym lub oleju opałowym. W obiektach użyteczności publicznej (m.in. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Inowłodzu, Szkoła Podstawowa i Dom Ludowy w Królowej Woli oraz Szkoła Podstawowa w Brzustowie) istnieją lokalne kotłownie oparte na oleju opałowym lub paliwie stałym.

Na terenie gminy znajduje się jeden skład opału w GS „SCH” Inowłódz oraz prywatny skład węgla w Poświętnym.

I.13.7. GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Inowłódz obecnie nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych, odpady wywożone są na składowisko w gminie Lubochnia. Na terenie gminy funkcjonowały składowiska odpadów w Inowłodzu i Brzustowie.

Starosta Tomaszowski na mocy decyzji ZRO.7643-2/06 z dnia 11.05.2006 wyraził zgodę na zamknięcie składowiska odpadów położonego w Inowłodzu oraz określił techniczny sposób zamknięcia składowiska i harmonogram działań związanych z rekultywacją składowiska.

Składowisko odpadów w Brzustowie zostało zamknięte na mocy decyzji Marszałka Województwa Łódzkiego RO.VI-IV-6620/54/21/2010 z dnia 08.10.2010 r. W decyzji określono techniczny sposób zamknięcia składowiska wraz z harmonogramem działań związanych z rekultywacją składowiska.

Gmina Inowłódz prowadzi monitoring zamkniętych i zrehabilitowanych składowisk odpadów.

Odbiór odpadów odbywa się na podstawie indywidualnych umów spisanych z osobami fizycznymi, podmiotami gospodarczymi oraz instytucjami funkcjonującymi na terenie gminy.

Zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych z terenu gminy Inowłódz posiadają 4 firmy:

1. Alvater Sulo Polska Sp. z o.o. w Warszawie;
2. Zakład Usług Komunalnych „HAK” w Piotrkowie Trybunalskim;
3. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Opocznie
4. PHU Juko - Piotrków Trybunalski

W miejscowościach Spała, Inowłódz i Konewka wprowadzono selektywną zbiórkę odpadów.

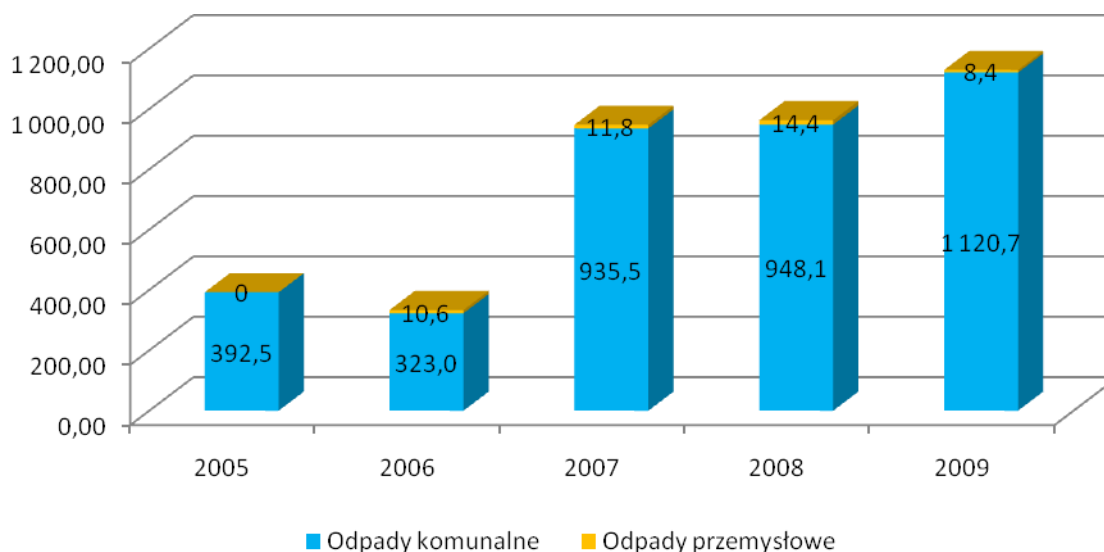
Na terenie gminy prowadzona jest również zbiórka odpadów wielkogabarytowych i elektro sprzętów.

Część odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych przeznacza się na kompost, część jest spalana a część trafia na dzikie wysypiska śmieci.

Wykonana została inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest zlokalizowanych na terenie gminy oraz został opracowany „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z gminy Inowłódz”. Według inwentaryzacji na terenie gminy znajduje się 154 991 m² płyt azbestowo-cementowych.

Ilość wyprodukowanych i zgromadzonych odpadów stałych wzrasta. Ilość produkowanych odpadów w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 29: Odpady wytworzone w ciągu roku w tonach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gmina Inowłódz posiada „Program ochrony środowiska i planu gospodarki odpadami dla gminy Inowłódz na lata 2009-2012 z uwzględnieniem lat 2013-2016”.

I.13.8. TELEKOMUNIKACJA

Gmina posiada rozwiniętą sieć telekomunikacyjną opartą na istniejącej sieci kablowej, napowietrznej i światłowodowej. Łączność telekomunikacyjną zapewnia linia światłowodowa relacji Tomaszów Mazowiecki - Inowłódz oraz linia telekomunikacyjna Inowłódz-Rzeczyca.

Na terenie gminy istnieją trzy centrale telefoniczne, należące do TP S.A.: w Brzustowie, Inowłodzu i Spale, obsługujące abonentów telefonów stacjonarnych. Wszystkie centrale zapewniają należyte łącza internetowe typu Neostarda i DSL.

Teren gminy obejmują swoim zasięgiem operatorzy telefonii komórkowej (T-Mobile, Orange, Play, Plus GSM). Maszty telefonii komórkowej zlokalizowane są w Inowłodzu (2) i w Spale (1). System podlega ciągłej rozbudowie w szczególności opartej na liniach światłowodowych.

I.14. ZADANIA SŁUŻĄCE REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, zatwierdzonym uchwałą Nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r., wśród inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, uwzględnionych w dokumentach przyjętych przez Sejm RP, Radę Ministrów, właściwego ministra lub sejmik województwa oraz znajdujących się na terenie gminy Inowłódz są:

- Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 726 na odcinku Rawa Mazowiecka – Inowłódz – Bukowiec Opoczyński oraz Opoczno – Żarnów;
- Modernizacja i budowa sieci kanalizacyjnej, modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków wraz z modernizacją gospodarki osadowej oraz budowa nowych oczyszczalni w zasięgu pozostałych aglomeracji o wielkości ≥ 2000 RLM i < 10000 RLM.

Ponadto na terenie gminy Inowłódz wśród zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych należy wymienić:

- Budowę obwodnicy Inowłódz w ciągu drogi krajowej nr 48 i wojewódzkiej nr 726 (obwodnica w ciągu drogi krajowej uwzględniona jest w planie inwestycyjnym GDDKiA na lata 2010-2015);
- Modernizację linii kolejowej nr 22 Tomaszów Mazowiecki - Radom;
- Planowany gazociąg wysokiego ciśnienia relacji Lubochnia - Poświętne oraz planowane stacje redukcyjno pomiarowe w Królowej Woli i Inowłódzu;
- Dwie propozycje wprowadzenia na terenie gminy Inowłódz nowych form ochrony zabytków:
 - pomnik historii – układ przestrzenny miasta z kościołem p.w. św. Idziego w Inowłódzu,
 - Spalsko – Inowłodzki park kulturowy.
- Projektowane obiekty małej retencji, których realizacja wynika z zapisów "Wojewódzkiego Programu Małej Retencji" wraz z Aneksami i Prognozą oddziaływania na środowisko dla województwa łódzkiego (Uchwała Zarządu Województwa Łódzkiego Nr 581/10 z dnia 13.04.2010 r.):
 - zbiornik nr 175 Inowłódz (starorzecze rz. Pilicy przy moście) oraz zgłoszone przez RDLP w Łodzi: nr - 95/Ł Wojcieszek, 96/Ł Konewka, 106/Ł Brzustów,
 - obiekty retencji korytowej: jaz żelbetowy 404/K, jaz betonowy 410/K;
- Projektowany Obszar Chronionego Krajobrazu Spalsko-Sulejowski;
- Projektowane szlaki i trasy turystyczne o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym: - samochodowe (ponadregionalne): Europejski Szlak Kulturowy - Szlak Romański, Szlak Literacki, - samochodowe (regionalne): Szlak Budownictwa Drewnianego, Szlak Dworów i pałaców, Szlak Zamków (szlaki wymagają uszczegółowienia przebiegu na etapie planowania miejscowego), - Łódzki Szlak Konny (regionalny), - rowerowe (regionalne): Szlak Regionalny Parków Krajobrazowych, Łódzka Magistrała Rowerowa Wschód-Zachód.

I.15. WYMAGANIA PRZECIWPOWODZIOWEJ

DOTYCZĄCE

OCHRONY

W 2004 r. na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie wykonano „Studium dla obszarów nieobwałowanych, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi”. W powyższym opracowaniu określono między innymi obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią dla rzeki Pilicy. Na terenie gminy Inowłódz znajdują się obszary, na których istnieje ryzyko wystąpienia powodzi raz na 20 i raz na 100 lat (prawdopodobieństwo $p = 5\%$ oraz $p = 1\%$).

Miejscowość Zakątek - dwa gospodarstwa z południowej strony wsi Zakościele znajdują się w strefie 1% i 5% zalewu.

Miejscowość Inowlódz - dwa gospodarstwa z południowej strony wsi w okolicy ul. Łąkowej znajdują się w strefie 1% zalewu.

Miejscowość Letnisko Teofilów - kilka budynków z prawej strony drogi nr 48 biegnącej do Inowlódza znajduje się w strefie 1% i 5% zalewu.

Miejscowość Spała - kilka budynków z południowej strony wsi znajduje się w strefie 1% i 5% zalewu. Ich zasięg został przedstawiony na rysunku „Uwarunkowania”. Na wskazanych terenach obowiązują ograniczenia w ich zagospodarowaniu wynikające z przepisów odrębnych.

I.16. SPIS RYSUNKÓW, TABEL, WYKRESÓW, SCHEMATÓW I ZAŁĄCZNIKÓW

Spis rysunków

Rysunek 1: Położenie gminy Inowłódz w regionie	7
Rysunek 2: Gminy sąsiednie	8
Rysunek 3: Inowłódz. Odris współczesnego planu z zaznaczeniem hipotetycznej lokalizacji wczesnośredniowiecznego osadnictwa.....	48
Rysunek 4: Gęstość zaludnienia w gminie Inowłódz	57
Rysunek 5: Obiekty wpisane do rejestru zabytków	97

Spis tabel

Tabela 1: Zestandaryzowane ustalenia Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego	10
Tabela 2: Struktura funkcjonalno-przestrzenna obowiązującego SUIKZP na tle obecnego zagospodarowania ..	13
Tabela 3: Wykaz obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Inowłódz	15
Tabela 4: Struktura użytkowania terenu	22
Tabela 5: Zasoby mieszkaniowe w gminie.....	24
Tabela 6: Budynki nowe oddane do użytkowania	24
Tabela 7: Rośliny podlegające ochronie ścisłej	32
Tabela 8: Wskaźniki bonitacji dla 4 podstawowych elementów środowiska przyrodniczego	40
Tabela 9: Struktura hodowli zwierząt	42
Tabela 10: Podmioty gospodarki narodowej – sekcja A.....	43
Tabela 11: Złoże kopalin	44
Tabela 12: Wykaz stanowisk archeologicznych	51
Tabela 13: Wykaz obiektów i obszarów znajdujących się w ewidencji zabytków	52
Tabela 14: Liczba ludności gmin powiatu tomaszowskiego w roku 1999 i 2009	55
Tabela 15: Liczba mieszkańców w gminie Inowłódz	56
Tabela 16: Zarejestrowane podmioty gospodarki narodowej wg sektorów własnościowych	60
Tabela 17: Pracujący w gminie w latach 1999-2009	62
Tabela 18: Publiczne placówki oświatowe	64
Tabela 19: Baza noclegowa w gminie Inowłódz	66
Tabela 20: Struktura popełnionych przestępstw w 2009 r.	68
Tabela 21: Wykaz wniosków złożonych przez instytucje do zmiany studium	79
Tabela 22: Wykaz pomników przyrody.....	92
Tabela 23: Wykaz użytków ekologicznych	95
Tabela 24: Obiekty wpisane do rejestru zabytków	97
Tabela 25: Długość i nawierzchnie poszczególnych kategorii dróg publicznych.....	103
Tabela 26: Pomiaru ruchu.....	103

Spis wykresów

Wykres 1: Struktura funkcjonalno-przestrzenna w obowiązującym SUIKZP.....	12
Wykres 2: Udział % przeznaczenia terenu w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	16
Wykres 3: Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydane w latach 2005–2009	17
Wykres 4: Liczba wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w rozbiu na obręby geodezyjne w gminie Inowłódz	18
Wykres 5: Struktura wydanych decyzji o warunkach zabudowy w rozbiu na przedmiot decyzji	18
Wykres 6: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w okresie 2005 – 2009 r.	19
Wykres 7: Liczba wydanych pozwoleń na budowę w rozbiu na obręby geodezyjne w gminie Inowłódz	20
Wykres 8: Struktura wydanych pozwoleń na budowę w rozbiu na przedmiot pozwolenia	20
Wykres 9: Struktura użytkowania terenu.....	22
Wykres 10: Struktura typów gleb w gminie Inowłódz	28
Wykres 11: Struktura kompleksów rolniczej przydatności gleb.....	39
Wykres 12: Ilość gospodarstw rolnych wg powierzchni	41
Wykres 13: Struktura powierzchni zasiewów.....	42
Wykres 14: Dynamika zmian liczby ludności w gminie Inowłódz w latach 1999-2009.....	56
Wykres 15: Dynamika zmian przyrostu naturalnego w gminie Inowłódz w latach 1999-2009 [os.]	57

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY INOWŁÓDZ
CZEŚĆ I – UWARUNKOWANIA

Wykres 16: Dynamika zmian salda migracji ogółem w gminie Inowłódz w latach 1999-2009	58
Wykres 17: Dynamika zmian przyrost rzeczywistego w gminie Inowłódz w latach 1999-2009 [os.].....	58
Wykres 18: Udział poszczególnych grup wiekowych w strukturze ludności gminy w 1999 r. i w 2009 r.	59
Wykres 19: Porównanie struktury ludności wg ekonomicznych klas wieku z uwzględnieniem płci w roku 2009	59
Wykres 20: Struktura wieku i płci w gminie Inowłódz.....	60
Wykres 21: Dynamika zmian liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach 1999-2009	61
Wykres 22: Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD 2007 (2009)	61
Wykres 23: Udział pracujących w sektorach ekonomicznych w 2003 r.	63
Wykres 24: Dynamika zmian liczby bezrobotnych w gminie Inowłódz.....	63
Wykres 25: Struktura przedmiotów wniosków złożonych do zmiany Studium.....	78
Wykres 26: Struktura własności gruntów w gminie Inowłódz wg grup rejestrowych.....	88
Wykres 27: Woda dostarczona gospodarstwom domowym w m ³	112
Wykres 28: Ilość ścieków oczyszczonych na tle poboru wody [dam ³ /rok] w gminie Inowłódz	113
Wykres 29: Odpady wytworzone w ciągu roku w tonach.....	116

Spis schematów

- Schemat nr 1: Zestandaryzowane ustalenia Miejscowego Planu Ogólnego Zagospodarowania Przestrzennego (uchwalonego w 1990 r.)
- Schemat nr 2: Ustalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (uchwalonego w 2001 r.)
- Schemat nr 3: Dotychczasowe przeznaczenie i zagospodarowanie terenu
- Schemat nr 4: Rozmieszczenie kompleksów rolniczej przydatności gleb
- Schemat nr 5: Rozmieszczenie typów gleb
- Schemat nr 6: Środowisko przyrodnicze
- Schemat nr 7: Turystyka i rekreacja
- Schemat nr 8: Uwarunkowania rozwoju komunikacji
- Schemat nr 9: Infrastruktura techniczna